

DOCUMENTE INEDITE
DESPRE ACTIVITATEA REUNIUNII DE CÎNTĂRI
„HILARIA“
(25 OCTOMBRIE 1907 — 14 DECEMBRIE 1918)

de
VIOREL FAUR

Peisajul cultural transilvănean înregistra, în 7 noiembrie 1875, apariția celei mai însemnate reuniuni muzicale românești din Crișana, numită de întemeietori „Hilaria“. Reuniunea își avea sediul la Oradea și se angaja, chiar din momentul constituirii, la un lăudabil efort culturalizator, atribuindu-și sarcini multiple, pe care s-a străduit să le realizeze, în pofida unor condiții neprielnice și a unor permanente dificultăți materiale.

Actul fundamental pe baza căruia își desfășura reuniunea activitatea, statutele, precizau că aceasta are o dublă țintă: de a contribui la „perfecționarea membrilor activi în arta vocală“ și, de asemenea, „la promovarea scopurilor filantropice, care le va afla de bine... a le părtini“¹. La aceste prevederi se va adăuga, pe parcursul timpului, în funcție de împrejurări, diverse alte preocupări, menite să contribuie la fortificarea conștiinței naționale a membrilor și a locuitorilor din părțile de vest. Dacă în deceniul al IX-lea al veacului trecut reuniunea orădeană își restrânge activitatea, în ultimii ani ai aceluiași secol se produce un reviriment în cadrul manifestărilor acesteia, accentul fiind pus pe organizarea concertelor muzicale, însoțite de reprezentații teatrale. O reușită exemplară, sub acest raport, o constituie concertul din 28 ianuarie 1895. Acest eveniment cultural a prilejuit lui Iosif Vulcan, redactorul responsabil al revistei „Familia“, următoarele considerații: „În viața noastră socială de pretutindeni seratele literare și muzicale au o mare însemnătate, căci ele de o parte cimentează armonia în felurilele pătri ale societății, de alta ofer ocazii spre a ne proba progresul în cultură. Nicăieri însă asemeni serate n-au importanța ca-n marginile extreme ale pământului românesc... La Sibiu, la Brașov ori la Lugoj societatea română poate ușor să aranjeze astfel de serbări, căci are la îndemână toate elementele trebuitoare...; dar a pune la cale cîte o festivitate

¹ Arhivele Statului Oradea, *fond Primăria orașului Oradea*, Inv. 141, dos. 381, f. 12—16.

românească prin părțile noastre, este un fapt căruia trebuie să ne-nchinăm cu toată stima⁴².

La începutul veacului al XX-lea, în interiorul mișcării muzicale orădene, aflată acum într-o evidentă ascendență, apar aspecte de factură novatoare, care coexistă cu cele tradiționale, ce și-au dovedit viabilitatea. De remarcat ideea organizatorilor unor manifestări culturale de a invita interpreți din alte orașe ale Transilvaniei, care își afirmau astfel personalitatea. Nu se mai poate vorbi, în aceste condiții, doar de o muncă artistică de amatori, deoarece interpreții invitați erau de obicei absolvenți de conservator, trecându-se deci la o fază superioară a mișcării muzicale bihorene.

Cultivind creația muzicală românească, cu preponderență cea inspirată din trecutul național și creația populară, Reuniunea de cîntări „Hilaria” a făcut-o cunoscută unui public de o structură socială diversă, lărgind astfel aria de cuprindere a muzicii. Conținutul patriotic al melodiilor întîlnite frecvent în repertoriul său a contribuit, fără îndoială, la întărirea încrederii în virtuțile proprii și în destinul națiunii române, precum și la transformarea ideii de unitate politică a românilor într-o forță activă, cu efect sigur în conștiințe. De aceea, străduințele ei pot fi, pe bună dreptate, asociate eforturilor politice ale luptătorilor naționali, existînd destule elemente comune celor două domenii ale luptei pentru emancipare de sub stăpînirea monarhiei dualiste și pentru înfăptuirea statului național unitar român, care să-i cuprindă pe românii de pretutindeni între fruntariile sale.

În istoria reuniunii a intrat, ca un moment deosebit, participarea a 25 de membri ai acesteia la festivalul coral din toamna anului 1906, desfășurat în Arenele Romane din București. Pentru calitatea interpretărilor li s-a conferit Diploma de onoare cu medalia de aur, iar dirijorului corului reuniunii, Nicolae Fîru, medalia de aur. Pentru membrii reuniunii posibilitatea de a lua parte — alături de alte coruri românești de dincolo și de dincoace de Carpați — la acel eveniment cultural memorabil, care precede alte acțiuni subsumate idealului unității naționale, a avut un puternic efect mobilizator, ei angajîndu-se cu mai multă tenacitate în lupta pentru afirmarea valorilor culturale naționale. Concertul din 10 martie 1910, organizat în colaborare cu Reuniunea română de muzică din Sibiu, a fost expresia acestei realități, constituind o nouă și importantă realizare a reuniunii „Hilaria” din Oradea. La concert a fost prezent un public venit din județele Bihor, Arad, Satu Mare, Sălaj și Maramureș, în număr de aproape 1 500 persoane, printre care și cîteva personalități politice și culturale, ca dr. Vasile Lucaciu, dr. T. Mihali, dr. Aurel Lazăr, dr. Ioan Ciordaș și alții.

De o certă receptivitate din partea publicului a beneficiat și concertul din 26 februarie 1914, despre care ziarul *Nagyvárad* (Oradea Mare) din 27 februarie 1914 conchidea că a „fost o seară culturală în sensul

⁴² Iosif Vulcan, *Serată română în Oradea Mare*, în *Familia*, 1896, nr. 3, p. 33.

cel mai înalt al cuvîntului, fiindcă fiecare număr din program, prezentat cu o deosebită pricepere artistică, a adus la suprafață valori muzicale. Această seară a fost un asemenea eveniment în cultura muzicală a Oradei încît influența ei va rămîne multă vreme în amintirea numerosului public.“ Izbucnirea primului război mondial a întrerupt activitatea din ce în ce mai convingătoare și eficientă a reuniunii, care a fost reluată însă în aprilie 1919, cînd corul acesteia a întîmpinat intrarea armatei române în orașul de pe Crișul Repede.

Ilustrînd militantismul cultural transilvănean, Reuniunea de cîntări „Hilaria“ a fost un important factor al unității culturale românești și, totodată, o prezență activă în viața spirituală bihoreană.

*
* *
*

Publicarea, în diferitele perioade și în cîteva lucrări, a documentelor referitoare la activitatea Reuniunii de cîntări „Hilaria“ din Oradea ne determină să reconstituim istoricul acestei preocupări, consemnînd rezultatele pozitive și unele inconsecvențe metodologice. Aceasta din considerentul că numai utilizarea unor criterii științifice investește demersul nostru, ca și inițiativele similare care ne preced (cu referire la reuniunea orădeană), cu atributul viabilității.

La împlinirea semicentenarului societății muzicale „Hilaria“, președintele acesteia, dr. Teodor Popa, a editat *Almanachul jubiliar al Reuniunii de cîntări „Hilaria“. 1875—1926* (55 p. + 6 fig.), în care sînt incluse mai multe materiale de factură istoriografică. La acestea se adaugă alte documente de un real interes, precum: deviza reuniunii „Hilaria“ (versuri și compoziție de I. Vidu), *Cuvîntul înainte* (de dr. Aurel Lazăr, președinte de onoare al societății), *Cuvîntul de deschidere* (rostit de dr. T. Popa cu prilejul festivităților organizate în 1926) și articolele apărute în *Universul* (din 28 august 1906) și *Adevărul* (din 29 august 1906), cu ocazia festivalului coral care s-a desfășurat în Arenele Romane din București (în vara anului 1906). Utile, sub raport documentar, sînt rememorările lui Gh. Tulbure (*O redută culturală*) și Teodor Popa (*Crimpeie de amintiri*). Notabil este însă și faptul că au fost reproduse și unele documente, ca, spre pildă, *Deobligament(ul) (1) reciproc* (din 18 mai 1876), rapoartele comitetului reuniunii din 6 octombrie 1910 și 8 martie 1914, cuvîntarea din 23 iunie 1919³ a președintelui reuniunii și programul concertului jubiliar. Se poate, deci, afirma că prima lucrare despre reuniune, cu tendințe de cuprindere monografică, are un evident caracter documentar, deoarece pune în circulație informații extrase din propria-i arhivă sau din coloanele presei timpului, cărora li se asociază, în chip

³ Teodor Popa, *Almanachul jubiliar al Reuniunii de cîntări „Hilaria“. 1875—1926*, Tipografia și librăria românească S.A., Oradea, 1926, p. 47—48. O variantă, în manuscris, a acesteia (cu diferențe semnificative) se află în Arh. St. O., *fond Parohia ortodoxă centrală Oradea*, dos. 16, f. 221.

firesc, cuvîntările aniversare și paginile din amintirile unor importanți reprezentanți ai reuniunii orădene.

În anul 1970 a avut loc o manifestare consacrată reactualizării tradițiilor cultural-muzicale la configurarea cărora și-a adus contribuția societatea muzicală „Hilaria”. De asemenea, a fost tipărită o culegere de articole⁴, semnate de I. Chira, D. Smîntinescu, I. Mierluțiu, I. Pușcas, A. Geoldeș, Iosif Gui, Viorel Faur, I. Bradu și Florin Iatan. În spațiul acestor materiale, sau ca anexe documentare, au fost publicate corespondențele: lui I. Vidu (din 6 noiembrie 1906) către N. Firu (reproducere fotografică); N. Firu către D. G. Kiriace (în 1 aprilie 1924); Șt. Mărcuș către societatea corală „Carmen” din București (în 1 aprilie 1924); conducerii reuniunii „Hilaria” către D. G. Kiriace (în 29 aprilie 1926); D. G. Kiriace către președintele reuniunii „Hilaria” (în 7 mai 1926); I. Vidu către N. Firu (în 27 iulie 1906); dr. Aurel Lazăr către N. Firu (în 17 iunie 1923); conducerii societății corale „Crai nou” din Timișoara către N. Firu (din 31 martie și 4 mai 1936); Casei Naționale a județului Bihor către N. Firu (din 27 mai 1933 și încă una, tot din mai 1933). Au fost, totodată, tipărite *Regulile domestice* ale reuniunii (din 21 noiembrie 1876) și *Regulile de comportare* a membrilor reuniunii, în timpul călătoriei, din 1906, la festivalul coral național de la București.

La finele anului 1970 a apărut primul volum din lucrarea noastră intitulată *Contribuții la cunoașterea istoriei Bihorului*⁵, în care am publicat 21 de corespondențe ale unor mari muzicieni români cu N. Firu, dirijorul corului reuniunii „Hilaria”, după cum urmează: Gavriil Musicescu (10 iunie 1900), Tiberiu Brediceanu (27 februarie și 26 martie 1913; 18 martie 1914 și 1 aprilie 1957), D. G. Kiriace (24 august 1926) și Sabin Drăgoi (1 februarie și 12 decembrie 1930; 8 ianuarie, 13 februarie, 8 aprilie și 10 octombrie 1931; 4 ianuarie, 1 februarie, 6 februarie, 9 februarie, 14 august și 5 decembrie 1933; 4 ianuarie și 15 ianuarie 1934; 20 noiembrie 1935 și 21 septembrie 1937). În același loc am publicat patru scrisori ale lui Tiberiu Brediceanu către dr. Aurel Lazăr (6 decembrie 1909), Gh. Tulbure (21 decembrie 1909 și una din 1910) și comitetul reuniunii „Hilaria” (din 20 decembrie 1909).

În cel de-al doilea volum de contribuții la istoria Bihorului⁶ am inserat alte opt corespondențe ale lui T. Brediceanu cu Gh. Tulbure, secretarul reuniunii orădene (din: 28 ianuarie, 29 ianuarie, 8 februarie, 10 februarie, 27 februarie, 1 martie, 2 martie și 15 martie 1910). Acestea se referă, cu deosebire, la eforturile de pregătire a manifestării din 10 martie 1910, cu concursul compozitorului și dirijorului Tiberiu Brediceanu, al solistei Veturia Triteanu și poetei bihorene Viora din Bihor.

⁴ *Reuniunea de cîntări „Hilaria”. 1875—1970*, Editura Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Bihor, Oradea, 1971.

⁵ Viorel Faur, *Contribuții la cunoașterea istoriei Bihorului (I)*, Editura Muzeului Județean Bihor, Oradea, 1970.

⁶ Idem, *Contribuții la cunoașterea istoriei Bihorului (II). Beiușul cultural*, Editura Muzeului Țării Crișurilor, Oradea, 1971.

Centenarul Reuniunii de cîntări „Hilaria“ a fost marcat de multiple manifestări, care au culminat cu editarea unui întins și substanțial studiu monografic despre aceasta⁷, precum și a unui volum de documente⁸, sub îngrijirea lui Ioan Popovici și Gh. Mudura. Volumul în discuție cuprinde 183 de documente din perioada 7 noiembrie 1875—4 mai 1936.

Dacă ar fi să ne referim la metoda de editare a volumului de documente menționat, am observa mai întii faptul că au fost *republicate* 38 de materiale⁹ și, pe de altă parte, că n-au fost incluse în volum cel puțin 12 documente tipărite anterior¹⁰, deși acest lucru nu era dificil de concretizat. Prin urmare, la stadiul din 1975 al investigațiilor era posibilă alcătuirea unui *corpus* de 195 documente referitoare la preocupările reuniunii.

De asemenea, surprinde faptul că între documentele republicate se găsesc 12 (mai exact cele de la numerele: 19, 73, 115, 116, 119, 120, 121, 123, 124, 153, 154 și 182) în legătură cu care se face trimiterea la fondul arhivistice unde se păstrează originalele, fără a fi menționat locul unde acestea au fost deja editate¹¹.

Pornind de la acest stadiu al cercetărilor, am descoperit — tot în fondurile filialei din Oradea a Arhivelor Statului — două dosare cuprinzînd documente inedite¹², care au aparținut reuniunii orădene. Am parcurs fiecare document, situație care nu putea duce decît la concluzia că este presant necesară tipărirea celor mai semnificative (aflate în respectivele dosare). Ne-am fixat, așadar, atenția asupra unei perioade din

⁷ *Reuniunea de cîntări „Hilaria“ din Oradea. 1875—1975*, Editată de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Bihor, Oradea, 1975.

⁸ *Reuniunea de cîntări „Hilaria“ din Oradea. Documente* (Volum întocmit de Ioan Popovici și Gh. Mudura), cu o prefață de Ioan Chira, Editat de C.C.E.S. al județului Bihor și Arhivele Statului Bihor, Oradea, 1975.

⁹ Documentele *republicate* au următoarele numere: 19, 38, 73, 115, 116, 119, 120, 121, 123, 124, 127, 128, 129, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 155, 163—172, 174—179, 181, 182.

¹⁰ Aceste documente sînt: *Deobligamentu(l) reciproc* (din 18 iunie 1876); scrisorile lui I. Vidu către N. Firu (din 27 iulie și 6 noiembrie 1906); corespondențele lui T. Brediceanu cu dr. A. Lazăr (din 6 decembrie 1909), Gh. Tulbure (din 21 decembrie 1909, 29 ianuarie 1910 și încă una, tot din 1910) și comitetul reuniunii orădene (din 20 decembrie 1909); rapoartele comitetului reuniunii (din 6 oct. 1910 și 8 martie 1914); cuvîntarea lui T. Popa din 23 iunie 1919 și scrisoarea lui Sabin Drăgoi către N. Firu (din 25 noiembrie 1935). Nu există, după opinia noastră, nici o explicație științifică pentru justificarea needitării și a acestor documente, de vreme ce altele — apărute în volumele precedente — au fost reeditate.

¹¹ Notăm, spre edificare, lucrările în care acestea au fost tipărite: *Reuniunea de cîntări „Hilaria“. 1875—1970...*, p. 34 (doc. 153), p. 109—110 (doc. 19), p. 111—112 (doc. 73); Viorel Faur, *Contribuții la cunoașterea istoriei Bihorului (II). Bihorul cultural...*, p. 100—101 (doc. 115), p. 102 (doc. 116), p. 103 (doc. 124), p. 103—104 (doc. 121); p. 104 (doc. 119), p. 105—106 (doc. 123); Idem, *Contribuții la cunoașterea istoriei Bihorului (I)...*, p. 89—91 (doc. 182). Programul concertului jubilar din 9 mai 1926 — anunțat și prin intermediul unui afiș (doc. 154) — a fost tipărit și în *Almanachul jubilar...*, p. 155, fapt ce trebuia menționat.

¹² Arhivele Statului Oradea, *fond Parohia ortodoxă centrală Oradea*, dos. 14 și 16.

existența societății (25 octombrie 1907—14 decembrie 1918) și am selecționat, pentru publicare (adoptînd acele procedee care să le asigure receptivitatea publicului contemporan), toate documentele de o certă utilitate științifică¹³. Racordăm, astfel, circuitului științific o substanțială informație documentară, aproape integral necunoscută¹⁴. Diversitatea¹⁵ și însemnătatea cultural-națională a problematicii pe care acestea o dezvăluie pretinde o analiză temeinică, pe care am întreprins-o, parțial, într-o lucrare separată¹⁶.

ANEXE DOCUMENTARE

1

PROTOCOL

**luat în adunarea generală ordinară a reuniunii de cîntări „Hilaria”,
ținută în 25 octombrie st.n. 1907, (în) Oradea Mare.**

Președintele dr. Florian Duma, fiind împiedecat de a participa la adunare, îl substituiește vicepreședintele, dr. Aurel Lazăr, iar secretarul de asemenea fiind absent din Orade(a), Teodor Popa conduce protocolul în calitate de notar adhoc.

Președintele, după ce constată că majoritatea absolută a membrilor este mai presus de orice îndoială, declară că adunarea poate aduce hotărîri valide.

1. Ar fi la ordinea zilei raportul secretarului despre activitatea reuniunii pe anul 1906/7, însă este absent din Orade(a).

Adunarea decide ca raportul secretarului să se citească cu ocaziunea adunării generale proxime.

2. Casierul prezintă raportul despre starea casei reuniunii, din care iese la iveală că averea reuniunii de preznt face 266 cor(oane) 57 fil(eri).

¹³ N-am acordat atenție chitanțelor (destul de multe), anunțurilor din perioadă și corespondențelor permise de conducerea reuniunii de la alte societăți similare, evident dacă acestea nu erau semnificative.

¹⁴ Precizăm că în dos. 16 se află documente inedite, începînd cu anul 1919, care se circumscriu perioadei interbelice. Acestea nu intră în preocupările noastre de moment.

¹⁵ Cele 110 documente pe care le racordăm circuitului științific conțin informații despre viața internă a societății (ședințele comitetului, adunările generale și problemele discutate), manifestările organizate de aceasta, eforturile depuse pentru crearea unor veritabile evenimente culturale locale și întărirea unității noastre naționale, receptivitatea dovedită de public față de inițiativele ei și alte aspecte, de mai restrînsă importanță, însă de o neîndoieală valoare pentru reconstituirea cît mai completă a istoricului „Hilariei” și a mentalităților de la începutul secolului al XX-lea.

¹⁶ Viorel Faur, *Din contribuția Reuniunii orădene de cîntări „Hilaria” la consolidarea unității noastre culturale* (lucrare în mss., predată spre publicare redacției anuarului *Ziridava*, editat de Muzeul județean Arad).

Adunarea ia la cunoștință raportul, cu singura obiecțiune făcută din partea d(omnu)lui președinte, că adică nu se face amintire în raport despre aceea, că unde-s depuși banii.

3. Conform § 9 din statutele reuniunii, comitetul dirigințe fiind ales pe un an, președintele abdice în numele întregului comitet, mulțumind totodată pentru încrederea depusă în comitet.

Abzicerea comitetului se ia spre știre.

După acestea protocolul se încheie și subscrie.

Dr. Aurel Lazăr,
vicepreședinte

D.c.m.s.

Teodor Popa,
notar adhoc

(Arhivele statului Oradea, *fond Parohia ortodoxă centrală Oradea*, dos. 14, f. 112)

2

PROTOCOL

luat în ședința de constituire a adunării generale ordinare a reuniunii de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare ținută în 25 octombrie st.n. 1907.

Adunare(a) îl aclamă de președinte adhoc pe d(omnu)l dr. A. Lazăr, iar de notar adhoc pe Teodor Popa; ambii primesc sarcina.

1. Membrul Ioan Petra apreciază activitatea fostului președinte și vicepreședinte, pledînd pe lîngă aceea, ca adunarea și în viitor, ca și în trecut, să se poarte cu aceeași încredere față de d(umnea)lor.

Adunarea fiind de acord cu cuvintele d(omnu)lui Petra, îl aclamă de președinte al „Hilariei“ pe d(omnu)l dr. Fl. Duma, iar de vicepreședinte pe d(omnu)l dr. A. Lazăr.

2. Adunarea hotărăște asupra îndeplinirii postului de fisc și în privința aceasta este de acord, fiind aclamat de fisc d(omnu)l dr. Ioan Buna.

3. Pentru ocuparea funcțiunei de secretar, sunt aduși în combinație Teodor Popa jur(ist) curs III și Ioan Buna, jur(ist) curs II. Chestia se pune la votare și astfel se declară de secretar al reuniunii Teodor Popa cu majoritatea absolută a voturilor.

4. Asupra postului de casier nu mai încape discuție și așa se declară de ales unanim Ioan Petra.

5. Membri în comitet se aleg următorii: Victor Pralea jur(ist) curs II, Emil Deciu (jurist) curs II, M. Szilágyi, Valeriu Popovici jur(ist) curs I și Mircea Russu (jurist) curs I.

Cu autenti(fi)carea și subscrierea protocolului adunării generale de constituire se concred: dr. Demetriu Mangra, Coriolan Bugariu, Emil Birtolon și V. Ciurdar.

Protocolul se încheie și subscrie.

D.c.m.s.

Dr. Aurel Lazăr,
președinte adhoc

Teodor Popa,
notar adhoc

S-a cetit și autenti(fi)cat.

Emil Birtolon
Victor Pralea

Dr. (Demetriu) Mangra
Coriolan Bugariu

(Ibidem, f. 113).

3

PROTOCOL

luat în ședința ordinară a comitetului reuniunii de cîntări „Hilaria”
ținută în 1 noiembrie st. n. 1907.

Președinte: dr. A. Lazăr.

Prezenți: Deciu, Petra, Popa și Russu.

Președintele, constatînd (prezența) majorității membrilor din comitet, deschide ședința.

1. Președintele propune ca să se caute un local potrivit pentru reuniune. Lipsa acestui local de mult s-a simțit; ar prilejiu coatingerea între tinerime și inteligență, care bucuros ar petrece timpul în jurul nostru cînd și cînd și înscriindu-se de membri ajutători ne-ar putea ajuta și cu acoperirea speselor pentru susținerea localului.

Se primește.

2. Se propune, ca tinerimea juridică din Oradea Mare să fie recercată cu privire la folosirea fondului tinerimei. Anume să se întrebuințeze interesele capitalizate și curente ale fondului pentru susținerea localului reuniunii, în care local va fi loc pentru unul sau doi juriști săraci, locuind gratis, deci scopul cu întrebuințarea fondului ar fi ajuns, deși în mod indirect.

Se decide luarea măsurilor necesare conform propunerii.

3. Președintele nostru, în calitate de director al despărțămîntului orădan a(1) „Asociațiunei”, aduce la cunoștință că comitetul despărțămîntului, în ședința sa din urmă, a luat hotărîrea ca în dumineci și sărbători și la ocazii binevenite să țină prelegeri populare în comunele aparținătoare despărțămîntului. În legătură cu aceasta s-a decis, ca să ceară concursul binevoitor al reuniunii noastre „Hilaria”, anume să cînte la serviciul divin, eventual după ținerea prelegerii populare, cîntări lăunestice, ca astfel să producă însuflețire și în popor.

Propunerea se primește.

4. Președintele propune ca să se considere de membru al „Hilariei” acela care se înscrie în 1 oct(ombrie) al fiecărui an de gestiune și se consideră de membru al reuniunii pînă în 1 oct(ombrie) al celuialt an. Deci înscrierea de nou a fiecărui membru să fie deobligatorie în fiecare an. Totodată, membrii să-și ție de datorință, ca să plătească taxele regulat.

Se primește.

5. Casierul prezintă preliminarul pentru anul 1907/8. Ad. 5.

6. Se proiectează ținerea unui matineu pînă la serata declamatorică și muzicală care se va ținea în 26 noiembrie. Iar în ce privește programul matineului se va forma, după cum se vor angaja membrii pentru preluarea rolurilor. Aranjarea matineului se ia la cunoștință și ca termen se fixează 17 noiembrie.

7. Cu privire la aranjarea seratei declamatorice și muzicale se decid următoarele în mod provizor: 1 declamațiune de o domnișoară, 1 decl(amațiune) de un domn, un duet cu acompaniare de pian și o dizertație, care ar fi premiată cu 10 coroane, conform concluzului adus în ședința comitetului din anul expirat.

Propunerea și programul seratei se ia la cunoștință și ca termen se fixează ziua de 26 noiem(brie) st.n. iar pentru înaintarea dizertației se dă termen pînă la 16 noiem(brie).

8. Dirigentul corului referează că a sosit diploma și medalia de aur de la comisaritul general din România și mulțămită, în numele reuniunii, s-a trimis.

Se ia la cunoștință.

9. Dirigentul face cunoscut că d(oam)na Vulcan a donat reuniunii noastre 35 bucăți diferite de piese teatrale și muzicale. În urma acestei donațiuni află de bine ca, în numele reuniunii, să-i exprimăm mulțămită și totodată să-i votăm și mulțămită protocolară.

Propunerea se primește, iar pentru exprimarea mulțămitei se esmite Popa și Petra.

Cu verificarea protocolului se concrede Deciu și Petra.

D.c.m.s.

Dr. Aurel Lazăr,
vicepreședinte

Emil Deciu

Teodor Popa,
secretar

(*Ibidem*, f. 125—126).

4

PROTOCOL

luat în adunarea generală extraordinară a reuniunii de cîntări „Hilaria“
ținută în 2 noiembrie st. n. 1907.

Președinte: dr. A. Lazăr.

Președintele, constatînd majoritatea membrilor, deschide adunarea generală. Se citește protocolul ședinței ordinare a comitetului.

Ad. 1. Punctul 1 din protocolul comitetului se primește din partea adunării generale cu mare însuflețire.

Ad. 2. Punctul 2 se acceptează cu restricțiunea că interesele fondului tinerimei să se întrebuițeze numai în cazul dacă noi, din puterile noastre, n-am putea susține localul și eventual foile, care le-om procura.

Ad. 3. Ideea ca să sprijinim „Asociațiunea“ în aranjarea prelegerilor populare este îmbrățișată cu însuflețire de adunarea gen(erală).

Ad. 4. Punctul 4 asemenea se ia cu plăcere la cunoștință.

Ad. 5. Se ia la cunoștință.

Ad. 6. Aranjarea matineului din 17 noiembrie se ia la cunoștință, pledînd mai mulți membri pe lîngă aceea ca să se aranjeze cît de des cîte un matineu, această idee de altcum a preocupat și comitetul încă la început. La cetirea vreunei lucrări literare se aranjează Russu, pentru declamat Ciurdar.

Ad. 7. La aranjarea seratei declamatorice-muzicale se învoește adunarea generală, asemenea și premiarea cu 10 coroane a celei mai bune dizertații intrate la secretar, cu deosebirea că termenul înaintării dizertației de pe 16 noiem(brie) se schimbă pe 20 noiem(brie), alegîndu-se comisia de cenzurare: d(om)nii Alexandru Munteanu, dr. Cornel Bulc și dr. Aurel Lazăr.

Se ia la cunoștință.

Ad. 9. Donațiunea făcută din partea d(oam)nei Vulcan se ia cu plăcere la cunoștință, exprimîndu-i-se mulțămită protocolară și mulțămită în persoană de către Petra și Popa.

Cu verificarea protocolului se concrede: dr. D. Mangra, I. Givulescu, Coriolan Bugariu și Sever Andru.

D.c.m.s.

Dr. Aurel Lazăr,
vicepreședinte

Coriolan Bugariu

Teodor Popa,
secretar

(*Ibidem*, f. 114—115).

5

PROTOCOL

luat în ședința generală extraordinară a reuniunii de cîntări „Hilaria”
ținută în 17 noiembrie st. n. 1907, în localul „Hilariei”.

Președinte: dr. A. Lazăr.

Președintele, constatînd majoritatea membrilor prezenți, deschide adunarea. Adunare(a) are de obiect chiar numai chestia privitoare la locul (localul) „Hilariei”.

1. Președintele aduce adunării generale la cunoștință că, după puțină așteptare, i-a succes comitetului să afle o localitate potrivită pentru reuniune.

Adunarea generală cu plăcere constată că localitatea este potrivită pentru reuniune.

2. Se propune ca în localul nostru să avem și foi și reviste literare la dispoziție, adică tinerimea să aibă un fel de casină și pentru scopul acesta se proiectează ca foi de cetit din Ungaria: *Tribuna*, *Lupta*, *Gazeta Transilvaniei*, apoi ca revistă din Ungaria: *Luceafărul*; iar din România: *Neamul Românesc*, *Sămănătorul*, *Viața Românească* (Iași), *Floarea Darurilor*, *Convorbiri literare*.

Toate acestea se abonează și numaidecît se concrede secretarul cu expedierea mandatelor poștale.

3. Pentru distracție se proiectează și cîștigarea a lor două șahuri.

Se vor cumpăra.

4. Se propune ca cineva să se angajeze de majordom care să aibă locuința în localul „Hilariei” și care va avea datorința să țină în ordine forte și revistele reuniunii s. cl.

Se angajează de majordom C. Bugariu și se primește.

Cu verificarea protocolului se concrede Pralea, Andru, Ciurdar și Mărcuș.

D.c.m.s.

Dr. Aurel Lazăr,
vicepreședinte

Teodor Popa,
secretar

Victor Ciurdar, Victor Pralea, Vasiliu Mărcuș

(*Ibidem*, f. 116).

6

PROGRAM

1. *Coroană cufundată* (Böniche), cîntată de corul reuniunii „Hilaria”.

2. *Insula ei*, năvelă de Mircea Russu, jur(ist) curs I

3. *Elegie* (op. 10), (de) H. Ernest, executată la violină de Eugeniu Pescariu, jur(ist) curs II.

4. *Nu-i dreptate*, (de) G. Dima, cîntată de corul reuniunii „Hilaria”.

5. *O scrisoare de la Muselim Selo*, poezie de G. Coșbuc, declamată de Victor Ciurdar, jur(ist) curs II.

6. *Pas în pas*, (de) C. Porumbescu, cîntat de corul reuniunii „Hilaria“ Oradea Mare, 17 noiembrie(brie) 1907.

(*Ibidem*, f. 1).

7

INVITARE

**Reuniunea de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare
cu toată onoarea vă invită la**

Matineul literal-muzical

care-l ca aranja duminică, în 17 noiembrie n. 1907, în sala cea mică de la Arborele Verde (Zöldfa).

Începutul precis la 11 ore a.m.

Invitarea servește și ca bilet de intrare.

Comitetul reuniunii

(*Ibidem*, f. 2).

8

PROTOCOL

**luat în ședința generală extraordinară a reuniunii de cîntări „Hilaria“
ținută în 22 noiembrie st. n. 1907.**

Președinte: dr. Aurel Lazăr

Președintele, constatînd majoritatea membrilor de față, deschide ședința.

1. Președintele, cu inima întristată de durere, trebuie să constate că, prima oară, cînd ne-am întîlnit în localul „Hilariei“, mult iubitul nostru președinte a încetat din viață, aducînd în doliu mare întreaga reuniune, a(l) cărei președinte a fost 3 ani de-a rîndul. Dup-aceea, președintele — dr. A. Lazăr —, în termeni foarte frumoși, își aduce aminte de meritele care le-a cîștigat decedatul dr. Fl. Duma în dezvoltarea activității reuniunii.

2. Președintele propune să se amîne serata declamatorică muzicală anunțată pe 26 noiembrie(brie), deci este prea aproape de ziua morții preș(edintele) dr. Fl. Duma, arătîndu-ne totdeodată prin aceasta simțul de pietate față de decedatul.

Amînarea seratei se ia la cunoștință.

3. Președintele face cunoscut(e) măsurile care s-au luat din partea reuniunii pentru înmormîntarea defunctului dr. Fl. Duma. Anume, s-au tipărit 100 de anunțuri funebreale, s-a cumpărat o cunună care să se depună pe coșciug. La înmormîntare reuniunea noastră să se prezinte în corpore, petrecîndu-l pe defunct pînă la mormînt cu cîntări funebreale.

Cu rostirea cuvîntării funebreale se concrede secretarul.

Condoleanțele reuniunii față de familie s-au exprimat prin o deputațiune constatatoare din dr. A. Lazăr, Andru, Bugariu și Petra, iar meritele mari ale defunctului se eternizează în protocol.

Se ia la cunoștință.

Cu verificarea protocolului se concrede: A. Ille, V. Pralea, E. Deciu și V. Popoviciu.

D.c.m.s.

Dr. A. Lazăr,
vicepreședinte

Teodor Popa,
secretar

Ambroziu Ille, Victor Pralea, Emil Deciu

(*Ibidem*, f. 117).

9

Reuniunea română de cîntări „Hilaria” din Oradea Mare cu inima înduioșată de durere aduce la cunoștință încetarea din viață a iubitului ei prezident *dr. Florian Duma*, avocat, cavaler al ordului „Coroana României”, întîmplată la 21 noiembrie 1907 st.n. 8 ore seara, în etate de 56 ani.

Rămășițele pămîntești se vor depune spre veșnică odihnă sîmbătă, în 23 noiembrie, 10 ore a.m., în cimitirul din Ujváros, după ritul gr. or.

Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată.

În veci pomenirea lui!

(*Ibidem*, f. 8).

10

Societatea Muzicală Română
Fondată în anul 1897
D o i n a
Turnu Severin
Nr. 143

Anul 1907, noiembrie 22

DOMNULE VICEPREȘEDINTE,

Incunoștințați fiind de ireparabila pierdere ce ați simțit prin moartea distinsului și mult regretatului domniilor voastre președinte, ne asociem din inimă la durerea ce vă stăpînește și vă rugăm să binevoiți a primi expresiunea sincerelor noastre condoleanțe.

Rugăm totodată pe cel a toate cîrmuitor să vă mîngăie de această mult simțită pierdere și să vă aibă în a lui sfîntă ocrotire, iar pe cel dus dintre dvoastră să-l odihnească în eterna și sfînta lui pace.

Binevoiți, vă rugăm, domnule vicepreședinte, a primi încredințarea distinsei noastre considerațiuni.

Președinte,
I. St. Paulian

Secretar,
Corneliu Galaian

Domniei sale, domnului vicepreședinte al Reuniunii române de cîntări „Hilaria“ — Oradea Mare.

(Ibidem, f. 13).

11

DOMNULUI NICOLAE FIRU, SECRETARUL REUNIUNEI „HILARIA“

Primind anunțul funebrelal despre încetarea din viață a iubitului Dvoastră preșident, ca un vechi membru al „Hilariei“, vă rog binevoii a primi respectuoasele mele condoleanțe.

Spiritul blînd și nobil al neuitatului preșident să vegheze și mai departe asupra „Hilariei“ noastre.

Ginta (Rohani), la 23 noiembrie 1907.

Vă salută cu căldură,
Zaharie Moga

(Ibidem, f. 9).

12

PROTOCOL

**luat în ședința extraordinară a comitetului reuniunii de cîntări „Hilaria“
ținută în 25 noiembrie st. n. 1907.**

Președinte: dr. Aurel Lazăr.

Prezenți: Petra, Popa, Pralea, Deciu, Popoviciu și Russu.

Președintele, constatînd majoritatea membrilor prezenți, deschide ședința.

1. Președintele enunță, fiindcă a obvenit cazul trist cu moartea președintelui dr. Florian Duma, că serata declamatorică și muzicală s-a aminorat și astfel să întrebuițăm materialul de la serata pentru ținerea a lor 2 matinee. Anume, primul matineu să se țină în 8 decembrie, cam cu următorul *program*: declamațiune de domnișoara Veturia Sfurlea, o declamațiune de un domn, Pescariu vreun solo la violină, să se cetească dizertația cea premiată, ș-apoi cor.

Iar la matineul, care l-am aranjat la 15 decembrie, s-ar stabili *programul* așa: să fie rugată domnișoara Eugenia Fășie, ca să declameze, și o declamațiune de un domn — și dizertația care va fi considerată de comisiune de a doua de bună —, ș-apoi, răspîndindu-se sponul că între membrii reuniunii noastre sunt și muzicanți, Emil Deciu s-a concretizat din partea comitetului, ca să vorbească cu membrii acei muzicanți și astfel să compună o orchestră, care apoi ar executa un punct sau două din program.

Propunerea se primește.

2. Se află de bine că încă de acum să luăm pașii necesari în liniamente generale pentru concertul grandios ce-l vom aranja la finea lui februarie sau la începutul lunii martie.

Pentru ridicarea nivelului concertului, președintele propune ca să invităm trupa lui Bârsan, să predee o piesă teatrală, astfel ca rolurile secundare din piesă să fie împărțite între noi, adică între membrii apți pentru acest scop și înainte de predarea piesei să cînte corul „Hilaria”, iar după piesă să urmeze dans și cu asta se cugetă că concertul ar fi destul de reușit.

Se primește.

3. Casierul constată că membrii nu prea plătesc taxele și fiindcă, cu susținerea localului „Hilariei”, avem spese enorme și propune că, dacă membrii nu-și vor achita datoria după 3 luni, atunci să se abzică chiria localului.

Propunerea se primește.

Cu verificarea protocolului se concrede Deciu și Russu.

D.c.m.s.

Dr. A. Lazăr,
vicepreședinte

Teodor Popa,
secretar

S-a cetit și verificat: Emil Deciu, Mircea Russu.

(*Ibidem*, f. 127—128).

13

ONORATĂ REUNIUNE ROMÂNĂ DE CÎNTĂRI „HILARIA” — ORADEA MARE

Regretăm pierderea valorosului Dvoastră președinte, dr. Florian Duma.

Primiți sincerele noastre condoleanțe; atotputernicul Dzeu odihnească-l în pace, iară Dvoastră vă poftim tărie, statornicie și prosperare întru lățirea doinei românești, ca mai de multe ori să ne putem întruni frățeste, ca în anul trecut, în Arenele Romane.

Corul vocal bisericesc gr. ort. rom.

Bozovici, la 26 noiembrie 1907.

A. Liuba (?),
secretar

Iuliu Novac,
președinte

(*Ibidem*, f. 12).

14

INVITARE

Reuniunea română de cîntări „Hilaria” din Oradea Mare
vă invită cu toată onoarea la:

Serata declamatorică și muzicală urmată de dans

ce-o va aranja marți, 26 noiembrie a.c., cu concursul binevoitor a(l) domnișoarelor Nora Kiss și Veturia Șfurlea, în sala mare de la „Arborele verde” (Zöldfa). Începutul precis la 8½ ore seara.

Prețul de intrare: pentru o persoană 2 coroane, pentru o familie 4 coroane.

Suprasolviri mărinimoase se primesc cu mulțămită la adresa casierului Ioan Petra, funcționar la „Bihoreana“ și se vor cvita pe cale ziaristică.

Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului reuniunii și a mesei studenților.

(*Ibidem*, f. 4).

15

PROTOCOL

luat în ședința generală a reuniunii de cîntări „Hilaria“, ținută în 27 noiembrie
j. n. 1907, în localul „Hilariei“, la orele 6 p.m.

Președinte: dr. A. Lazăr.

Președintele, constatînd că majoritatea membrilor este de față, deschide adunarea, care astfel poate aduce concluze valide.

Obiectul adunării este dezbaterea hotărîrilor comitetului luat(e) cu privire asupra aranjării a lor 2 matinee.

1. Ad. 1. Punctul prim în ce privește programul matineelor din 8 și 15 decembrie) află aprobarea adunării generale.

2. Ad. 2. Punctul 2, tractînd despre modul cum am putea aranja un concert mare spre satisfacerea publicului, hotărîrea comitetului ca să fie invitată trupa lui Z. Bârseanu și să dea o reprezentațiune la concertul nostru este de acord cu părerea adunării generale.

3. Ad. 3. În ce privește faptul trist despre starea actuală a casei și propunerea comitetului că, dacă taxele nu vor încurge regulat, localul să se abzică, adunarea generală (de) asemenea o primește.

Eventuale propuneri. Comembru Radu Găvrus este de părere că să se recerce și inteligența pentru ca să-și dea concursul la matineele ce le va aranja reuniunea noastră. Adunarea generală, ideea aceasta sănătoasă o primește cu plăcere, promițîndu-se că pe viitor inteligența va fi recercată ca să-și dea concursul.

Cu verificarea protocolului se concrede: Andru, Buna, Feier și Țeț.

D.c.m.s

Dr. A. Lazăr,
vicepreședinte

Teodor Popa,
secretar

(*Ibidem*, f. 118).

16

GEGRÜNDET

28 november 1859

Orsovaer Männer — Gesang — Verein

Motto: „Wo man singt, da lass'Dich ruhig nieder,
Böse Menschen haben keine Lieder“

Orșova, am 28
Novbre 1907

Dsale, domnului diriginte al Reuniunii de cîntare „Hilaria“
Oradea Mare

Am primit trista înștiințare despre încetarea din viață a stim(atului) președinte (al) Dvoastră, d(omnu)l dr. Florian Duma, și aducem pe calea aceasta condoleanțele noastre profunde!

Fie-i memoria binecuvintată!

Cu perfectă stimă și salut cordial,

(Ștampila reuniunii)

președinte,
Braun

(Ibidem, f. 10).

17

PROGRAMA

matineului muzical-literar, aranjat de reuniunea „Hilaria”
la 8 decembrie 1907.

1. *Serenadă* (Karras), cântată de corul „Hilaria”
2. *Dragostea în poezie*, de Ioan Petra
3. *Fantezie pastorală* (de I. B. Singeléc), predată la violină de E. Pescar, cu acompaniamentul la pian al domnișoarei Nora Kiss
4. *Trăiesc în suferință*, cor bărbătesc de G. Dima
5. *Oltul*, de O. Goga, declamat de Veturia Sfurlea
6. *Ș-asară*,
Vraja, cor bărbătesc de I. Vidu

(Ibidem, f. 16).

18

PROTOCOL

luat în adunarea generală de constituire ținută în 19 decembrie st. n. 1907,
în localul „Hilariei”, la orele 6 seara.

Prezidează: dr. Aurel Lazăr, vicepreședinte.

Constatându-se majoritatea membrilor prezenți, adunarea se declară de deschisă.

Obiectul: alegerea de președinte la reuniune.

1. Nicolae Firu face propunerea ca alegerea de președinte să se amine pe mai târziu, deoarece intervalul de cind a reposat regretatul președinte, dr. Florian Duma, este scurt. Propunerea se pune la votare și unanim se refuză, pledînd adunarea generală pe lingă aceea ca alegerea să se efectuiască.

O terțialitate din cei prezenți, bazîndu-se pe dreptul garantat de statute, cere votare secretă, astfel alegerea decurge în mod secret, al cărei rezultat a fost izbînda lui dr. Aurel Lazăr față de I. Papp.

Noul ales de președinte, dr. Aurel Lazăr, în termeni călduroși, mulțumește adunării generale pentru încrederea depusă în persoana dsale și promite că se va interesa de destinele reuniunii noastre. Adunarea însuflețită a erupt în aplauze.

Prin alegerea de președinte a d(omnu)lui dr. Aurel Lazăr, postul de vicepreședinte devine vacant și astfel, conform statutelor, alegerea de vicepreședinte trebuie să se efectuiască.

Președintele, pentru o convorbire mai intimă asupra persoanei de vicepreședinte, suspendează adunarea pe 10 minute.

Redeschizându-se adunarea generală se purcede la alegerea de vicepreședinte și comembrul dr. Romul Papp vine cu propunerea ca de vicepreședinte să-l alegem pe d(omnu)l dr. George Miculaș, actualul profesor la preparandia gr. cat., a cărui persoană servește de garanță că va împlini funcția aceasta onorifică cu demnitate, spre înflorirea și prosperarea reuniunii noastre.

Adunarea generală îl aclamă de vicepreședinte pe d(omnu)l dr. George Miculaș.

T. Popa propune ca să se aleagă o comisie din 3 membri, care să-i aducă spre știre d(omnu)lui dr. George Miculaș că reuniunea noastră l-a onorificat cu funcția de vicepreședinte.

Adunarea primește propunerea și se delegează M. Szilágyi, V. Ciurdar și Emil Deciu, în frunte cu președintele dr. Aurel Lazăr, ca să-i anunțe d(omnu)lui dr. George Miculaș alegerea de vicepreședinte.

D.c.m.s.

Cu verificarea protocolului se concrede: V. Ciurdar, E. Deciu, Nicolae Firu și V. Mărcuș.

Dr. Aurel Lazăr,
președinte

Teodor Popa,
secretar

S-a cetit și verificat: Victor Ciurdariu, Emil Deciu, Vasiliu Mărcuș.

(Ibidem, f. 119—120).

19

MATINEELE

aranjate de reuniunea noastră de cîntări au aflat o mare simpatie la publicul din Oradea Mare, luminîndu-l astfel (publicul) despre scopul ce urmărește reuniunea noastră.

I. matineu, aranjat în semestrul I al anului în activitate, în 17 noiembrie st. n. 1907, a satisfăcut pe deplin exigențele publicului inteligent din Oradea Mare și jur, încurajîndu-ne și mai departe la ținerea acestor fel de matinee. Programul matineului a fost cît se poate de bogat și atrăgător. S-au cîntat — de corul reuniunii — 3 cîntări, care toate au fost bisate la insistența publicului, apoi Mircea Russu, student în drept, și-a cetit nuvela reușită *Insula ei*, ascultată de public cu mare plăcere și atențiune, a fost viu aplaudat; în urmă Eugeniu Pescariu, student în drept, a distrat publicul, executînd la violină mai multe arii frumoase, dovedind o măiestrie mare în arta muzicei; asemenea a fost răsplătit cu aplauze. V. Ciurdar a declamat poezia *O scrisoare de la Muselim Selo*, de G. Coșbuc.

II. matineul s-a ținut tot în sala mică de la „Arborele verde“, în 8 decembrie st. n. 1907, la orele 11 a.m. Publicul, îndemnat de succesul I-lui matineu, și de astă dată s-a prezentat în număr și mai mare. Programul de asemenea a fost îngrijit. Corul reuniunii noastre a desfătat publicul cu 3 cîntări, care aproape toate au fost repetate, la voința publicului. Apoi Ioan Petra și-a cetit dizertația *Dragostea în poezia populară*, ascultată de public cu mare atențiune. Dizertația a fost premiată din partea reuniunii cu 10 cor(oane), ca cea mai bună dintre dizertațiile

intrate cu ocaziunea concursului. În urmă, Eugeniu Pescar a cîntat la violină cîteva piese, acompaniat la pian de domnișoara Nora Kiss, iar domnișoara Veturia Sfurlea a declamat poezia *Oltul*, de O. Goga; predarea-i bună și potrivită a stîrnit aplauzele publicului.

III. matineul s-a ținut în 15 decembrie st. n. 1907, în sala mică a „Arborelui verde“, la orele 11 a. m. Publicul din Oradea Mare și jur s-a prezentat într-un număr destul de mare, observîndu-se parcă efectele produse de matineele noastre. Programul matineului a fost bine întocmit și bogat. Corul reuniunii a cîntat 3 piese de cînt, care toate au produs o animație mare în public, mai ales cîntarea *Pui de lei*, de Vidu a fost cîntată și de 3 ori, la insistența publicului. Apoi Teodor Popa, student în drept, și-a citit dizertația *Naționalismul lui Eminescu*; tratînd un subiect de mare importanță, a fost ascultat cu atențiune. Iar Corneliu Neagu, student în drept, a declamat poezia *De la noi*, de O. Goga; a fost viu aplaudat din partea publicului, dovadă că declamarea a satisfăcut pe deplin gustul publicului.

Cu acestea, seria de matinee în I semestru al activității noastre s-a încheiat, oțelindu-ne puterile pentru producțiunile ce avem să le prestăm în semestrul II al anului nostru de activitate 1908.

Oradea Mare, în 20 decembrie 1907.

Teodor Popa,
secretarul reuniunii

(*Ibidem*, f. 26—27).

20

Lugoj, la 22 dec(embrie) 1907

D(OMNU)LE FIRU,

Azi ți-am spedit (expediat): 1. *Petru cel morbos*; 2. *Sorentina* și 3. *Sub pajura dublă* — toate pentru cor de bărbați. De abia am putut găsi decopiator, căci nu-i cam place nimănui a descrie. Textul ți l-am scris eu, pentru controlă. Cu *Moartea lui Mihai* mai ai răgaz pînă o voi prelucra, căci așa cum e nu se poate executa. Sunt foarte multe greșeli în ea. Acum o voi face-o cu acompaniament de pian.

Îți recomand îndeosebi pe *Petru*... și *Sorentina*.
Sărbători fericite!

I. Vidu

(*Ibidem*, f. 28).

21

PROTOCOL

luat în ședința comitetului reuniunii de cîntări „Hilaria“
ținută în 25 decembrie st. n. 1907.

Președinte: dr. Aurel Lazăr.

Prezenți: dr. G. Miculaș, T. Topa, N. Pralea, Ioan Petra, M. Szilágyi și E. Deciu.

Constatându-se majoritatea membrilor prezenți, președintele deschide adunarea.

1. Președintele află de bine ca reuniunea noastră să aibă membri cît mai mulți; spre scopul acesta să se agite ca inteligența din loc și jur să o acapărăm de membri fondatori și sprijinitori.

Pentru realizarea acestei idei sunt rugați vicepreședintele dr. G. Miculaș, secretarul Teodor Popa și M. Szilágyi.

2. Se propune ca reorganizarea corului să se înceapă așa, ca barem pe finea lui ianuarie, corul să fie înjghebat. În legătură cu reorganizarea se proiectează ca orele de cîntări a diferitelor voci să se precizeze și anume tenorul I și II în fiecare luni a săptămînei de la orele 6 pînă la 7, iar baritonul și basse II, în fiecare miercuri de la 6 la 7 ore seara, iar în fiecare sîmbătă proba generală să se țină. Simțindu-se mare lipsă de note, comitetul se angajează pentru procurarea cîtorva note de la Vidu; spre scopul acesta să se trimită lui Vidu suma de 10 cor(oane).

3. Cu privire la localul „Hilariei“ se propune ca să se susțină și mai departe, rugîndu-se secretarul Teodor Popa ca să locuiască acolo, supraveghind asupra obiectelor și revistelor din local, precum și asupra ordinii.

Casierul anunță că remanența de casă din anul trecut este suma de 250 cor(oane); se contemplează venitul de 700 cor(oane), din care se preliminează leafa dirigentului, costul jurnalelor și a revistelor, a notelor și apoi spesele neprevăzute.

D.c.m.s.

Cu verificarea protocolului se concredre M. Szilágyi și E. Deciu.

Dr. Aurel Lazăr,
președinte

Emil Deciu

Teodor Popa,
secretar

(*Ibidem*, f. 129—130).

22

Oravița, la 29. I. 1908.

STIMATE D(OMNU)LE PREZIDENT!

Alăturat vă trimit partitura *Rigurosul teologilor*, de Porumbescu, spre decopiere, rugîndu-vă ca, în cel mai scurt timp, a ne-o retrimită.

Cu stimă,

A. Purgariu,
archivarul Reuniunii de cînt și muzică Oravița

(*Ibidem*, f. 166).

23

PROTOCOL

luat în ședința comitetului reuniunii de cîntări „Hilaria“,
ținută la 3 februarie st. n. 1908, în localul reuniunii, la orele 6 seara.

Președinte: dr. Aurel Lazăr.

Președintele, constatînd că majoritatea de membri este de față, deschide ședința.

Prezenți: dr. George Miculaș, dr. Ioan Buna, Mihai Szilágyi.

1. Reuniunea noastră a aflat de bine să-l invite pe artistul dramatic Z. Bârsan să dea o reprezentație teatrală cu prilejul concertului nostru; comitetul constată că nici pînă acum nu ne-a avizat de venirea sa; astfel, fiind timpul scurt, renunțăm la invitarea lui Bârsan și se propune să (se) ia alte măsuri pentru concert.

2. D(omnu)l președinte înaintează o epistolă de la societatea de lectură a țăranilor din comuna Nojorid, în care se adresează către reuniunea noastră ca, cu ocaziunea concertului nostru, un punct din programă predind drama populară *Logodna de Sfînt Ioan*, sau eventual reuniunea noastră să facă (tot) posibilul ca societatea de lectură menționată să predea piesa *Logodna de la Sfînt Ioan* în cadrul unei petreceri separate. Comitetul observă că piesa sus-numită nu s-ar putea preda în cadrele concertului nostru, deoarece ar dura un timp prea îndelungat, avînd și noi un program bogat și extins, iar referitor la alternativa cealaltă, ca anume să aranjeze o serată separată, deocamdată află că n-ar fi konzult, fiindcă nu este asigurat nici un sprijin, succedîndu-se două petreceri, una după alta.

Comitetul însă a aflat un prilej bun pentru predarea piesei și anume cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunii”, ce se va ținea în luna lui mai, deci termen foarte potrivit pentru piesa aceasta. În epistolă anunță că proba generală o vor ținea în 16 febr(uarie), la care suntem invitați, esmițînd comitetul din sînul său pe d(omnul) președinte dr. A. Lazăr, pe secr(etarul) T. Popa, insinuîndu-se voluntar și M. Szilágyi. Dealtcum, epistola se referă la toți românii din Oradea, astfel va fi făcută cunoscută și în comitetul „Asociațiunii”.

3. Termenul concertului se propune pe 5 martie st.n. Venitul curat a(l) concertului este destinat pentru fondul „Hilariei” și a „mesei studenților”. Prețurile de intrare pentru familie 10 cor(oane), de persoană 4 cor(oane). Comitetul hotărăște ca invitările și ordinele de dans să se tipărească la tipografia ziarului *Tri-buna*, sprijinind astfel tipografia românească. Invitări se decide să se tipărească 800 bucăți și să se trimită colecta între cunoscuții și binevoitorii noștri.

4. Programa concertului, comitetul o stabilește în urm(ătorul) chip: 3 cîntări și piesa comică *Rigurosul teologic*, rugînd-o pe d(oam)na Porumb la acompaniare de pian. O declamație de d(omni)soară, rugînd-o pe domni)soara Eugenia Fășie. La pian să se roage d(omni)șoarele Nora Kiss și Valeria Ștefănică și, în fine, părintele local Vasile Popoviciu să fie rugat să cînte cîteva cîntări solo. Iar de cumva s-ar afla dansatori destui pentru jocurile naționale *Bătuta* și *Călușorul*, ar fi la loc să se joace în pauză.

D.c.m.s.

Cu verificarea protocolului se concrede dr. Gh. Miculaș și Szilágyi.

președinte
Dr. Aurel Lazăr,

Teodor Popa,
secretar

S-a cetit și autenti(fi)cat: dr Gh. Miculaș, Mihai Szilágyi.

(*Ibidem*, f. 131—132).

24

PROTOCOL

luat în adunarea generală a reuniunii de cîntări „Hilaria” din Oradea Mare ținută în 7 februarie 1908 st. n., în localul „Hilariei”, la orele 6 seara.

Președinte: dr. Aurel Lazăr.

Constatîndu-se majoritatea membrilor de față, adunarea se declară de deschisă.

Obiectul: propunerile comitetului din şedinţa sa din 5 februarie n. a.c.

Ad. 1. Propunerea, ca să se renunţe la venirea lui Z. Bârsan să dea reprezentatie teatrală, deoarece nu ne avizează nici într-un chip, nici într-altul, din partea adunării generale se primeşte.

Ad. 2. Comitetul reuniunii noastre, fiind recercat din partea societăţii de lectură a ţăranilor din Nojorid, ca şi lor să li se acorde un punct din programa concertului nostru, care se va da în luna martie, comitetul a propus că cererea asta nu se poate împlini, deoarece deja programul concertului nostru este pe deplin stabilit, adunarea este de acord cu propunerea comitetului şi astfel debutul societăţii de lectură din Nojorid va rămîne pe altă dată.

Ad. 3. Modalităţile făcute de comitet pentru concertul din 5 martie 1908 st. n. se primesc unanim.

Ad. 4. Cu privire la programul concertului stabilit de comitet e de însemnat că se primeşte, cu deosebirea că domnişoara Nora Kiss, din motive necunoscute, n-a putut primi sarcina de a rola la concert.

Iar jocurile naţionale *Bătuta* şi *Căluşerul* se vor executa la tot cazul la concert.

D.c.m.s.

Cu verificarea protocolului se concrede: Mihai Popa, V. Ciurdar, Ioan Buna şi V. Selagian.

Dr. Aurel Lazăr
preşedinte

Teodor Popa,
secretar

Victor Ciurdar, Virgil Selăgian

(*Ibidem*, f. 121).

25

PROGRAM

1. *Pe-al nostru steag* — cor bărb(ătesc)
2. *Moş Martin* — poezie de I. Grozescu, decl(amată) de Florian Luca
3. a. *Ş-asară* — cor bărb(ătesc) de I. Vidu
b. *Vraja* — cor bărb(ătesc) de I. Vidu
4. *O scrisoare* (de la Muselim Selo) — poezie de Coşbuc, decl(amată) de Victor Ciurdariu.
5. a. *Tot ţ-am zis* — terţet de T. Popovici
b. *La fîntînă* — cor mixt de A. Bena, executate de corul meseriaşilor
6. a. *Auzi valea* — cor bărb(ătesc) de I. Vidu
b. *Pui de lei* — cor bărb(ătesc) de I. Vidu

Oradea Mare, 15 faur 1908

(*Ibidem*, f. 32).

26

INVITARE

Tinerimea română industriasă din Oradea Mare vă invită la

Petrecere populară

împreună cu concert, ce o va aranja simbătă, 2/15 faur, cu binevoitorul concurs al reuniunii „Hilaria”, în localele ospătăriei „Komle kert” (Szabo) din strada Crişului.

Început precis la 8 ore seara.

Preţul de persoană: 1 cor(oană); familie: 3 cor(oane).

Venitul curat e destinat pentru acoperirea speşelor renovării bisericii ort. române din Oradea M(are).

(*Ibidem*, f. 30)

27

PROGRAMA CONCERTULUI DIN 23 FEBR(UARIE) 1908 ST. N.

1. *Pui de lei* — cor bărb(ătesc) de I. Vidu.
2. a. Ch. de Beriot, *La gazza ladra*
b. Jul. Egghard, *Dor de patrie*, duet la violină, executat de Eugeniu Pescar şi Sever Papp.
3. *La groapa lui Laie*, poezie de O. Goga, declamată de N. Blaga
4. *Ş-asăară*
Vraja — ode de I. Vidu
5. *Carol IX*, poezie de G. Coşbuc, declamată de V. Ciurdar
6. *Trăiesc în suferinţă*, cor bărb(ătesc) de G. Dima
7. *De la noi*, poezie de O. Goga, declamată de C. Neagu.
8. a. *Nu-i dreptate*
b. *Hai la horă* — cor bărb(ătesc) de G. Dima .

Tinerimea română din Tinca.

(*Ibidem*, f. 68).

28

PROTOCOL

luat în şedinţa comitetului reuniunii de cîntări „Hilaria” din Oradea Mare ținută în 13 martie 1908 st. n., în localul „Hilariei”, la orele 6 seara.

Preşedinte: dr. Aurel Lazăr.

Preşedintele, constatînd că majoritatea membrilor e de faţă, deschide şedinţa.

Prezenți: dr. George Miculaș, Ioan Petra, E. Deciu, M. Szilágyi, V. Ciurdar, Valeriu Popoviciu.

Obiectul: raportul despre concertul aranjat în 5 martie a.c.

1. Joi, 5 martie st.n., s-a ținut în sala de la „Kereskedelmi Csarnak“ producțiunea și petrecerea aranjată de reuniunea noastră. Programul bogat și bine ales a produs deplină mulțumire la marele număr de ascultători. Punctul I din concert l-a avut „Hilaria“, cîntînd 2 cînturi — *Scumpă, dragă copiliță* (de G. Dima) și *Sorentina* (de Schuhmann). Punctul II l-a format duetul de violină *La gazza ladra*, Ch. de Beriot, executat de E. Pescar și Sever Papp.

A urmat dup-aceea d(omni)șoara Eugenia Fășie cu poezia *Regina ostrogoșilor*, de G. Coșbuc. Predarea bună a făcut să erupă publicul în aplauze. Punctul IV din concert a fost a d(omni)șoarei Valeria Ștefănică; a executat cu gust și pricepere artistică punctele de pian *Fantasie impromptu*, Fr. Chopin și *Concert F. moll.* În mijlocul unui entuziasm mare a stîrnit frenetice aplauze.

Punctul V din program l-a avut d(omnu)l Vasile Popovici, absolvent al Conservatorului din București; a cîntat cu ușurință și bravură *Cei doi grenadiri*, de R. Schuhmann și *Mugur, mugurel*, de G. Dima. A animat dispoziția publicului, cîntînd și afară de program.

Partea II din concert a format-o piesa *Candidatul Linte* sau *Rigurosul teologic*, comedie în două scene pentru cor bărb(ătesc), cu acompaniament la pian, de Ciprian Porumbescu. S-a predat cu exactitate, acompaniamentul a fost (sus)ținut de d(oam)na Emilia dr. Porumb, arătînd în mod vădit rutina ce și-a cîștigat-o în arta pianului.

După ce s-a isprăvit concertul s-au jucat jocurile naționale *Călușorul* și *Bă-tuta* de 6 perechi, în frunte cu vătaful R. Laza.

Astfel, concertul a reușit pe deplin.

Președintele, dr. Aurel Lazăr, cu secretarul, Teodor Popa, au fost în persoană să le mulțumească pentru binevoitorul concurs, ce ni l-au dat, la d(oam)na Emilia dr. Porumb și d(omni)șoara Eugenia Fășie, iar la d(omni)șoara Valeria Ștefănică, fiindcă nu e locuitoare în Oradea Mare, i-am exprimat mulțămită prin epistolă.

Casierul Ioan Petra raportează despre succesul material al concertului, din care raport reiese că venitul brut este 1 004 coroane, din care detrăgîndu-se spesele 574 cor(oane) rămîne venitul curat de 430 coroane.

3. Din venitul curat al concertului, comitetul propune ca pentru masa studenților să se deie 50 coroane.

4. Soldul casei este următorul: reamănța din anul trecut 250 cor(oane), venitul concertului din 5 martie 430 cor(oane), laolaltă 680 cor(oane); din aceștia 150 cor(oane) la dirigent, 50 cor(oane) la *mensa* (adică masa studenților — n.n.), iar spese anule 200 cor(oane), rămîne deci în casă venitul de 280 coroane.

5. Localitatea „Hilaria“ comitetul propune să se susțină pînă la 1 mai st.n. 1908.

D.c.m.s.

Cu verificarea protocolului se concrede: E. Deciu și V. Ciurdar.

Dr. Aurel Lazăr,
președinte

Teodor Popa,
secretar

S-a cetit și verificat: Victor Ciurdariu.

(*Ibidem*, f. 133—134).

29

PROTOCOL

luat în adunarea generală a reuniunii de cîntări „Hilaria” din Oradea Mare, ținută în 20 martie 1908 st. n., în localul „Hilariei”, la orele 6 seara.

Președinte: dr. Aurel Lazăr.

Constatîndu-se majoritatea membrilor de față, adunarea se deschide.

Obiectul: desbaterea propunerilor luate de comitet în ședința din 13 martie n(ou).

Ad. 1. Raportul secretarului despre concertul din 5 martie se ia la cunoștință.

Ad. 2. Raportul casierului despre venitul concertului și anume venit brut 1 000 cor(oane), iar neto 430 cor(oane); adunarea generală îl primește cu plăcere.

Ad. 3. Propunerea comitetului ca pentru masa studenților să se deie din venit 50 coroane se ia spre știre; ar fi fost de dorit să se deie mai mult, însă spelele reuniunii cu localul sînt mari.

Ad. 4. Soldul casei a cărei remanență este 280 coroane. Se ia spre știre, iar onorariul dirigentului de cor, stabilit de comitet în 150 coroane, adunarea îl primește.

Ad. 5. Chestia localității „Hilariei” se rezolvă conform propunerii comitetului și anume adunarea generală e de acord cu propunerea comitetului ca localul „Hilariei” să se susțină pînă la 1 mai 1908 st.n., deoarece după aceea n-are sens, fiind membrii ocupați cu studiul.

D.c.m.s.

Cu verificarea protocolului se concrede: Mihai Popa, E. Deciu, V. Ciurdar și Ioan Buna.

Dr. Aurel Lazăr,
președinte

Teodor Popa,
secretar

S-a cetit și verificat: Victor Ciurdariu, Emil Deciu.

(*Ibidem*, f. 122).

30

Bihorea
Institut de credit și economii

Oradea Mare, 31 martie 1908

ON. D(UMI)SALE, D(OMNU)LUI IOAN PETRA,

Oradea

Am onoare a confirma primirea sumei de 50 c(oroane), adică cincizeci coroane, din partea societății *Hilaria* pentru masa studenților academiei, români, din Oradea.

Cu stimă,
Dr. Coriolan Pap

(*Ibidem*, f. 64).

31

Biroul Special de Informațiuni
București
Cutia poștei 188

București, 12/25 april(ie) 1908

MULT ONOR(ATE) DOMNULE FLORIAN DUMA, AVOCAT,

Oradea Mare

Ne permitem respectuos a ne adresa Dvs., cu rugămintea de a binevoi a face un serviciu și persoanelor din lista alăturată, că atât Dv., cât și Dniele lor au fost decorate de juriul expoziției din 1906 cu următoarele medalii: una medalie de onoare argint cu diploma ei specială; una medalie plachetă de colaborator cu diploma ei și una medalie jubiliară cu brevetul ei.

Din alăturatul prospect veți vedea că biroul nostru se însărcinează cu scoaterea acestor medalii și expedierea lor. Cum valoarea medaliei este și va fi în viitor mai ales mare, îmi permit a vă ruga ca să insistați ca ele să vă parvie cât mai curind, deoarece în curind nu se vor mai elibera de la minister.

Procedura de urmat este următoarea:

Veți binevoi a colecta de la fiecare din Dvs. câte 33 lei, în loc de 45 — avînd și Dv. 30% reducere; veți binevoi a face și semna cu toți petiția după formularul anexat și veți binevoi a forma pe o separată hirtie o listă specificatoare, de starea civilă a fiecăruia din Dv. și anume: anul, locul, ziua și luna nașterii fiecăruia din Dv.; acestea toate fiindu-ne necesare la actele ministerului.

Toate acestea — împreună cu mandatul poștal în totul — veți binevoi a le trimite la adresa de mai jos, iar noi vă vom expedia cât mai curind pentru fiecare din Dv., câte 3 medalii și 3 diplome, ce v-au fost acordate, franco de orice speze. Vă salut cu stimă,

directorul biroului,
S. Achille

Adresa: D(omnu)lui S. Achille
Director al Biroului Special de Informațiuni
Cutia poștei 188 — București.

(*Ibidem*, f. 72).

32

Biroul special de informațiuni
București
Cutia de abonament 188

București, data poștei

STIMATE DOMNULE!

Comisiunea pentru acordarea premiilor — ce a funcționat în timpul expoziției generale din 1906 — v-a decernat premiul *Diploma specială*, precum și *medalia de onoare*, (din) *argint*.

Cum pînă azi Dv. n-ați ridicat nici diploma, nici medalia, ne permitem a vă arăta că suntem în măsură a face să fiți în posesiunea lor cît mai neîntîrziat.

Pentru aceasta vă rugăm a ne înainta cu întoarcerea curierului o petițiune formulată după modelul mai jos arătat; spre a face apoi noi toate demersurile necesare pe lîngă Ministerul de Domenii și a vă pune curînd în posesia lor.

Ținem a vă atrage o deosebită atențiune asupra faptului că, odată cu medalia și diploma decernată, dacă o veți procura prin biroul nostru, vă vom obține și medalia jubiliară împreună cu diploma ei.

Pentru această din urmă medalie, vă rugăm să binevoiți a ne da următoarele date: anul, luna, ziua și locul nașterii, precum și profesiunea și domiciliul actual. Termenul pentru acordarea medaliilor este limitat și deci este interesul Dv. a vă grăbi. Totodată ne obligăm a vă trimite și medalia de onoare de colaborator împreună cu diploma ei.

Cu această ocazie vă facem cunoscut că biroul nostru se însărcinează a vă servi cu orice informațiuni de orice natură de la toate autoritățile din capitală și din întreaga țară, executînd în cel mai scurt timp posibil în mod conștiincios și discret orice doleanțe chiar și acelea ce par irealizabile.

Biroul nostru, după cum vedeți este de mare valoare, întrucît vă scutește de a mai veni la București, a face cheltuieli enorme și a vă întoarce de multe ori fără rezultat.

Adresați deci orice cerere veți avea biroului nostru, însoțind-o cu o marcă de 15 bani spre a vi se răspunde imediat.

Odată cu petiția după formularul de mai jos, ne veți înainta prin mandat poștal suma după specificarea aci arătată. Suma ce v-o cerem reprezintă în total taxele pentru minister; speze și onorariu biroului nostru.

Primind mandatul poștal vă vom pune în cel mult trei zile în posesia celor 3 medalii și 3 diplome ce vi s-a decernat.

Tarifa prețurilor.

Medalia de onoare aur cu diploma specială însoțită de Medalia specială placheta de colaborator al Expoziției, cu diploma ei, Medalia jubiliară cu Brevetul ei lei 30.

Medalia de onoare argint cu diploma specială însoțită de Medalia specială placheta de colaborator al Expoziției, cu diploma ei, Medalia jubiliară cu Brevetul ei lei 50.

Medalia de onoare argint cu diploma specială însoțită de: Medalia specială placheta de colaborator cu diploma ei, Medalia jubiliară cu Brevetul ei lei 45.

Medalia de onoare bronz cu diploma ei specială însoțită de: Medalia specială de colaborator al Expoziției cu diploma ei și Medalia jubiliară cu Brevetul ei lei 50.

Diploma specială mențiune onorabilă însoțită de: Medalia de onoare placheta de colaborator cu diploma ei și Medalia jubiliară cu Brevetul ei lei 20.

Se menționează că d(om)nii învățători, preoți, profesori, săteni, militari, școlile și societ(ățile) de binefaceri au reducere 30%, urmînd să dovedească că sunt învățători, preoți, profesori, militari, societ(ăți) de binefaceri sau săteni prin certificate.

Sperăm că veți recunoaște importanța biroului nostru și pe lîngă petițiunea cerută ne veți adresa pe viitor orice cereri de orice natură.

Cu deosebită considerațiune,
Direcțiunea biroului

Anexați o marcă de 15 bani pentru răspuns.

(*Ibidem*, f. 73).

33

DOMNULE MINISTRU DE DOMENII,

Decernindu-se subsemnațiilor locuitori români din Oradea Mare (Ungaria) medaliile de argint, placheta de colaborator și jubiliară, împreună cu diplomele respective, vă rugăm a le elibera pentru noi d(omnu)lui S. Achille — director al Biroului special de informațiuni —, de la care veți primi și taxa cu reducerea acordată.

Locul sigiliului reuniunii

Semnătura Dv.

(*Ibidem*, f. 74).

D(OMNU)LUI MINISTRU DE DOMENII — BUCUREȘTI

D(omnu)l Florian Duma — avocat
 Dl. Mihai Szilágyi — învățător
 Dl. dr. Victor Mercea
 Th. Prodanovici
 Alex. Stoienescu
 Ion Petra

(*Ibidem*, f. 75).

34

Nr. 23
 1907/8

D(OMNI)LOR MIHAI COSMA — BEIUȘ,
 ROMUL BARBU — TINCA

O parte din membrii activi ai reuniunii noastre a decis ca în vacanțele anului școlar curent să facă o călătorie de studii în partea sudică a Ungariei, concertînd totdeodată în orașele ce ne-ar pica în cale și totodată intrucit numai va fi posibil să trecem și în România, concertînd și acolo în 2—3 orașe, vizitînd și Constanța.

După ce forțele noastre nu sunt deajuns pentru ducerea cu succes la sfîrșit a planului nostru, așa în numele membrilor activi ai reuniunii noastre vin ați cere sprijinul și a te ruga ca să iei parte în corul nostru.

Excursiunea este proiectată pe timp de 4—5 săptămîni.

Pentru acoperirea cheltuielilor împreună cu această excursiune se crează o casă comună la care să mai adăugă și cîte o parte din venitul concertelor ce se vor da. Taxa pentru fiecare membru participant este 40 cor(oane).

Vă rog dară ca, în timpul cel mai scurt posibil, să mă avizați despre decisiile Dvoastre, ca așa în cazul de participare să vă pot trimite notele pentru studiere.

Despre ulterioarele dispoziții vă voi aviza la timpul său.
Rugindu-vă înc-odată de urgență,

semnez cu stimă,
N. Fîru

(*Ibidem*, f. 78).

35

STIMATE DOMNULE,

(i)eri, cu poșta după amiază, v-am expediat 1 exemplar (din) *Baladă* de Porumbescu — c(oroane) 1,25; 1 exemplar *Uvertura* din opereta *Crai nou* — c(oroane) 1,50; porto — 10 (coroane); laolaltă: c(oroane) — 2,85.

Comandele dumneavoastră au sosit (i)eri deodată la poșta de aici. Poate s-au expediat mai târziu. Opereta *Crai nou*, întreaga partitură, nu există. Avem numai *Uvertura*, pe care v-am trimis-o și *Poutpuriul* de la care e acum a II-a ediție sub tipar. Aveți deci bani la noi încă 3 coroane.

Cu stimă,
Tipografia și librăria A. Mureșeanu
Brașov

D(omniei sale, domnului Nicolae Fîru, învățător, Oradea

(*Ibidem*, f. 85).

36

Reuniunea de cîntare „Ciprian Porumbescu” în Suceava

Nr. 37

Suceava, în 7 mai 1908

ONORAT COMITET!

În 7 iuni(e) n(ou) a(nul) c(urent) se împlinesc 25 de ani de la moartea marelui compozitor român Ciprian Porumbescu. Reuniunea noastră, care chiar după numele său e datorare să susțină vie memoria lui, a hotărît să comemoreze ziua aceasta prin o serbare bisericească (liturghie și parastas) în comuna Stupca (Bucovina), unde se află mormîntul compozitorului împreună cu alte patru morminte familiare.

Ajungînd mormîntul lui Ciprian în cursul anilor într-o stare dezolată, s-a ivit necesitatea de a-l restaura în mod demn. Mai ales e de lipsă rădicarea unui grilaj de fier, care însă, formînd cele cinci morminte un complex, trebuie să le încunjure pe toate. Astfelî spesele restaurării se vor urca pînă la suma de 1 000 cor(oane).

Ne adresăm acum către Dvoastre cu o îndoită rugăminte: 1. Să binevoiți a comemora și Dvoastre amintirea lui C. Porumbescu prin o serbare în locul unde se află societatea Dvoastre, d.e. prin un matineu sau festival, cum îl va aranja și reuniunea noastră în Suceava, compus numai din piese de Porumbescu, 2. Să

binevoîți a dedica din venitul curat al serbării, care ar fi s-o aranjați înainte de serbarea din Stupca o sumă oarecare pentru restaurarea mormîntului și a o trimite la adresa reuniunii noastre, care, nedispunînd de nici o avere, e necesită să facă apelul acesta. De la reuniunea de cîntare din Lugoj am primit deja suma de 100 cor(oane).

În fine, vă rugăm să luați la cunoștință și programa serbării de la Stupca: Duminică în 7 luni st.n. se execută la 9 ore dim(ineata) în biserică o liturghie de C. Porumbescu; 2. predică ocazională — la mormînt; 3. *Adusu-mi-am aminte* de Porumbescu; 4. parastas și sfințirea monumentului; 5. imn ocazional; 6. o vorbire către popor; 7. cîntecul tricolorului.

Notăm că serbarea aceasta din Stupca o considerăm ca cea oficială.

În numele comitetului:

Conducătorul adhoc,
Const. Procopovici

(ștampila societății)

Secretarul,
Victor Morariu

(*Ibidem*, f. 169).

37

Reuniunea de cîntare „Ciprian Porumbescu“ în Suceava

Nr. 42

Suceava, în 15 mai 1908

ONORATĂ REUNIUNE,

La o scrisoare a Dvoastre din 8 mai l.c., Nr. 22, avem onoarea a vă comunica că vă vom trimite la 18 mai copii de (pe) corurile următoare: *Patria română*, *Sosirea primăverii*, *Luna suride*, *Sînt arboros*.

Pentru altele binevoîți a vă adresa d(oam)nei Marioara Rațiu la Cîmpina, jud. Prahova (România).

În speranța că veți binevoi a lua în considerațiune apelul nostru din 9 l.c. (Nr. 37), vă salutăm cu frățescă stimă.

În numele comitetului:

Conducătorul adhoc,
Const. Procopovici

(ștampila reuniunii)

Secretarul,
Victor Morariu

(*Ibidem*, f. 170).

38

PROTOCOL

luat în ședința comitetului reuniunii de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare
ținută în 16 mai 1908 st. n., la orele 5 și 1/2 seara.

Președinte: dr. Aurel Lazăr.

Prezenți: dr. G. Miculaș, T. Popa, E. Deciu, V. Ciurdar, Vasile Popovici și M. Szilágyi.

Constatîndu-se majoritatea membrilor de față se declară ședința de închisă.

1. În 7 iunie n(ou) a(nul) c(urent) se împlinesc 25 de ani de la moartea marelui compozitor național Ciprian Porumbescu, ca și reuniunea noastră, asemenea

celorlalte reuniuni mari de cîntări, să serbeze în mod demn amintirea lui C. Porumbescu, comitetul află de bine ca reuniunea, în ziua de 7 iunie, să aranjeze un festival solemn, ca tribut de recunoștință reputației lui, în așa chip ca punctele de cîntări din program să fie compoziții de a(le) regretatului C. Porumbescu.

Președintele face cunoscut comitetului că reuniunea noastră a primit o invitație de la reuniunea „C. Porumbescu” din Suceava în chestia aranjării unui matineu în amintirea lui C. Porumbescu și totodată este rugată reuniunea noastră ca și ea să contribuie cu ceva ajutor material la ridicarea unei cruci la mormîntul regretatului compozitor în Stupca (Bucovina).

Comitetul ia cu plăcere la cunoștință invitarea.

Comitetul reuniunii hotărăște programul matineului din 7 iunie v. astfel: duminică, după sf(in)ta liturghie se va oficia parastas solemn întru amintirea lui C. Porumbescu, la care acte reuniunea să asiste în corpore, iar cîntările funebrele să le execute corul „Hilariei”. Iar d(upă) a(miază), la orele 5, să țină matineul în sala preparandiei gr. cat. sau la „Kereskedelmi Csarnak” (Palatul comercial), cu preț de intrare pentru persoană 1 coroană.

Programul matineului:

1. *Tatăl nostru*, de C. Porumbescu
2. *Prin cea luncă*, de C. Porumbescu
3. *Marș*, de C. Porumbescu
4. *Pe-al nostru steag*, de C. Porumbescu
5. *Discurs comemorativ*, recercindu-se N. Firu pentru ținerea discursului asupra lui C. Porumbescu
6. *Crai nou*, de C. Porumbescu, piesă pentru pian, asemenea și *Basme*, pentru a căror executare se va ruga d(om)na Maria dr. Barbu, prin vicepreș(edinte), dr. G. Miculaș și V. Ciurdar

N. Firu propune ca pe d(omnu)l I. Vidu, compozitor din Lugoj, care totdeauna a purtat un interes viu față de reuniunea noastră, întrucît a provăzut-o în mai multe rînduri cu note și reuniunei noastre i-a dedicat un motto, să-l alegem de membru de onoare a(l) reuniunei noastre.

Comitetul se însuflețește de ideea suleată și spre desbatere se va înainta adunării generale.

Se primește cu totalitatea voturilor, cu elaborarea diplomei se concede prezi(di)ul și dirigent(ul).

Dr. A. Lazăr,
președinte

Teodor Popa,
secretar

D.c.m.s.

Cu verificarea protocolului se concede d(omn)ii Vasile Popoviciu și M. Szilagy.

S-a citit și verificat.

(*Ibidem*, f. 137—138).

39

Nr. 27/1908

Oradea Mare, la 18 mai 1908

DOAMNEI MARIOARA RAȚ Câmpina

În scopul de-a cîștiga unele comp(ozii)ii d(e)-a(le) regretatului Dumneavoastră frate, C. Porumbescu, m-am adresat Dumneavoastră la Buzău, dar de aici mi s-a

re(i)napoiat scrisoarea. M-am adresat apoi societății corale „C. Porumbescu“ din Suceava — unde, cu datu de 15 l.c., am primit răspuns că D(umnea)voastră vă aflați la Câmpina — după unele compoziții, dar fără rezultat, căci din cele cerute nu au nici una; îndrumându-mă, ca pentru dobîndirea compozițiilor cerute, să mă adresez la D(umnea)voastră și în Câmpina.

Dorind eu, ca la festivalul ce-l va aranja reuniunea noastră în 7 iunie n(ou) a(nul) c(urent) în memoria fericitului și neuitatului Ciprian Porumbescu, să cînt cu reuniunea de aici ceva nou și încă necunoscut aici, vă rog să binevoiți a-mi pune la dispoziție una ori două din compozițiile următoare:

1. *Quadril*, cor bărb(ătesc)
2. Un „andante lugubru“
3. *Imn către Sfta Maria*, poezie de V. Alecsandri
4. *Altarul mănăstirii Putna*
5. *La malurile Prutului*
6. *Lacrima*
7. *Păstorii și plugarii*
8. 3 serenade
9. *Hai la vale*, cîntec popular
10. *Cîntecul treicului*, p(entru) c(or) bărbătesc.

Considerind că timpul și așa este scurt, vă rog să aveți bunătate a-mi trimite din comp(ozițiile) amintite două ori trei care veți avea mai la îndemînă.

Reuniunea noastră încă va serba memoria lui C. Porumbescu în 7 iunie, pe lîngă următorul program:

1. Serviciu dzeesc și parastas pentru odihna sufletului răposatului Ciprian Porumbescu.

2. La 4 ore după amiazi festival comemorativ cu programul următor:

1. *Tatăl nostru*, de Porumbescu

2. Discurs festiv rostit de subscrisul

3. *Crai nou*, poutpuriu executat la pian de d(oamna) Maria Barbu

4. *Marșul cîntăreților*

Cum vedeți, programul e scurt din lipsă de piese, rugîndu-vă dar încă odată pentru bunăvoință.

semnez, cu devotată stimă,

N. Firu

(*Ibidem*, f. 172.) (Conceptul corespondenței)

40

(Câmpina, 21/5 (mai) st.n. (1908)

STIMATE DOMNULE,

Am primit prețioasa D(umnea)voastră scrisoare și mă grăbesc a vă împlini într-atît că vă trimit din compozițiile regretatului meu frate ce(e)a ce posed, *spre copiare*. *Quadrilul* este la *Cacova*, am scris să vi-l trimită. *Valurile Prutului* sunt la Suceava, tot așa și *Altarul mănăstirii Putna*.

Mulțumesc reuniunei de cîntări și D(umneavoastră), stimate domnule, din toată inima, pentru nobilul fapt de a trimete pentru mormîntul iubitului meu frate Ciprian obolul trimes de 100 coroane și D(umneavoastră) pentru inițiativa care ați luat-o (de) a serbători în mod solemn ziua aniversării de 25 de ani de la moarte lui.

Trimet ce am și ce pot, că mi s-a(u) cerut multe note care am trebuit să le trimit.

Vă rog (ca), după copiere, să binevoiți a mi le retrimite, numai pe *Al nostru steag* puteți să-l rețineți.

Mulțumesc încă odată și vă doresc succes la toate.

Vă salut cu deosebită stimă,

Marioara L. Rațiu, nasc(ută) Porumbescu

(Pe verso la f. 174:)

Notele trimese:

Trei colori coruri

Pe-al nostru steag

Rugăciunea din Crai nou

Două serenade

Înger de pază — solo, cu acompaniare de pian

(*Ibidem*, f. 173—174)

41

PROTOCOL

luat în adunarea generală a reuniunii de cîntări „Hilaria” din Oradea Mare,
înotată în 21 mai st. n. 1908, la orele 5 și 1/2 seara.

Președinte: dr. Aurel Lazăr

Constatîndu-se că majoritatea membrilor este de față, președintele declară adunarea de deschisă.

Obiectul: propunerile comitetului, luat(e) în ședința sa de (la) 16 mai st.n. a.c.

Ad. 1. Chestia aranjării unui matineu în amintirea regretatului compozitor C. Porumbescu cu toate modalitățile menționate de comitet, adunarea generală o primește cu entuziasm, promițîndu-se că se va lucra din toate răsputerile pentru reușita matineului.

Localul, unde se va ținea matineul, din motivul că preparandia gr. cat. nu ne stă la dispoziție, va fi „Ker(eskedelmi) Cs(árnok”) (Palatul comercial). Punctele din program pentru pian le va executa d(oam)na Maria dr. Barbu, fiind atît de generoasă, încît a satisfăcut dorinței noastre.

Ad. 2. Propunerea ca d(omnu)l I. Vidu să fie ales membru de onoare al reuniunii noastre se primește cu însuflețire și se hotărăște ca dînsul să fie avizat despre distincțiunea aceasta prin comunicarea protocolului.

D.c.m.s.

Cu verificarea protocolului se concrede: E. Sibian, M. Szilágyi, C. Cosma și Tr. Pinteru.

Dr. A. Lazăr,
președinte

Teodor Popa,
secretar

S-a cetit și verificat: Eugen Sibian, Corneliu Cosma.

(*Ibidem*, f. 123)

42

STIMATE DOMNULE,

cînd ne-ați scris carta din 21/5 sigur încă n-ați primit carta noastră în care v-am arătat că ediția primă din *Poutpuriul* din *Crai nou* e epuizată. De mult așteptăm și noi să ne sosească de la Viena primele exemplare din ediția a II-a, dar nu știm din ce cauză întîrzie. Așteaptă mai mulți inși după această ediție. Nu-i însă de făcut nimic. Am căutat privat să vă găsim un exemplar uzat, ca să-l puteți folosi pînă vine cel nou, n-am găsit însă.

Cu stimă,
Tipografia și librăria
A. MUREȘEANU
Brașov

23/5

Domnului Nicolau Firu, învățător (în) Oradea

(*Ibidem*, f. 86)

43

Societatea Filarmonică din Craiova

Fondată 19 iunie 1904

APEL

Duminică, 25 mai (7 iunie) a.c., se împlinesc douăzeci și cinci ani de cînd unul din cei mai de seamă compozitori muzicali români, *Ciprian Porumbescu*, s-a stins în floarea vieții (la 25 mai 1883) în Stupca, Bucovina.

Societățile muzicale din Bucovina, Lugoj, Brașov, Sibiu, București, T. Severin etc. vor sărbători această aniversare.

Societatea Filarmonică din Craiova va sărbători și ea amintirea lui *Ciprian Porumbescu*, odată cu a patra aniversare a întemeierii societății, adică printr-un program alcătuit exclusiv din compozițiunile lui.

Dar pentru că mai bine de două sute din frumoasele lui compozițiuni muzicale n-au văzut încă lumina tiparului, este de datoria tuturor românilor de inimă, ca să contribuie fiecare, amăsurat mijloacelor de care dispune, la colectarea unui fond pentru înălțarea celui mai nepieritor monument, ce se poate ridica bunului român și genialului compozitor, care a fost Ciprian Porumbescu, *editarea compozițiunilor sale pe un preț la îndemîna tuturor*.

Societatea Filarmonică din Craiova, avînd drept scop de căpetenie cultivarea muzicii cu caracter românesc, crede de a sa datorie să deschidă o subscripție națională, la care să îmbie pe românii de pretutindeni, și se înscrie în fruntea listei cu suma de lei *una sută* — atît cît îi îngăduie mărginitele-i mijloace.

De aceea facem un călduros apel către toate societățile muzicale, către toți iubitorii de muzică, către toți bunii români, ca să dea sprijinul lor acestei porniri.

Ciprian Porumbescu a fost unul din pionierii muzicii românești, el a dezvoltat comorile de frumuseți care zăceau ascunse în muzica noastră poporană, arătînd și altora calea de urmat pentru viitor.

Este o sfântă datorie ca să nu lăsăm să muzezească sub colbul anilor și uitării strădania scurtei dar rodnicei sale vieți. Să ne fie pildă popoarele vecine, conștiințe de menirea lor, care adună cu pietate, tipăresc și răspîndesc în cele patru colțuri ale lumii producțiunile rămase după urma frunțașilor lor. Va fi spre cîntea și folosul neamului românesc întruparea gîndului nostru și ne vom fi îndeplinit măcar acum o datorie, trecută cu vederea atîta amar de ani.

Listele de subscripție se pot căpăta de la președintele Societății Filarmonice din Craiova, iar sumele adunate se pot trimite pe aceeași adresă.

Banii se vor consemna imediat după primirea lor, pînă la stringerea fondului trebuitor scopului. O comisiune de oameni competenți vor hotărî asupra modalității publicării.

În numele comitetului,

secretar,

C. Demetrescu-Crețu

președinte,

dr. C. Schina

Craiova, 25 mai 1908

Rugăm a ni se răspunde de primire.

(*Ibidem*, f. 105)

44

P.T.

**Reuniunea de cîntare „Ciprian Porumbescu” în Suceava
invită respectuos la**

SERBAREA COMEMORATIVĂ

din incidentul aniversării a 25-a de la moartea marelui compozitor român
Ciprian Porumbescu, care va avea loc duminică, la 7 luni st.n. 1908, în *Stupca*
(Bucovina).

PROGRAMA

I. 9 ore dim(ineața): Liturghie în biserica parohială din loc (cîntările corale de Porumbescu și Eus. Mandicevski le va executa corul reuniunii).

II. 11 ore dim(ineața) — la mormîntul compozitorului:

1. Sfințirea mormîntului restaurat
2. Parastas
3. Discurs comemorativ rostit de prof. dr. Eus. Popovici
4. Imn ocazional, compus de Eus. Mandicevski
5. Depunerea coroanelor din partea diferitelor societăți
6. Cîntecul tricolorului.

Comitetul

Tip. Soc. „Școala Română” Suceava

Onoratei Societăți corale „Hilaria” Oradea Mare

(*Ibidem*, f. 88)

45

ONOR(ATEI) SOC(IETĂȚI) CORALE „CIPRIAN PORUMBESCU“ SUCEAVA

Dorind ca la festivalul ce-l va aranja și reuniunea noastră în 7 iunie n. (25 mai) în memoria neuitatului compozitor C. Porumbescu să mă prezint cu ceva compozițiuni d-a(le) regretatului Porumbescu, pe aici încă necunoscute, vin a vă ruga ca în caz dacă dispuneți de vreuna din compozițiile următoare, să mi le împrumutați, eventual să ni (le) vindeți și anume:

1. *Sosirea primăverii*, cor b(ărbătesc) („Triumfind sosește iară, / Drăgălașă primăvară“)
2. *Patria română*
3. *Quadril* de cîntat în cor
4. Un „andante lugubru“
5. *Imn către Sânta Maria*, poezie de V. Alecsandri
6. *Altarul Mănăstirei Putna*
7. *La malurile Prutului*
8. *Serenada* și mulți ani
9. *Lacrima*
10. *Păstorii și plugarii*
11. *Trei serenade*
12. *Hai la vale*, cîntec popular

N. Firu

(*Ibidem*, f. 77)

46

Reuniunea de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare
vă invită cu toată onoarea la

FESTIVALUL CORAL

ce-l va aranja, cu binevoitorul concurs al d(oamn)ei Maria dr. Barbu, duminică, în 7 iunie st.n. (25 mai v.) 1908, în sala mare de la Kereskedelmi Csarnok (Palatul comercial) în amintirea împlinirii unui sfert de veac de la moartea neuitatului compozitor român *Ciprian Porumbescu*.

Început precis la 5 ore d.a.

Oferte benevole

în scopul ridicării unei cruci la mormîntul compozitorului în Stupca (Bucovina, se primesc cu mulțumită la adresa reuniunii „Hilaria“ în Oradea Mare (Nagyvárad (Kapuszinus u.) și se cvitează publice.

PROGRAMA

Duminică, la 11 ore a.m., parastas solemn în biserica ortodoxă română din Oradea Mare (Ujváros).

După amiazi:

1. *Tatăl nostru*, cor b(ărbătesc) de C. G. Porumbescu
2. Discurs festiv, rostit de Nicolau Firu, învățător

3. *Pe-al nostru steag*, cor b(ărbătesc) de C. G. Porumbescu
4. a. *Basme*, vals de C.G. Porumbescu
b. *Balade*, de C. G. Porumbescu, executate de d(oam)na Maria dr. Barbu (piano) și Eugeniu Pescariu (violină)
5. *Cîntec de mai*, cor bărb(ătesc) de C. G. Porumbescu
6. Poutpuriu din opereta *Crai nou* de C. G. Porumbescu, executat la pian de d(oamna) Maria dr. Barbu
7. *Marș* de C. G. Porumbescu.

(*Ibidem*, f. 81; *Drapelul*, 1908, nr. 59, p. 2)

47

FESTIVALUL CORAL

aranjat de reuniunea noastră „Hilaria” în amintirea regretatului compozitor C. Porumbescu, în 7 iunie st. n. 1908, în ziua în care s-au împlinit 25 de ani de la moartea lui C. Porumbescu, a reușit pe deplin.

Sala mare de la „Kereskedelmi Csarnok” (Palatul comercial) a cuprins în sine un public românesc destul de numeros.

Programul festivalului a fost alcătuit din compozițiile măestrului C. Porumbescu și corul „Hilariei” a cîntat cu prilejul acesta următoarele piese de C. Porumbescu: *Pe-al nostru steag*, *Tatăl nostru*, *Cîntec de mai*, *Marș*.

Pentru ridicarea nivelului festivalului a fost rugat(ă) d(oam)na Maria dr. Barbu ca să execute la pian piesele ieșite de sub mîna maeistră a lui C. Porumbescu și anume: *Basme* și *Balade*; a fost atît de generoasă, încît invitării noastre a satisfăcut.

A executat cu precizie la pian ambele piese, cea din urmă (*Balade*) a fost executată și pe violină de Eugen Pescar.

Nicolae Fîru, dirigentul, a ținut discursul comemorativ asupra vieții și activității răposatului C. Porumbescu, publicul l-a ascultat cu atențiune.

Cu acestea festivalul aranjat în amintirea lui C. Porumbescu s-a sfîrșit, iar reuniunea noastră, în credința că a adus un tribut reputației lui C. Porumbescu, s-a achitat în mod vrednic de o datorință națională românească.

Oradea Mare în 8 iunie 1908 st.n.

Teodor Popa,
secretar

(*Ibidem*, f. 144).

48

35/1907/8

(Concept)

ONOR(ATEI) SOCIETĂȚI CORALE „CIPRIAN PORUMBESCU” — SUCEAVA BUCOVINA ȘI REUNIUNII ROMÂNE DE CÎNT ȘI MUZICĂ LUGOJ,

Avem onoarea a vă face cunoscut că la 7 iunie n.a.c., reuniunea noastră de cîntări din Oradea Mare pe lîngă celebrarea unui parastas solemn pentru odihna

sufletului în veci neuitatului compozitor român C. Porumbescu, tot în aceeași zi la orele 5 d.a., conform programei alăturate, a ținut și-un festival coral tot cu piese de ale regretatului C. Porumbescu.

Spre scopul indicat în apelul D(umneavoastră) Nr. 37 din 7 mai a.c., vă trimitem suma de 100 (una sută) cor(oane), rugându-vă ca despre primirea acestei sume să binevoiți a ne trimite o recunoștință.

Dorind a ne întâlni la un mare festival coral în țara lui Ștefan cel Mare, vă salutăm cu dragoste frățască.

Oradea Mare, (la) 12 iunie 1908

Dr. Aurel Lazăr,
președinte

Nicolae Firu,
dir(ijorul) corului)

(*Ibidem*, f. 178).

49

Raportul anual al reuniunii de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare pa anul de gestiune 1907—1908

ONORATĂ ADUNARE GENERALĂ!

Cu ziua de astăzi încheiem o nouă pogină în analele activității reuniunii de cîntări „Hilaria“ și acum să jertfim cîteva momente pentru de a arunca o scurtă reprivire peste cele ce s-au petrecut în anul acesta expirat de gestiune la reuniunea noastră.

În sensul acesta am onoare a vă prezenta acest raport, în care îmi permit a vă expune următoarele:

Anul acesta s-a arătat ca anul păcii și bunei înțelegeri, pe care au inaugurat-o constituirea reuniunii din 25 octombrie st.n. 1907, cu care ocaziune(a) funcționării au fost așa zicînd, cu aclamațiune.

Membrii comitetului au fost:

Prezident: dr. Florian Duma

Viceprezident: dr. Aurel Lazăr

Secretar: Teodor Popa

Casier: Ioan Petra

Fisc: dr. Ioan Buna

Victor Pralea, Emil Deciu, Mihai Szilágyi, Valeriu Popovici și Mircea Russu.

Numărul membrilor ordinari ai reuniunii față de anul trecut a crescut, durere însă dintre aceștia nici jumătate nu s-au interesat de daraverile reuniunii noastre, fie din indiferentism, fie poate din considerațiuni personale, pe cari, așa se vede, mulți dintre tinerii noștri, neînțelegînd menirea reuniunii noastre, sau considerînd-o de mai neînsemnată, decît cum în adevăr este, încă nu le-au abandonat. Am ținut de lipsă să amintesc și accentuez împrejurarea aceasta, deoarece după părerea mea, pînă cînd reuniunea își îndeplinește mai bine sau mai rău chemarea sa, dar nicidecum nu deviază de la scopul ce-l urmărește, o asemenea nepăsare nicidecum nu poate fi scuzată.

Cu atît mai mare mulțămire înregistrez faptul că activitatea reuniunii din anul acesta a fost din toate punctele de vedere una dintre cele mai îndestulătoare. Activitatea reuniunii s-a manifestat în toate direcțiunile, ba chiar a ținut cont și de scopul ce-l urmărește pe teren literar, dovada cea mai eclatantă șirul de matinee literare aranjate de reuniunea noastră, apoi concursul anunțat pentru cele mai bune dizertații.

Reuniunea noastră în anul acesta de gestiune pe lângă toate bucuriile și distracțiile procurate marelui public, a avut să se poarte un doliu mare, anume, cu regret trebuie să înregistrez moartea fostului președinte al reuniunii noastre, de pie memorie dr. Florian Duma, pe care o moarte subită l-a răpit din sinul nostru, a fost totodată și membru fondator al reuniunii noastre.

Reuniunea noastră și-a manifestat doliul în modul cel mai cuviincios, la înmormintarea din noiembrie 24 din 1907 a asistat în corpore, petrecându-l pină la mormint între ecourile cântărilor funebreale executate de „Hilaria”.

Reuniunea și-a dat toată silința pentru de a ținea intima legătură cu inteligența română din loc și jur, astfel ținând cont de rolul ce-l are ca mijlocitoare a convenirilor sociale, reuniunea noastră a aranjat în 5 martie un concert împreună cu dans, la care au debutat afară de membrii reuniunii și d(oam)na Emilia dr. Porumb, apoi d(omnișoara) Valeria Ștefănică, debutind ambele la pian, iar d(omnișoara) Eugenia Fășie a declamat. Programul bogat al concertului a fost bine executat precum se vedește și din raportul sub A).

Apoi reuniunea noastră a aranjat 3 matinee literare muzicale, care toate au fost pe deplin reușite (vezi mai pe larg raportul de sub B). La aceste matinee a binevoit a ne da concursul d(omni)șoarele Veturia Șfurlea (declamare) și Nora Kiss (acompaniere la pian).

Impozantă a fost serbarea comemorativă din incidentul a 25 de ani de la moartea regretatului compozitor român Ciprian Porumbescu. Meritul reuniunii noastre este cu atât mai mare, cu cât în părțile ungurene afară de reuniunea noastră nici una n-a comemorat ziua de 7 iunie 1908 n. Succesul moral al festivalului a fost pe deplin satisfăcător, cu ocaziunea aceasta a binevoit a ne da concursul d(oam)na Maria dr. Barbu, executînd 2 piese la pian.

Reuniunea noastră în ședința de 17 noiembrie 1907 decide să-și închirieze un local potrivit, care de fapt s-a și realizat, susținîndu-se localul întreg anul, unde s-a făcut rost de tot felul de reviste și foi din Ungaria și România, un fapt care a contribuit și la împrietenirea membrilor cu literatura română.

Reuniunea a ținut în decursul acestui an 15 ședințe, dintre care 9 sunt ședințele generale, iar 6 sunt ședințe de a(le) comitetului.

În comitet, în decursul timpului, s-au întîmplat următoarele schimbări:

În locul lui Victor Pralea, care s-a depărtat din Oradea, a fost ales în comitet Vasile Popovici, preot local, iar în locul lui Mircea Russu, părăsind Oradea, s-a ales Victor Ciurdar.

Prin moartea regretatului nostru președinte, dr. Florian Duma, întîmplată la 21 noiembrie 1907, postul cel mai de frunte la reuniunea noastră a devenit vacant, astfel în interesul bine priceput al reuniunii s-a impus ca să-și nimerească un președinte, care să poarte la inimă daraverile reuniunii, visul tuturor s-a împlinit, căci în adunarea generală, ținută în 19 decembrie st.n. 1907 a fost ales de președinte al reuniunii dr. Aurel Lazăr, fostul vicepreședinte.

Prin alegerea de președinte a d(omnu)lui dr. Aurel Lazăr a devenit vacant postul de vicepreședinte, care s-a îndeplinit prin persoana d(omnu)lui dr. George Miculaș tot în ședința din 19 decembrie st.n. 1907.

Numărul membrilor activi a fost de 50, iar ajutători 2, și în fine fondatori 3 inși anume: Ioan Papp, director la căile ferate, care este totodată și președinte de onoare a(l) reuniunii, dr. Aurel Lazăr, președintele reuniunii și dr. Andrei Ille, avocat în Tinca; a scăzut numărul membrilor fondatori prin moartea fostului președinte dr. Florian Duma.

Conspectul membrilor activi e următorul:

1. Sever Andru	8. Iustin Capra	15. Eugeniu Feier
2. George Banc	9. Eugen Costina	16. Lazăr Gașpar
3. Vasile Bretan	10. Teodor Crainic	17. Radu Găvrus
4. Ionel Buna	11. Corneliu Cosma	18. Iuliu Givulescu
5. Corneliu Bustea	12. Ioan Doboși	19. Ludovic Goja
6. Bartolomeu Boni	13. Gelu Egri	20. Lazăr Huf
7. Aurel Capra	14. Petru Fărcaș	21. Ambroziu Ille

22. Romul Laza	28. Ioan Pop	35. Augustin Szábo
23. Dr. Demetriu Mangra	29. Sever Papp	36. Virgil Selăgian
24. Vasile Mărcuș	30. Eugeniu Pescariu	37. Eugen Sibian
25. Dr. Sava Marta	31. Traian Pinteru	38. Teodor Teț
26. Corneliu Neagu	32. Teodor Prodanovici	39. Nicolae Verkany
27. Dr. Romul Papp	33. Mihai Popa	40. Coriolan Bugariu
	34. Ilie Radu	

apoi membrii din comitet, între care se subînțelege și dirigentul corului, Nicolae Firu.

Membrii ajutători: doamna Valeria dr. Lazăr și dr. Gavril Gherlan, vice-notar comitatens.

Cea ce privește partea materială, starea averii reuniunii încă este relativ destul de favorabilă, avînd în casă suma de 280 coroane. Pentru de a justifica însă puțină sporire a averii, amintesc că în anul acesta de gestiune am avut o mulțime de spese extraordinare, cauzate prin închirierea unui local pentru reuniune, care local s-a susținut lunar cu 32 coroane pînă la 1 mai st.n. 1908 din noiembrie 15 st.n. 1907.

Onorată adunare generală!

În cele ce am premers, am relatat fidel despre evenimentele și activitatea anului, pe care-l închidem astăzi. Și acum, cînd părăsesc acest loc de frunte, care l-am ocupat din încrederea d(umneavoastră), fiți siguri că întotdeauna cu plăcere îmi voi aduce aminte de timpul petrecut împreună și de opera săvîrșită laolaltă, dar vă rog ca și d(umnea)voastră să păstrați în plăcută memorie evenimentele, al căror martori am fost împreună în decurs de un an și ale căror reminențe ne vor servi ca tot atîtea momente senine în calea grea a vieții.

Iar acei, care vor avea fericirea să lucre și de acum înainte în cadrele reuniunii „Hilaria“ totdeauna să ție în samă și să nu devieze de la lozinca „Hilariei“, care este: *Prin cîntec dulce, activitate rodnică pentru binele obștesc.*

(*Ibidem*, f. 140—143)

50

INVENTAR

despre revistele abonate de reuniunea „Hilaria“:

1. 14 numere din *Luceafărul*
 2. 46 numere din *Neamul Românesc*
 3. 5 numere din *Convorbiri Literare*
 4. 2 numere din *Viața Românească*
 5. 5 numere din *Sămănătorul*
 6. Numerii regulați din *Tribuna*.
- Oradea Mare în 1 iulie 1908.

Teodor Popa,
secretar

Recunosc că revistele menționate în inventar le-am primit.

(*Ibidem*, f. 156)

51

Reuniunea română de cîntări din Elisabetinul Timișorii

Motto: Uniți să fim în cîntece
Uniți să fim în Dumnezeu

Timișoara — Elisabetin, la 3 iulie 1908

MULT STIMATE D(OMNU)LE ÎNVĂȚĂTOR!

Corespondența d(umi)tale din 5 VI, cu plăcere am luat-o la cunoștință și vă mulțumim pentru interesul ce-l manifestați față de reuniunea noastră.

Cuiul reînapoiat l-am primit deja de mult, pe care momentan l-am și trimis la B(ekes) Ciaba, primind și de acolo un alt cui, numaidecît l-am trimis la Semlin, unde a ajuns din eroare cuiul reuniunii d(umnea)voastră; pe care numai azi l-am primit înderept, aceasta e cauza întîrzierii pentru care vă rugăm a ne scuza.

Alăturat ne luăm permisiune a vă trimite adevăratul cui, rugîndu-vă a ne aviza despre hotărîrea d(umnea)voastră.

Primiți, vă rog, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

În numele Comitetului aranșator,
Alexandru Bălașiu,
secretarul reuniunii

N.B. Am pățit-o cam rău că finanț(i) de la Oradea Mare m-a repertat (...), fiindcă am alăturat-o la cui în coverte. *Mînta erték nélkül* (Fără valoare reală). Totodată, vă rog a ne aviza că d(umnea)ta iei parte, fiindcă m-am convorbit cu d(omnu)l învățător Roman din Mehala și cu mai mulți conducători ca să te rugăm pe d(umnea)ta a ne conduce *Pe-al nostru steag*, ce-l vom cînta cu toții laolaltă. Eu încă vă rog respectuos a primi aceasta sarcină și a ne sta întru ajutor;

Mulțumindu-vă înainte, sum al d(umi)tale stimător,

Alexandru Bălașiu,
scrietor de avocat, secr(etarul) reun(iunii)

Dacă ați primit cuiul ori ba?

(*Ibidem*, f. 162)

52

Ad. 45/1907—8

**D(OMNU)LUI AURELIU VĂLEAN, AVOCAT,
PREȘEDINTELE REUNIUNII ROMÂNE DE CÎNTĂRI ȘI MUZICĂ
LUGOJ**

Actul despre alegerea d(omnu)lui Ioan Vidu, învățător și dirig(ent) (al) Reun(iunii) rom(âne) de cîntări și muzică de acolo, de membru onorar al reuni-

unii „Hilaria“, sub (numărul) alăturat vi se trimite, cu rugarea de a-l preda numitului, rugându-vă ca despre înmanuare să ne avizați și pe noi ulterior.

4 iulie 1908

Dr. Aurel Lazăr,
președinte

N. Firu,
dirigent

(*Ibidem*, f. 159)

53

IUBITE AMICE!

Comitetul aranjator al festivităților Astrei primește cu plăcere debutul reuniunii „Hilaria“ și dintre punctele concertului (i) rezervă *unul*, cu una, eventual 2 cîntări. Mai multe nu s-au putut, deoarece e mare concurența. De cumva voi știți deja *Hora* lui Dima, *Răsunetul Ardealului* de Vidu și balada *Constantin Brâncoveanu* de Mureșianu, atunci veți intra în ceata noastră, ca să formăm un cor colectiv. Moi vom fi circa 50 cîntăreți cu totul.

La revedere! Servus!

Dr. Meseșian,
avocat

(Șimleul Silvaniei), la 6 iulie 1908

(*Ibidem*, f. 158)

54

Oradea Mare, 8 iulie 1908

IUBITE AMICE!

Din corespondența ta constat cu plăcere că la urmă totuși ne dați și nouă un loc în program, dar fiindcă un punct e așa-zicînd mai nimic, te rog îndată, fă ce vei face și ne dă loc barem în două, care nu cred să fie prea mult.

Conced că se vor fi angajat mulți diletanți pentru acest concert și vor fi puncte multe în program, cu toate aceste, dacă se va mai adăuga încă un punct pe lîngă celelalte mai mult, pentru noi, nu va fi nici o scădere pentru concert, dat fiindcă punctul acesta ar răpi cel mult 4—5 minute mai mult.

Notez că piesele ce cîntăm sînt foarte scurte, așa că trebuie să punem cîte două la un punct și ambele abia țin 5—6 minute, deci în ambele puncte ce cerem în programă abia am lua din timp 12 minute.

Pentru a evita orice confuzie, înțeleg să nu luăm și noi tot acele cîntări ce le cîntați voi, te rog avizează-mă ce piese, afară de cele trei comunicate cîntece?

Dr. A. Lazăr
președinte

N. Firu,
dirigent

(*Ibidem*, f. 157)

55

Nr. 45/1907/8

STIMATE DOMNULE!

Adunarea generală ordinară a Reuniunii de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare, apreluind activitatea D(omniei) voastre pe terenul cultivării muzicii naționale, precum și interesul manifestat față de reuniunea noastră, în ședința sa de la 21 mai 1908 n(ou), la propunerea comitetului, v-a ales de membru onorar al acestei reuniuni.

Anunțindu-vă cu plăcere aceasta deciziune a reuniunii noastre, vă rugăm să primiți încredințarea distinsei noastre considerațiuni.

Oradea Mare, 4 august n(ou) 1908

Nicolae Firu,
secretar adhoc

Dr. Aurel Lazăr,
președinte

(Ibidem, f. 15v,

56

DARE DE SEAMĂ ȘI MULȚĂMITĂ

Pentru restaurarea mormintului compozitorului Ciprian Porumbescu la Stupca (Bucovina) au incurs pînă acuma, parte de la diferite societăți culturale și muzicale, parte pe listele de colectă lansate de subsemnata reuniune, următoarele contribuțiuni:

a) liste de colectă:

Societatea muzicală „Armonia“ în Cernăuț(i):	1 000 de ilustrate
cu portretul compozitorului	10 cor.
Întrunirea rom(ână) acad(emică) „Bucovina“ în Cernăuț	12 cor. 10 fil.
Societatea acad(emică) „Junimea“ în Cernăuț	6 cor.
Societatea doamnelor române în Cernăuț	50 cor.
Lista nr. 1 — încredințată d(omnu)lui Const. Cosovici, dir(ector) gimnazial (Suceava)	37 cor.
Lista nr. 3 — încredințată P.C.S. d(omnu)lui G. Balmoș, arhi-mandrit și prior în Suceava	35 cor.
Lista nr. 4 — încredințată d(oam)nei Maria Pridie (Suceava	5 cor.
Lista nr. 14 — încredințată d(omnu)lui prof. I. Nistor (Cernăuț)	15 cor.
Lista nr. 15 — încredințată d(omnu)lui I. Tomoiagă (Vatra Dornei)	33 cor.
Lista nr. 27 — încredințată d(omnu)lui T. Bujor, dir. gimn. Cernăuț	10 cor.

b) Alte contribuțiuni:

Familia Liviu Rațiu (Câmpina, România) — 100 fr(anci)	94 cor.
Societatea de cîntare „Armonia“ din Bârlad	47 cor. 17 b.
Corul vocal al bis. ort. din Bozovici (Banat)	20 cor.
Comitetul parohial al bisericii Sf. Nicolai din Brașov	100 cor.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român la Braşov	200 cor.
Societatea corală „Carmen“ în Bucureşti	100 cor.
Reuniunea de cîntări şi cîntări din Coştei (Banat)	20 cor.
Reuniunea de cîntări din Dalboşet	10 cor.
Reuniunea de cîntări din Lugoj	100 cor.
Reuniunea de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare	100 cor.
Reuniunea de cîntări din Reşiţa montană	70 cor.
Reuniunea de cîntări „Ciprian Porumbescu“ din Suceava	100 cor.
Reuniunea de cîntări „Doina“ din Turnu Severin (100 fr.)	94 cor.
Societatea academică „România Jună“ din Viena	100 cor.

Venitul total 1 368 cor. 27 b.

Spesele:

Restaurarea mormintului: 720 cor(oane)
 Spesele serbării de la Stupca: 212,22 cor.

În total: 932 cor(oane) 22 b.

Bilanţul:

Venitul total: 1 368 cor. 27 b.
 Spesele: 932 cor. 22 b.

Rămîne deci: 436 cor. 05 b.

Din aceste 436 cor(oane) 5 b. este de comandat încă un bandelier tricolor de metal emailat pentru crucea mormintului şi se va face o plantaţiune de flori pe mormînt.

Restul, precum şi eventualele contribuiri ulterioare, se vor păstra ca fond ne-atacabil pentru tipărirea operelor inedite ale nemuritorului compozitor Ciprian Porumbescu.

Pentru toate aceste mărinimoase contribuţiuni, Reuniunea de cîntări „Ciprian Porumbescu“ exprimă mulţămîta cea mai cordială.

În numele comitetului:

Conducătorul provizoriu,
 Const. Procopovici
 (Ştampila reuniunii)

Casierul,
 (s.s. indescifrabil)

(*Ibidem*, dos. 16, f. 15—16)

57

Nr. 46/1907/8

STIMATE DOMNULE,

Avem onoare a vă anunţa că la actul sfinţirii steagului reuniunii D(umnea) voastră, fixat pe ziua de 16 august n(ou) a(nul) c(urent), am designat ca reprezentant al reuniunii noastre pe d(omnu)l Nicolae Firu, învăţător şi dirigintele corului reuniunii „Hilaria“.

Primiţi, vă rugăm, asigurarea distinsei noastre consideraţiuni.
 Oradea Mare, 4 august n(ou) 1908

Preşedinte

Secretar adhoc,
 Nicolae Firu

D(omnu)lui Lazăr Toth, preş(edintele) Reun(iunii) rom(âne) de cînt(ări)
 Timişioara Elisabetin

(*Ibidem*, dos. 14, f. 163)

58

PROGRAMA

festivităților ce vor avea loc la 15 și 16 august c(urent) nou 1908 din incidentul sfîrșirei flămurei Reuniunii române de cîntări din Timișoara-Elisabetin.

Simbătă, 15 august

1. Întîmpinarea corurilor

2. Incortelarea membrilor corurilor

Duminică, 16 august:

Seara — *concert festiv* —, cu cooperarea corurilor și reuniunilor. Programa acestui concert se va distribui seara la casă. După concert dans.

(*Ibidem*, f. 164)

59

ONORATĂ ADUNARE GENERALĂ,

Venind a raporta despre circulațiunea casei din anul 1907/8, de la început trebuie cu regret să constatez, că în decursul anului abia 18 membri au plătit cîteva rate lunare, așa că societatea noastră, afară de profitul petrecerei din faur 1908, putem zice (că) n-a avut alt izvor de venit, cu toate că spese am avut mulțișoare.

Intratele casei în decursul anului au ajuns cifra de 738,57 (coroane), iar eșitele suma de 445,65 (coroane).

La începutul anului averea societății a fost de cor. 266,57, iar acum de cor. 292,92, adică cu 26 cor. 35 fil. mai mult ca în anul trecut.

Totodată, am onoarea a raporta onoratei adunări generale, că am primit din fondul tinereimei de la despărțămîntul orădean al „Astrei” 200 cor(oane), din care sumă s-a spesat — conform socoatei și cvintelor alăturate — 151 cor. 20 fil., rămînînd astfel la dispoziția societății, respective a membrilor ei un rest de cor(oane) 48,80, care sumă o am predat d(omnu)lui președinte, dr. A. Lazăr, în numerar.

Rog onorata adunare generală ca să binevoiască a lua la cunoștință raportul meu și a-mi da absolutoriul obișnuit.

Beiuș, la 6 septembrie 1908.

Teodor Petra,
casierul reuniunii „Hilaria”

(*Ibidem*, dos. 16, f. 14)

60

SPECTATULUI DOMN DR. AUREL LAZĂR,
PREȘEDINTELE REUNIUNII DE CÎNTĂRI „HILARIA”, ÎN LOC

Pe cît de măgulitoare a fost pentru mine alegerea mea de vicepreședinte al reuniunii „Hilaria”, și pe cît de viuă era hotărîrea de a conlucra cîtuș de puțin întru prosperarea acestei reuniuni de bun renume: pe atît de adînc simțesc durerea

că nu ți-am putut fi spre ajutor întru realizarea frumoaselor scopuri cari le-ai avut și le ai față de „Hilaria“. Multelor agende, cari sunt împreunate în oficiile cari le port, îmi consumă tot timpul, așa, încît nici pentru viitor nu pot avea nădejdea de a putea face ceva folositor „Hilariei“. Iară ambiția nu mă lasă să port oficiu fără să arat rezultat fie oricît de puțin.

Cu regret trebuie deci să-ți aduc la cunoștință abdicarea de la oficiul de vicepreședinte al „Hilariei“, cu acea rugare, să binevoiți a mijloci primirea abdicării mele, dînd loc motivării de mai sus.

Cerînd darul îmbelsugat al domnului asupra activității tale și a tuturor membrilor „Hilariei“ și (cuvînt indescifrabil), dragostei tale frățești, sum, în Oradea Mare, la 27 octombrie 1908, adînc stimător,

Dr. Gheorghe Miculaș,
v(ice)rector seminar(ial), prof(esor) prepar(andial)

(Ibidem, f. 18)

61

PROTOCOL

luat în ședința comitetului Reuniunii de cîntări „Hilaria“,
înută la 4 noiembrie 1908.

Prezenți: dr. Aurel Lazăr, prezident; Nicolae Firu, secretar; dr. Nicolae Zigre, Ioan Moldovan, Eugen Sibian și Cornel Neagu.

1. Prezidentul prezintă raportul fostului casier Ioan Petra despre starea casei cu finea anului 1907/8, din care se vede că reuniunea „la finea anului, a avut:

la „Bihoreana“ în libel	cor(oane) 266,92
în numerar la casier	cor(oane) 74,80

de tot	coroane 341,72
--------	----------------

Din suma aceasta s-a spesat:

1. Pentru monumentul ridicat la mormîntul compozitorului Ciprian Porumbescu	cor. 100
2. Pentru sfințirea steagului Reuniunii române de cînt din Timișoara	cor. 30
3. S-a(u) procurat note	cor(oane) 8

de tot cor. 138

care sumă, detrăgîndu-se din suma de mai sus, rămîne la casă cor. 203, fil. 72.

Această sumă se află:

În libel la „Bihoreana“:	cor. 166,92
În numerar	cor. 36,80

de tot cor. 203,72

În legătură cu aceasta prezidentul predă noului casier, Eugen Sibian, libelu(l) de depuneri cu suma de 166 cor(oane) 92 fileri, iar în numerar 36 cor(oane) 80 fileri.

Raportul prezentat aflîndu-se în ordine și corect se ia la cunoștință, iar fostul casier Ioan Petra pentru manipularea corectă, precum și pentru zelul dezvoltat în interesul reuniunii, i se votează mulțumită protocolară, ceea ce se va aduce la cunoștință și în scris. Predarea libelului de depunere, precum și a banilor

noului casier, Eugen Sibian, se ia la cunoștință, avînd casierul ca suma primită în numerar să o depună numai decît spre fructificare.

2. Președintele propune alegerea, respective angajarea unui dirigent care să compună și instrueze corul reuniunii. Îe legătură cu aceasta propune a sestetaveri onorariul dirigentului în suma de 160 cor(oane), iar întrucît vor permite împrejurările, onorariul acesta se va putea și urca.

Comitetul angajează de dirigent al corului reuniunii pe d(omnu)l Nicolae Firu, învățător, pe lingă un onorar de 160 cor(oane), adică una sută șase zeci coroane, iar întrucît mai tîrziu vor permite împrejurările, aceasta sumă se va putea și urca.

3. Secretarul propune aranjarea a cel puțin două matineuri în zi de duminică, după serviciul d(umne)zeesc.

Comitetul primește propunerea și decide aranjarea a două matinee; dirigentul se însărcinează a lua măsurile de lipsă pentru instruirea corului, precum și pentru a aduna materialul trebuincios spre acest scop, avînd despre rezultat a raporta în proxima ședință.

În necs cu aceasta, dirigentul se însărcinează a erua, care ar fi elementele din care s-ar putea compune un cor mixt al reuniunii, iar despre rezultat să facă raport în ședința proximală.

4. Președintele propune ca taxele de la membrii activi și ajutători să se încaseze cu toată rigoarea, avînd casierul să raporteze în fiecare lună despre încasările făcute.

Propunerea se primește; secretarul se însărcinează a compune lista membrilor reuniunii și a (o) preda casierului. Totodată, decide ca acei membri ai reuniunii care în viitor nu-și vor solvi taxele de membri să fie șterși din șirul membrilor reuniunii.

5. Secretarul raportează că pentru anul 1908/9 reuniunea are: 18 membri activi, 3 membri fondatori, 1 membru onorar și 1 membru ajutător.

Se ia la cunoștință.

6. Pentru autenti(fi)carea protocolului se aleg domnii: Ioan Moldovan și Cornel Neagu.

D.c.m.s.

Dr. Aurel Lazăr,
preșident

Nicolae Firu,
secretar

S-a citit și autenti(fi)cat: I. Moldovan și C. Neagu.

(*Ibidem*, f. 3—4)

62

(MEMBRII REUNIUNII DE CÎNTĂRI „HILARIA” ÎN ANUL 1908)

1. Maria Barbu	11. Valeria Fășie	21. Irina Egri
2. Veturia Oancea	12. Gizela Fășie	22. Mărioara Egri
3. Lucia Zigre	13. Nora Kiss	23. Elena Gozsa
4. Melania Tășadan	14. Valeria Kiss	24. Floare Damșa
5. Iolan Hetco	15. Iuliana Vaina	25. Mărioara Drimba
6. Mărioara Babi	16. Margareta Vaina	26. Ana Papp
7. Terezia Szilágyi	17. Rozalia Vaina	27. dr. Corneliu Bulc
8. Cornelia Erdeli	18. Ileana Pal	28. dr. Georgiu Miculaș
9. Aurora Papp	19. (...) Pal	29. dr. Valeriu Hetco
10. Eugenia Fășie	20. Valeria Egri	30. dr. Ioan Boroș

31. dr. Aurel Zigre	39. Iancu Cerbu	47. Ioachim Marta
32. dr. Nicolae Zigre	40. Gelo Egri	48. Ionel Bejan
33. Valeriu Mureșan	41. George Banc	49. Mihai Szilágyi
34. Vasiliu Babi	42. Mihai Popa	50. Teodor Popa
35. Ioan Albon	43. Virgil Sălăgian	51. Silvia Rednic (?)
36. dr. Ștefan Tășădan	44. Eugen Sibian	52. Iosif Diamandi
37. dr. Aurel Lazăr	45. Cornel Cosma	53. Ioan Moldovan
38. Vasile Popovici	46. Ludovic Gozsa	

(*Ibidem*, f. 65)

63

APEL!

În urma dorinței exprimate din partea mai multor membri ai societății noastre românești, comitetul reuniunii „Hilaria“ a hotărât înființarea unui cor mixt.

Pentru realizarea acestui plan, vă rugăm — pe calea aceasta —, cu toată onoarea, să binevoiți a lua parte la consfătuirea ce vom ținea joi, în 10 decembrie a(nul) c(urent), la orele 6 după amiază, în localul Școalei române de la biserică cu lună.

Apelăm la simțămintele D(umnea)voastră românești și vă rugăm să aveți trageră de inimă către aceasta năzuință, menită a ne încheia societatea și a trezi o viață socială românească în Oradea.

Oradea Mare, 8 decembrie 1908

În numele comitetului:

Dr. Aurel Lazăr,
prezident

Nicolae Firu,
secretar

(*Ibidem*, f. 17)

64

PROTOCOL

luat în adunarea generală a reuniunii de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare, ținută la 3 ianuarie n(ou) 1909.

Președinte: dr. Aurel Lazăr; secretar: Nicolae Firu.

Prezenți: Iancu Cerbu, Eugen Sibian, Virgil Sălăgian, Traian Pinte, Teodor Popa, Ioan Buna, Ludovic Gozsa, Mihai Popa, Vasile Mărcuș, Dimitrie Mărcuș, Ioachim Marta, Gelu Egri, Silvia Maior, dr. Romulus Papp, dr. Nicolae Zigre, Cornel Cosma, George Banc.

1. Se prezintă socoata casierului Ioan Petra pe anul 1907/8, din care se vede că reuniunea cu finea anului a avut:

în bani gata la „Bihoreana“	— cor(oane) 266,92
în numerar la casier	— cor(oane) 74,80

de tot cor(oane) 341,72

Din suma aceasta s-a spesat:

1. pentru ridicarea unui monument la mormîntul compozitorului Ci-	
prian Porumbescu	cor. 100
2. cu ocaziunea sfințirii flamurei Reuniunii române din Timișoara	cor. 30
3. note (muzicale)	cor. 8

de tot cor(oane) 138

care sumă detragîndu-se din suma de mai sus, rămînînd în casă coroane 203,72, care sumă s-a predat nou alesului casier Eugeniu Sibian.

Socoata prezintă din partea adunării aflîndu-se în ordine, erogațiunile documentate cu cvite, se aprobă, iar casierului Ioan Petra i se dă absolutoriu pentru anul 1907/8.

2. Președintele prezintă propunerea comitetului în care onorariul dirigentului pe anul 1908/9 se stăverește în sumă de 160 cor(oane).

Se ia la cunoștință și se aprobă.

3. Președintele propune aranjarea unei conveniri sociale în preseara de San Vasiu cu program de cor și dizertațiuni.

Programa se primește iar cu executarea se încredințează o comisiune în care adunarea alege pe: dr. Nicolae Zigre, dr. Romul Papp și Mihai Popa.

4. Președintele prezintă o scrisoare a v(ice)președintelui dr. George Miculaș, în care acesta abzice de postul onorific de v(ice)președinte al reuniunii.

Adunarea generală, ascultînd motivele produse în acea scrisoare, îi primește abzicerea, iar pentru interesul manifest(at) față de reuniune îi votează mulțumită protocolară.

5. Președintele propune alegerea unui alt v(ice)președinte și totodată propune de vicepreședinte pe domnul dr. Nicolae Zigre.

Adunarea generală, cu unanimitate de voturi, alege de v(ice)președinte al reuniunii pe dr. Nicolae Zigre.

6. După ce dr. Nicolae Zigre, ca fost fisc al reuniunii, este ales de vicepreședinte, devenind locul de fisc vacant, la propunerea președintelui, adunarea generală aclamă de fisc al reuniunii pe domnul dr. Romulus Papp.

7. Președintele dr. Aurel Lazăr, prin o vorbire bine motivată, arată că în ziarul „Lupta” din Budapesta s-a scris o corespondență despre reuniunea noastră, în care corespondența d(omnia) sa este atacat, și respective criticat; în urma acestei corespondențe, d(omnia) sa își înaintează abzicerea din postul de prezident al reuniunii, declarînd categoric că abzicerea la nici un caz nu și-o revocă.

În contra abzicerii prezidentului vorbesc d(om)nii Traian Pinter și dr. Nicolae Zigre.

După ce prezidentul își susține abzicerea, membrul Iancu Cerbu propune, iar adunarea primește cu unanimitate, următoarele:

abzicerea prezidentului dr. Aurel Lazăr se ia de la ordinea zilei pînă la proxima adunare generală.

8. Pentru verificarea protocolului adunarea generală designează pe d(om)nii Iancu Cerbu, Eugen Sibian, Ludovic Gozsa și Mihai Popa.

D.c.m.s.

Dr. A. Lazăr,
prezident

Nicolae Fîru,
secretar

S-a cetit și verificat: Iancu Cerbu, Ludovic Gozsa.

(Ibidem, f. 11—12)

65

**Reuniunea de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare
cu toată onoarea vă invită la**

CONVENIREA SOCIALĂ

ce o va aranja în seara de Silvestru, adică miercuri în 31 decembrie s(til) v(echi) 1908 (13 ianuarie n. 1909), în sala de la „Arborele verde“ (Zöldfa).

Început la 8 ore seara.

(Program detaliat seara).

(*Ibidem*, f. 22)

66

PROTOCOL

**luat în şedinţa comitetului Reuniunii de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare,
ţinută la 7/20 ianuarie 1909.**

Prezenţi: dr. Nicolae Zigre, v(ice)prezident; Nicolae Firu, secretar; dr. Romulus Papp, Vasile Popovici şi Eugeniu Sibian.

7. Secretarul raportează că serata, respective convenirea socială aranjată în presara de San-Vasii, a succedat foarte bine; din contribuiri benevole de la cei prezenţi s-au adunat bani din cari s-au acoperit spesele cu aranjarea.

Conform arătării casierului, ofertele intrate au fost	— cor. 141
spesele	— cor. 132

rest	cor. 9
------	--------

Rezultatul material, cît mai ales moral, al convenirii se ia cu plăcere la cunoştinţă.

8. Secretarul prezintă proiectul de preliminar pe anul 1908/9, cu următoarele poziţii la erogaţii:

1. onorariul dirigentului	— cor. 160
2. pentru luminat	10
3. pentru încălzit	cor. 20
4. pentru procurarea notelor	cor. 30
5. spese neprevăzute	50

cor(ane) 300

Aceste spese se vor acoperi din taxele de membri ordinari şi ajutători, precum şi din venitul concertelor ce se vor aranja.

Proiectul de preliminar prezentat se primeşte şi se prezintă adunării generale spre aprobare.

9. Secretarul propune aranjarea unui concert în decursul lunii faur; totodată propune staverirea termenului cînd să se ţină acest concert şi cu ce programă.

Comitetul primeşte propunerea şi hotărăşte ca concertul proxim să se aranjeze la 18 faur 1908.

Cu staverirea programei, care să constee din 3 puncte de cor, un punct de pian, o cîntare de solo și o declamare, se însărcinează secretarul, avînd despre aceasta a raporta în ședința proximă, cînd se va staveri și textul invitării.

10. Pentru luarea măsurilor de lipsă cu privire la aranjarea concertului, precum și la deplinirea postului de prezident și a doi membri în comitet, v(ice)prezidentul face propunere ca să se convoace adunarea generală.

Se primește, iar adunarea generală se convoacă pe 24 ianuarie n.a.c., la 11 ore a.m.

11. Pentru autenti(fi)careea protocolului se aleg d(om)nii: dr. Romulus Papp, Eugeniu Sibian.

D.c.m.s.

Dr. N. Zigre,
v(ice)prezident

N. Firu,
secretar

Eugen Sibian, dr. Romulus Papp

(Ibidem, f. 4—5)

67

Dr. Aurel Lazăr
avocat
Oradea Mare

**D(omniei) sale, d(omnu)lui dr. Nicolae Zigre,
v(ice)prezident (al) reuniunii „Hilaria“**

IUBITE AMICE,

Adunarea generală a reuniunii „Hilaria“ n-a primit abzicerea mea de prezident. Ne voind, ca activitatea reuniunii să sufere pentru faptul acesta, îți aduc la cunoștință că retragerea mea e irevocabilă și, conform statutelor, îți încredințez conducerea afacerilor.

Notez că toate actele și notele reuniunii se află la secretarul acesteia, d(omnu)l Nicolae Firu.

Rugîndu-vă să mă păstrați în binevoitoare memorie,

al tău prieten,
Dr. A. Lazăr

(Ibidem, f. 23)

68

PROTOCOL

**luat in adunarea generală a reuniunii de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare,
ținută, la 7/20 ianuarie 1909**

Prezenți: Vasile Popovici, Teodor Popa, Mihai Szilágyi, Teodor Kövári, Cornel Cosma, Vasile Mărcuș, Lazăr Huf, Ioachim Marta, Ludovic Gozsa, Iancu Cerbu, Virgil Sălăgian, Ioan Albon, Eugeniu Sibian, Teodor Țeț.

Prezident: dr. Nicolae Zigre; secretar N. Firu.

1. Președintele, dr. Nicolae Zigre, prezintă proiectul de preliminar pe anul 1908/9, cu următoarele poziții la erogațiuni:

1. onorariul dirigentului	cor. 160
2. pentru luminat	10
3. pentru încălzit	20
4. pentru procurare de note	30
5. spese neprevăzute	50

cor. 300

Aceste spese se vor acoperi din taxele de la membrii ordinari și ajutători, precum și din venitul concertelor aranjînde.

Preliminariul prezentat din partea adunării generale se aprobă.

2. V(ice)prezidentul prezintă epistola d(omnu)lui dr. Aurel Lazăr referitoare la abdicerea d(omni)ei sale din postul de prezident al reuniunii. Din cuprinsul epistolei — carea se cetește adunării generale — se vede că d(omnia) sa sub nici un chip nu voiește a-și revoca abdicerea. Propune luarea la cunoștință a abdicerei(i) și luarea măsurilor pentru alegerea altui prezident.

Membrul Vasile Popovici (propune) ca alegerea altui prezident să se țină deocamdată în suspens pînă ce se vor limpezi cauzele care au dat impuls abdicerii, eventual în caz de alegere, propune realegerea fostului prezident dr. Aurel Lazăr.

Membrul Iancu Cerbu propune ca adunarea să ia la cunoștință abdicerea fostului prezident și totodată să se esmită o comisiune candidatoare carea să se înțeleagă asupra persoanei (care) să fie aleasă de prezident.

Membrul Teodor Țeț propune ca alegerea prezidentului să se țină în ședința de azi, fără a se esmite comisie candidatoare.

Punîndu-se toate trei propunerile la vot, adunarea generală cu unanimitate hotărăște ca alegerea prezidentului să se facă în ședința de azi.

3. Trecîndu-se la alegere, membrul Teodor Țeț, propune că, luînd în considerare meritele fostului prezident dr. Aurel Lazăr pentru aceasta reuniune, să fie reales din nou de prezident al acestei reuniuni.

Adunarea generală cu unanimitate realege de prezident al reuniunii pe fostul prezident dr. Aurel Lazăr.

4. Devenind două locuri în comitetul reuniunii vacante și anume unul prin depărtarea lui Ioan Moldovan, iar altul prin resignarea lui Sever Papp, prezidiul propune completarea comitetului prin alegerea a doi membri noi.

Membrul comitetului Mihai Szilágyi, din considerare că are multe ocupațiuni, care îl rețin nu poate participa regulat la ședințele comitetului, își dă demisia din comitetul reuniunii.

Adunarea generală primește abdicerea d(omnu)lui Mihai Szilágyi și hotărăște ca adunarea de azi să efectuiască și alegerea de membri în comitet.

5. Punîndu-se la ordinea zilei alegerea a trei membri în comitet, adunarea cu unanimitate de voturi alege de membri în comitet pe d(om)nii; Iancu Cerbu, Teodor Popa, Ioan Albon.

6. Prezidentul arată că comitetul a luat măsurile de lipsă pentru aranjarea unui concert la 18 faur a(nul) c(urent).

Se ia la cunoștință iar hotărîrile comitetului aduse în această cauză se aprobă.

7. Pentru autentici(ficare) protocolului se aleg d(om)nii: Teodor Popa, Vasile Mărcuș, Ludovic Gozsa și Cornel Cosma.

D.c.m.s.

Dr. N. Zigre,
v(ice)prezident

N. Firu,
secretar

S-a cetit și autentici(ficare).

(Ibidem, f. 10)

69

PROTOCOL

**luat în ședința Comitetului reuniunii de cîntări „Hilaria”,
ținută în 14/27 ianuarie 1909.**

Prezenți: dr. Nicolae Zigre, v(ice)prezident; Nicolae Firu, secretar; Iancu Cerbu, dr. Romul Papp, Vasile Popovici, Teodor Popa și Eugeniu Sibian.

12. Președintele pune la ordinea zilei staverirea programei ce se va aranja la 18 faur 1909.

Programa concertului viitor din partea comitetului se stavereste astfel: 3 puncte de cor, un punct de pian și două puncte de soluri. Pentru un punct de solo, comitetul decide a se ruga doamna Maria dr. Barbu; pentru un punct la pian se decide a se ruga d(omni)șoara Nora Kiss; dr. Romul Papp se roagă a cînta un punct pe violină, acompaniat la pian — dacă numai se poate — de dom(ni)șoara Nora Kiss; pentru un punct de solo s-a angajat d(omnu)l Vasile Popovici, preot.

Pentru angajarea doamnei și, respective domnișoarei, se însărcinează domnii dr. Nicolae Zigre și dr. Romul Papp.

13. Pentru angajarea muzicei salei și pentru pregătirea invităților se însărcinează domnii dr. Nicolae Zigre, Eugeniu Sibian și Teodor Popa.

14. Pentru de a aduce la cunoștință domnului dr. Aurel Lazăr concluzul adunării generale, prin care domnia sa este reales de prezident, se esmit domnii dr. Nicolae Zigre, dr. Romul Papp, Iancu Cerbu.

15. Pentru verificarea protocolului se designează domnii I. Cerbu și E. Sibian.

D.c.m.s.

Dr. N. Zigre,
v(ice)prezident

N. Firu,
secretar

Iancu Cerbu, Eugen Sibian.

(*Ibidem*, f. 5—6).

70

PREASTIMATE D(OMNU)LE VICEPREZIDENT,

mă rog să iei la binevoitoare cunoștință și să aduci la cunoștința onoratului comitet al „Hilariei” că ȃzbic din onorifica slujbă de membru al acelu comitet și nici la concertul acest mai apropiat al „Hilariei” nu voi să iau parte activă.

Oradea, 28 I 1909.

Cu toată stima,
Vasilie Popovici

(*Ibidem*, f. 31)

71

Tipografia „Tribuna“ Arad

Arad, în 9 II 1909

**D(OMNIEI) SALE, D(OMNU)LUI NICOLAE FIRU,
INV(ĂȚĂTOR) ORADEA**

Alăturat avem onoare a vă trimite câteva mostre din ordin de dans, rugându-vă să binevoiți a alege din ele și a ne trimite toate îndărăt.

Așteptînd comanda Dvs., suntem cu toată stima,

(s.s. indescifrabil)

(*Ibidem*, f. 29)

72

PROGRAMA

**concertului aranjat de Reuniunea de cîntări „Hilaria“
la 18 februarie n(ou) 1909**

1. G. Dima: *Două inimi*, cor mixt
2. O. Goga: *Oltul*, poezie declamată de d(omni)șoara Gabriela Gherlan.
3. a. Ch. Dancla: *Resignation* (op. 59).
b. Fr. Drdla: *Kubelik serenade*, executată pe violină de d(omnu)l Eugen Pescariu, acompaniat la pian de d(omni)șoara Nora Kiss.
4. K. R. Kárrász: *Ce te legeni codrule*, duet cîntat de d(om)nii V. Ungur și N. Firu, acompaniați la pian de d(omni)șoara Iuliana Vaina.
5. Fr. Liszt: *Tarantella*, executată la pian de d(omni)șoara Nora Kiss.
6. I. Vidu: *Negruța*, cor mixt.

(*Ibidem*, f. 27)

73

Tipografia „Doina“ Arad

Arad, în 20 febr. 1909

**D(OMNU)LUI NICOLAE FIRU, INV(ĂȚĂTOR)
ORADEA MARE**

Alăturat avem onoare a vă trimite nota de cor(oane) 21 pentru tipărituri, rugându-vă să binevoiți a ne trimite suma aceasta cu mandat poștal. Așteptînd și pe viitor comanda Dvs., suntem cu toată stima,

(s.s. indescifrabil)

(*Ibidem*, f. 30)

74

STIMATE DOMNULE!

Scriind doamnei Marioara Rațiu la Câmpina și rugînd-o să-mi facă cunoscut despre notele tipărite ce le are din compozițiile lui C. Porumbescu, mi-a dat răspunsul că vi le-a trimis dvs., drept aceea vă rog (să) binevoiți a mă încunoștința despre cele ce le aveți, cari sunt acelea și sunt oare între ele și pentru cor.

Așteptînd răspuns, sunt al dv. stimător,

Ilie Imbrescu,
preot, dirigentul corului

Dalboșeț, 11/24 febr. 1909

(*Ibidem*, f. 36)

75

PROTOCOL

luat în ședința comitetului reuniunii de cîntări „Hilaria”.
ținută la 9 martie a(nul) c(urent).

Prezenți: dr. Nicolae Zigre, v(ice)prezident; Nicolae Firu, secretar; dr. Romul Papp, Eugeniu Sibian și Iancu Cerbu.

16. Secretarul Nicolae Firu raportează că concertul reuniunii s-a ținut la 18 faur n(ou) 1909, însă nu în sala de la „Kereskedelmi Csarnak”, precum s-a anunțat, ci în sala mare de la „Arborele verde”.

Cu ocaziunea acestui concert s-a executat următoarea programă:

1. G. Dima, *Două inimi*, cor mixt.
2. O. Goga, *Oltul*, poezie declamată de domnișoara Gabriela Gherlan.
3. a. Ch. Dancla, *Resignation* (op. 59).
4. Kárrász K. R., *Ce te legeni codrule*, duet cîntat de Victor Ungur și Nic. Firu, acompaniat la pian de domnișoara Nora Kiss.
- b. Fr. Drdla, *Kubelik serenade*, executate pe violină de d(omnu)l Eugen Pescariu, acompaniat da pian de d(omni)șoara Iuliana Vaina.
5. Fr. Liszt, *Tarantella*, executată la pian de domnișoara Nora Kiss.
6. I. Vidu, *Negruta*.

Toate punctele din programă au fost executate cu cea mai mare precizie. Atît venitul moral cît și cel material au fost mulțumitoare. În fine, propune a se esmite 2 tineri membri ai reuniunii spre a exprima d(omni)șoarelor concertante mulțumită din partea reuniunii.

Raportul secretarului se ia cu plăcere la cunoștință iar pentru osteneala pusă pentru reușita acestui concert, secretarului și dirigentului reuniunii i se exprimă mulțumită.

Pentru a mulțami domnișoarelor concertante se esmit domnii Victor Ungur și Vasile Mărcuș.

17. Se prezintă raportul casierului despre venitele și spesele împreunate cu aranjarea concertului din 18 faur 1909 și anume:

venitele: cor(oane) 598

spesele: cor(oane) 441,36

Rămîn: cor(oane) 157,64

Raportul casierului se aprobă și se supune aprobării adunării generale.

Pentru verificarea protocolului se desiginează domnii dr. Romul Papp, Iancu Cerbu.

D.c.m.s.

Dr. N. Zigre,
v(ice)prezident

N. Firu,
secretar

Dr. Romul Papp, Cerbu Iancu.

(Ibidem, f. 6—7)

76

PROTOCOL

luat în ședința comitetului reuniunii de cîntări „Hilaria“,
ținută la 9 octombrie 1909.

Prezenți: dr. Nicolae Zigre, v(ice)prezident; Nicolae Firu, secretar; dr. Romul Papp, Eugen Sibian, Iancu Cerbu, Cornel Neagu.

18. V(ice)prezidentul arată că adunarea generală convocată pe ziua de 10 martie și 17 martie din cauză că membrii nu s-au prezentat, nu s-au putut ținea. Se ia la cunoștință.

19. V(ice)prezidentul arată că în sensul statutelor, expirînd periodul pentru care a fost ales, actualul comitet a expirat, deci propune convocarea adunării generale constituante, în care adunare comitetul și-ar permite abdicarea.

În legătură cu aceasta propune staverirea programei.

Propunerea se primește, iar adunarea generală de constituire se concheamă pe 10 octombrie n.a.c., la 11 ore, în localul școalei, pe lingă următoarea ordine de zi:

1. Prezentarea raportului comitetului și casierului și darea absolutoriului.
2. Abdicarea comitetului.
3. Alegerea unui prezident și notar adhoc.
4. Alegerea comitetului și funcționarilor pe noul period 1909/10.

20. Pentru verifierea protocolului, la propunerea prezidentului se desiginează: dr. Romul Papp, Iancu Cerbu.

D.c.m.s.

Dr. N. Zigre,
v(ice)prezident

N. Firu,
secretar

Dr. Romul Papp, Iancu Cerbu.

(Ibidem, f. 7—8)

77

RECUNOȘȚINȚĂ

despre 13 coroane, adică treisprezece coroane, primite din casa reuniunii de cîntări „Hilaria” pentru procurarea unui hectograf, țintă și hîrtie.

Oradea Mare, 8 XI 1909.

N. Firu,
dirig(entul) reun. „Hilaria”

Se poate plăti: dr. A. Lazăr

(*Ibidem*, f. 126)

78

INCASĂRILE DE LA CONCERTUL DIN 14 NOIEMBRIE 1909

1. Drimba Teodor — 5 cor. 60 fil.; 2. Vasile Bulzan — 2 cor. 1 fil.; 3. Florian Pinter — 2 cor.; 4. Lăpuștean din Cenade — 4 cor. 1 fil.; 5. Căp. Romulus Moga — 2 cor. 8 fil.; 6. Ovid Cernea — 2 cor.; 7. Virgil Cernea — 2 cor.; 8. Kolert leutenant; 9. George Roxin, pretorele — 5 fil.; 10. Romul Barbu — 2 cor.; 11. Eugen Drimba — 2 cor.; 12. dr. Cornel Bulc — 2 cor.; 13. Ioan Cloambeș — 2 cor.; 14. dr. Burdan — 5 cor. 5 fil.; 15. dr. Coriolan Pop — 5 cor. 5 fil.; 16. Sabin Sava leutenant — 2 cor.; 17. Holban Teodor — 5 cor.; 18. Iosif Vaina — 5 cor. 15 fil.; 19. Goza N. — 2 fil.; 20. Petru Frenț — 5 cor. 5 fil.; 21. dr. Andrei Ille — 5 cor. 5 fil.; 22. Adrian Deseanu — 5 cor. 10 fil.; 23. George Feier — 5 cor. 5 fil.; 24. Petru Popa — 2 cor.; 25. Demetriu Ursan — 4 cor.; 26. Ioan Gherlan — 5 cor. 15 fil.; 27. Alexandru Popovici — 10 fil.; 28. dr. Nicolae Popovici — 10 fil.; 29. Ioan Szilágyi — 10 fil.; 30. Iosif Diamandi — 2 cor. 8 fil.; 31. Andrei Horvath — 5 cor. 2 fil.; 32. Zaharie Pantea — 5 cor. 5 fil.; 33. Valer Mureșan — 4 cor. 1 fil.; 34. Blaga (familie Tulca) — 5 cor.; 35. Blaga G. (preot Otomani) — 5 cor. 1 fil.; 36. Vasile Mangra — 2 cor. 18 fil.; 37. Mihail Pavel — 5 cor. 5 fil.; 38. Comanici N. — 2 cor. 1 fil.; 39. George Dudulescu — 2 cor. 18 fil.; 40. Mihai Hossu — 5 cor. 5 fil.; 41. dr. Ioan Boroș — 10 fil.; 42. dr. Nicolae Zigre — 5 cor.; 43. Alex. Muntean — 5 cor.; 44. Gavril Mariș — 5 cor.; 45. dr. Demetriu Kiss — 5 cor. 5 fil.; 46. Florian Kövari — 2 cor.; 47. Antalacz (?) — 2 cor.; 48. Familia Egri — 5 cor.; 49. Aurel Egri — 2 cor. 1 fil.; 50. Dobo Remus — 2 cor. 1 fil.; 51. Lenyes Loránd — 2 cor. 1 fil.; 52. Simon Ferencz — 2 cor. 1 fil.; 53. Ioan Albion — 4 fil.; 54. Toma Păcală — 10 fil.; 55. Albert Dietrich (mandat) — 10 fil.; 56. Pantelie Bugariu (mandat) — 3 fil.; 57. George Pirtea — 5 fil.; 58. Simac Teodor — 2 fil.; 59. Nicolae Zigre — 10 cor.; 60. Mochiu Vancea — 10 fil.; 61. dr. Ioan Iacob — 2 fil.; 62. dr. Romul Pop — 10 fil.; 63. Ioan Papp (director) — 10 fil.; 64. dr. Iustin Ardelean — 20 fil.; 65. Elie Moga — 2 fil.; 66. Iosif Tărașu — 5 fil.; 67. Vasile Pap — 10 fil.; 68. Bibescu Gustav (?) — 10 fil. (Total) intrate: 473,60 coroane.

Eșite:

sala și luminat:	
podiu	10
țigani	60
poliția	16,40
timbre	18
invitări	50
pian	20

340,60 coroane

(Intrate): 473,60

(Eșite) 340,60

Profit 133,00 coroane

casier

(Eugeniu) Sibian

(Ibidem, f. 124)

79

ONORAT COMITET!

Sibian Eugen,
casier

Comitetul reuniunii noastre „Hilaria“ din Oradea Mare, avînd de scop a da un avînt mai vîdit vieții sociale și culturale române din aceste părți, a luat deciziunea să aranjeze, în cursul carnavalului din anul viitor 1910, o serată artistică în stil mai înalt. În scopul acesta a invitat pe d(omnu)l dr. Tiberiu Brediceanu, rugîndu-l, ca cu ajutorul debutanților săi din Bihor, să binevoiască a preda piesa d(omniei) sale de artă muzicală „Șezătoarea“.

D(omnu)l dr. Brediceanu s-a arătat aplicat a primi acest ofert, pe lingă singura condițiune, incontestabil firească și justă, ca toate spesele împreunate cu călătoria și întreținerea trupei debutanților în Oradea Mare să le suporte, precum și cele reclamate de predarea piesei, reuniunea noastră.

Încît se atinge de partea a doua a acestei condițiuni și adică de întreținerea debutanților invitați, comitetul nostru, aprețiind împrejurările locale, s-a declarat apt a-i putea satisface, plasînd o parte însemnată din oaspeți la familiile fruntașe din loc, astfel că partea aceasta a afacerii n-ar reclama spese prea considerabile.

Spesele de călătorie însă, dată fiind depărtarea dintre Sibiu și Oradea Mare și dat fiind numărul de aproape 50 de persoane al debutanților, după calculul făcut ar atinge cifra de 1600 coroane, o sumă aceasta, pe care reuniunea noastră nu este în stare să o acopere nici din averea sa, nici din venitul material al proiectatei serate artistice, chiar cînd aceasta ar fi neașteptat de bine cercetată de publicul român bihorean. Din motivul acesta și avînd convingerea că onoratul Comitet al Societății pentru fondul de teatru român aprețiază în deplină măsură importanța năzuințelor noastre și folosul suflutesc ce ar rezulta din o astfel de reprezentățiune artistică pentru pătura cultă românească din aceste părți, în mare parte lipsită de educație și de cultură națională și streină de manifestațiunile artistice românești, convinși mai departe, că o atare reprezentăție ar deștepta în măsură însemnată gustul artistic și ar promova cultura națională însăși, prin

ceea ce s-ar promova în același timp și scopurile Societății pentru crearea fondului de teatru român și s-ar deștepta interes și la mai din față de această instituție cu membri frumoși, în numele reuniunii „Hilaria” venim cu rugarea on(oralului) comitet, ca luînd în considerare importanța și scopul problemei noastre, să binevoiască a ne sări în ajutor la acoperirea cheltuielilor împreună cu aranjarea acestei reprezentări artistice, votîndu-ne un astfel de ajutor bănesc care să ne facă posibilă împlinirea acestei dorințe și străduințe salutare.

În așteptarea rezultatului pentru noi decizător...

Comisia executivă: dr. Nic. Zigre, dr. Marta, dr. Mangra, Deciu, Sibian, Ungur, Giurescu, dr. Sferlea, Egri, Szilágyi, Popovici, Silnar (?), Mangra.

(Concept)

(*Ibidem*, f. 178)

80

PREAONORATE D(OMNU)LE PROTOPOP,

În seara de 10 martie nou a(nul) c(urent) (joi, săptămîna cea albă), Reuniunea de cîntări „Hilaria” de aici va aranja o producție artistică cu concursul prețios al doamnei Veturia Triteanu, al doamnei Viora dr. Ciordaș și al Reuniunii de muzică din Sibiu, care va preda frumoasa operetă de muzică populară românească „La șezătoare”, sub conducerea autorului dr. Tiberiu Brediceanu.

Scopul suprem al acestei producțiuni este: să se adune o grandioasă manifestare culturală și artistică întregul nostru Bihor și astfel să se dea un avînt mai vădit și mai intensiv mișcărilor culturale din părțile bihorene. *Pentru ca aceasta producțiune să poată îmbrăca proporțiile unei adevărate serbări a artei populare românești, este o cererînță necondiționată, ca să fie cercetată de cît mai multă lume românească.*

În scopul acesta, comitetul aranjator al seratei, pentru a-i asigura reușita, a făcut toate pregătirile și și-a dat toate silințele, ca pe 10 martie să se întrunească în Oradea toată inteligența românească din Biharia.

În special s-au trimis invitații și apeluri preoților, învățătorilor și tuturor cărturarilor români de la sate, căci aceștia mai virtos s-au avut în vedere la aranjarea seratei.

Data fiind menirea acestei serbări culturale, apoi faptul că după toate presemnele, ea va fi cercetată de mult public, chiar și din sinul altor naționalități și confesiuni conlocuitoare, este mai presus de orice îndoială, că de la aceasta producție preoțimea noastră ortodoxă nu poate lipsi. Dimpotrivă, preoțimea, care totdeauna a fost înaintemergătoarea acțiunilor culturale, va trebui ca și cu ocaziunea aceasta să se manifeste ca o tagmă cărturărească conștientă și însuflețită pentru promovarea idealurilor culturii naționale. Iar aceasta o va putea dovedi mai strălucit înaintea lumii străine și a preoților de alte confesiuni, prin prezența sa la această serată în număr cît se poate de impunător.

Pe temeiul acestor considerațiuni, dar în special din încredințarea și la dorința expresă a Magnificenței sale d(omnu)lui vicar episcopesc, care ține mult la vaza și prestigiul preoțimei sale, te poftesc în mod confidențial și pe d(umnea)ta ca protopop tractual și ca membru al comitetului de onoare al seratei ca să aduci acestea, într-o formă acomodată, la cunoștința preoțimei și învățătorimei submanuate, făcînd o propagandă călduroasă, îndemnînd și însuflețînd pe toți și în special pe cei din generațiunea mai tînă, ca să participe cît mai mulți la serata din cestiune, aducînd cu sine și cițiva fruntași.

În convingerea că preanonrat d(umnea)ta vei ști să te afirmi și să-ți faci darorință și din acest punct de vedere, sunt al preanonrat d(umi)tale stimător.
Oradea Mare, în 10/23 februarie 1910.

Gh. Tulbure,
asesor — referent conz(istorial)
Oradea Mare

P. O. Domn Toma Pacală, protopop

(*Ibidem*, f. 170)

81

STIMATE DOMNULE!

Nr. 200/1910.

Rezervat

În ziua de 10 martie n.a.c. (săptămîna cea albă), Reuniunea de cîntări „Hilaria“ de aici va aranja o producțiune artistică cu concursul prețios al d(oamnei) Veturia Tritean și al reuniunei de muzică din Sibiu, care va preda frumoasa operetă „La șezătoare“ sub conducerea autorului, dr. Tiberiu Brediceanu.

Scopul acestei producțiuni este să adune la o grandioasă manifestare culturală întregul nostru Bihor, iar ca aceasta producțiune să poată îmbrăca proporțiile unei adevărate serbări a artei populare românești, este o recerință necondiționată, ca să fie cercetată de cît mai multă lume românească.

Faptul că, după presemne, serbarea aceasta va fi cercetată de mult public, chiar și din sînul altor naționalități și confesiuni conlocuitoare, este mai presus de orice îndoială, că de la aceasta producțiune preoțimea și învățătorimea noastră ortodoxă nu poate lipsi.

După ce și dorința Magnificenței sale d(omnu)lui vicar episcopesc care ține mult la vaza și prestigiul învățătorimei și preoțimei, este ca la aceasta producțiune să fie cît mai mulți preoți și învățători ortodocși, te poftesc în mod confidențial, ca întrucît nu ești reținut de afaceri oficioase să binevoiești a lua parte la aceasta producțiune, aducînd cu d(umnea)ta și cîțiva țărani frunțași.

Pentru orice informații vă adresați lui dr. Aurel Lazăr.
Oradea Mare, 1 martie 1910 s.n.

Toma Pacală,
p(roto)presbiter

(*Ibidem*, f. 171)

82

(Ciornă)

Bistrița: dr. Victor Onișor — 5 familie, 10 persoane

Cluj: dr. Alexandru Moraru — 5 fam(ilie), 10 pers(oane)

Dej: d(oam)na Eleftera Mihali — 5 fam(ilie), 10 pers(oane)

Hațeg: d(oam)na Dora Bontescu — 5 fam(ilie), 10 pers(oane)

Deva :d(oam)na Elena Hosszu-Longin — 5 fam(ilie), 10 pers(oane)

Orăștie: d(oam)na Veturia I. Lăpădat — 5 fam(ilie), 10 pers(oane)

Braşov; d(oam)na Elena Săbădean — 10 fam(ilie), 10 pers(oane)
 Arad: Marilina Bocu — 10 fam(ilie), 10 pers(oane)
 Braşov: d(omnu)lui Ioan Papp, avocat — 5 fam(ilie), 10 pers(oane)
 Budapesta: d(omni)şoarei Delia Plopu — 3 fam(ilie), 5 pers(oane)
 Abrud: d(oam)na Ana Filip — 5 fam(ilie), 10 pers(oane)
 Lugoj: d(oam)na Ecat. Vălean — 10 fam(ilie), 10 pers(oane)
 Oraviţa: d(oamn)na Petru Cornean — 5 fam(ilie), 10 pers(oane)
 Făgăraş: d(oamna) Maria Şerban — 5 fam(ilie), 10 pers(oane)
 Viena: dr. Lazăr Popovici — 3 fam(ilie), 5 pers(oane)
 Boroşineu: d(oam)na Barbură — 3 fam(ilie), 5 pers(oane)
 Şimleu: dr. Cor. Meseşianu — 4 fam(ilie), 8 pers(oane)

(*Ibidem*, f. 77)

83

„ALBINA“

Institutul de credit şi de economii Sibiu
 Filiala Braşov

Expensar

1. Convorbiri la telefon	cor.	6
2. Muzicalii	cor.	20
3. Expediţia notelor		1
4. Calea mea primă la Oradea M(are) (bilet cl. I, trăsuri, pension, hamal)		80
5. Calea a doua la Oradea M(are), cu dl. Rebega (bilete de tren, trăsuri, hamal)		64
6. Pension pentru ambii: luni şi miercuri		50
7. Porto pentru 2 pachete cu rechizite <i>tour</i>		10
8. 1 cuier ţărănesc, incl(usiv) ladă		38
9. Spese cu angajarea vagonului direct		3
10. Spese cu mântuirea de la curtea cu juraţi		20
11. Spălatul costumelor rom(âneşti) pt. bărbaţi		5
12. 1 ladă expediţia costumelor		9
13. Spesele d(oamnei) Triteanu (tren, trăsură, hamal)		35
14. Aducerea lui Ascaniu Crişan şi sora		50
15. Bere muzicală după proba generală		20
16. Porto pl(anşe) 2 pachete cu rechizite <i>retour</i>		10
17. Trăsuri, hamal (la) Sibiu		5
18. Procurarea diverselor rechizite pentru scenă		20
19. Spese cu aranjarea scenei, transportarea obiectelor pe bină (scenă) şi-napoi		20
20. Menaaj pe cale, tour şi retour, pentru cor		40
21. Programe — porto		14
22. Calea (bilete de tren), tour şi retour, pentru cor		952
23. Diverse spese mărunte		40

Total cor(oane) 1 512

(Concept de Tiberiu Brediceanu)

(*Ibidem*, f. 67)

84

„HILARIA“, EXP(EDIAT) I

Dr. Aurel Lazăr

1. 4468 Oreste Popescu	Cernovitz (Cernăuți)	6,65
2. 4469 Dr. Vladimir de Repta	„	65
3. 4470 Dr. Amos Frâncu	Kolozsvár (Cluj)	45
4. 4471 C. G. Popovici	București	50
5. 4472 Quator (?) Carp	„	50
6. 4473 Pherekide	„	
7. 4474 G. Secoșan	„	
8. 4475 D. Onciul	„	
9. 4476 P. Gârbicean	„	
10. 4477 St. Hepites	„	
11. 4478 C. I. Istrate	„	
12. 4479 dr. Victor Babeș	„	
13. 4480 S. Calinder (?)	„	
14. 4481 I. G. Duca	„	
15. 4482 I. C. Brătianu	„	65
16. 4483 Tache Ionescu	„	
17. 4484 Spiru Haret	„	
18. 4485 Louis Boset (?)	„	
19. 4486 I. U. Soricu	„	
20. 4487 <i>Voința Națională</i>	„	
21. 4488 C. Achille	„	65
		<hr/>
		11,80

(Ștampila poștei din Oradea)

(Ibidem, f. 142)

85

„HILARIA“ EXP(EDIAT) IV

Dr. (Aurel) Lazăr

1. 2959 Nae T. Popa	Craiova	65 (filieri)
2. 2960 P. Suci	Pitești	
3. 2961 Th. Theodorini	Ploiești	
4. 2962 Luca Elefterescu	Ploiești	
5. 2963 E. Diogenide	Craiova	
6. 2964 I. G. Bibescu	București	
7. 2965 Niculae Marin (?)	București	
8. 2966 D. Ioviția	București	
9. 2967 I. Bianu	București	
10. 2968 C. Marghiloman	București	
11. 2969 Emil Culoglu (?)	București	

12. 2970 A. D. Xenopol	Iași	
13. 2971 N. P. Paraschivescu	Galați	
14. 2972 P. M. Ciovarăi (?)	Craiova	
15. 2973 G. Vercescu	Craiova	
16. 2974 N. Brausem (?)	Pitești	
17. 2975 C. Păcurăreni (?)	Constanța	
18. 2976 D. A. Nicolau	Caracal	
19. 2977 C. Zagonța	Ploiești	
20. 2978 A. C. Constantin	Caracal	
21. 2979 P. Haliția	Iași	
22. 2980 P. Jurca	Buzău	
23. 2981 C. Stere	Iași	
24. 2982 N. N. Popa	Craiova	
25. 2983 P. Brâncovean	București	
26. 2984 I. Procopiu	București	
27. 2985 N. Comșa	București	
28. 2986 Iuliu Grecul (?)	București	
29. 2987 Fileriu Axente	Turnu Severin	65 (filieri)

(*Ibidem*, f. 141)

86

LISTA INCASĂRILOR LA CONCERTUL DIN 10 MARTIE 1910

I. Lojele:

1. Dr. Demetriu Radu	cor.	20	10. Iosif Diamandi	cor.	20
2. Sever Selagian		20	11. dr. P. Barb		20
3. Mihai Pavel		20	12. Iustin Ardelean		20
4. Nicolae Zigre		20	13. Werthenstein Alfred		20
5. Vasile Mangra		40	14. Fenyes ...		20
6. Toma Păcală		20	15. Ioan Poinar		20
7. Toma Păcală		20	16. Dr. Ioan Iacob		20
8. Nicolae Popovici		20	17. Dr. Aurel Lazăr (s-a dat lui Werthemstein)		—
9. Ioan Buna și d. Oancea		20	18. Györi ...		20

II. Mandate:

Dr. Nicolae Oncu,			Demetriu Ioviția,		
av(ocat) Arad	cor.	10	inginer Galați		10
Dr. Ioan Damian,			Dr. I. Bianu, România		20
av(ocat) Detta		10	I. G. Bibicescu, București		40
Dr. Petru Țegle, av. Timișoara		30	N. Onișor, avocat Bistrița		5
Alex. Văcărescu,			Werthemstein Alfred, Oradea		10
proprietar Holod		10	Petru Mocsonyi, Căpîlnaș		20
Dr. Iosif Gall, Lucareț		10	Petru Ionaș, Brașov (?)		5
Maria dr. Șerban-Voila, de la:			Elena Săbădean, Brașov		5
1. Alex. Belle, vicecomite		12	G. T. Kirileanu, București		100
2. Dr. Teodor Popescu		12	I. C. Brătianu, (București)		47,17
3. Dr. Nicolae Șerban		12	Ioan Mețianu, mitropolit Sibiu		20
4. Dr. Aurel Pinția		5	dr. Vladimir de Repta,		
5. Iacob Macovei		5	Cernăuți		30
			<i>Revista Democratică,</i>		
			București		47,17

C. Diamandy, București	47,17	I. Ardelean	”	”	10
Marchiș Romulus, Carei	10,04	C. Selagian	”	”	10
Dr. Oreste Popescu, Cernăuți	15	Andrei Horvat, Oradea	”	”	8
Costică Iarca, Buzău	12	Csyuhle Barno			5
Mihele Demetriu	1	Szentkeresz G., Oradea			10
Iosif Tărău	20	Ioan Boțoc			12
Traian Nagy	14	Dr. R. Ursan (?)			11
Demetriu Ghelan	6	Teodor Patkos			1
Liviu Rada	5	Ioan Bulzan			15
Szentmiklos Miklos	10	Ioan Foltuțiu			1
I. Diamandi pentru Barta S.	2	Ioan Rocsin			5
I. Marta pentru Novac M.	1	văd. George Popa			14
Demetriu Porumb	10	văd. Aug. Antal, Beiuș			20
Bács Gera	2	Augustin Sferle			5
Dr. G. Mathé	20	Alex. Aci			2
Ioan Bibescu M. Peterd	10	Petru Pantea			10
Ioan Pap	5	S. Tașiedan			6
Traian Maria	6	Luncan Flore			1
George Stanciu	20	Ioan Genț			15
Petru Pop Tămaș	6	Ilie Carțiș			2
Dr. Iustin Pop, avocat	20	Miklos Miklos			2
Petru Popescu, Oradea	23	Csuhle Ioan			1
Annyo Marisko	6	Sturz Teodor			2
Ioan Székely, Betfia	5	Alex. Gera, Beiuș			10
Teodor Rátkos	2	Ioan Goina			20
G. Dudulescu	3	C. Alimăneștean			20
Teodor Pop	12	Dimitrie Sime			10
Atanasiu Tudor	10	Doamna Mihaly			20
Prin Gh. Tulbure	64	Dr. Ioan Iacob			20
și un mandat I. C. Brătianu	47,17	Doamna Hortensia Velici			10
Petru Lascu	12	Dr. Coriolan Steer			
V. Ștefănică, Beiuș	12	(prin mandat)			20
Adrian P. Deseanu, Vașcău	12	Demetriu Balog			5
Aloisiu Nistor, Oradea	6	Doamna Nicolae Oncu			20
Dr. G. Miculaș, Oradea	5	Dr. Iustin Marșieu,			
Dr. Valeriu Hetco, Oradea	15	avocat Arad			10
Petru Catană	12	Dr. Livius Tămășdan			5
Urs Lup	1	Baronul Pop			5
Victor Termea (?)	12	Căpitanul Măcelariu			5
Iosif Mălan	2	Ioan Szilágyi, Oradea			5
Ioan Fekete	4	Petru Pop, notar Aștileu			10
Nicolae Danc	2	Dr. C. Pavel, Beiuș (mandat)			10
Popa Nistor	5	George Pop de Băsești			24
Demetriu Szabo	1				
Rottenberg Marta	1				
Dr. Aurel Lazăr	4				
George Crăciun	3				
Dr. Aurel Lazăr	9				
Anngo (?), defect la loje	4				
Iosif Tărău	5				
G. Dudulescu	6				
Ioan Papp	50				
Ioan Rev (?)	2				
V. Dumbravă, Beiuș, dr. Gera	20				

Total cor.	1 815,55
Seara la casă	1 920
Total	3 735,55
I. Albon	12
	3 747,55
Goina	12
	3 759,55

(Ibidem, f. 83—91)

Seara la casă

(Numele persoanelor)	Bilete	Supra	Romul Popa, Leș	5	
		solviri	Ștefan Domocoș, Bratca	10	5
			Alex. Gurbădan	5	
Ioan Papp	12		Dr. Illie Mariș	5	5
Dr. Mureșan, Beiș	5	20	Mihail Pavel	5	
Dr. Ioan Ciordaș	15	85	Iuliu Weis (?)	12	
Georgiu Kis	15		Sofie Ciorogar și fiica	12	
Mochiu Vancea	13		Ioan Dance	20	10
Alexandru Popescu	10		Dr. Iuliu Kiss	5	5
Ioan Illés	2		Dr. Ioan Câmpian	5	5
Suciu Melentie	5		Dr. Nestor Oprean	12	5
Petru Cipou	10	2	Vasile Ardelean	12	3
Demetriu Popa	1		Ignatie Szabo	12	2
Petru Sime	5	1	Ștefan Făt	5	1
Ioan Cloambeș	5		Stolz Heinrich	5	
Teofil Teglas	1		Vasile Bodor	12	
Alexandru Golian (?)	10		Demetriu Vușcan	12	2
Teodor Pășcuț	5		Dr. Simeon Tamaș	5	15
Ioan Popa	2		Emil Perényi	5	1
Bumbera István	10		Ioan Lăpădat	12	
Petru Poptamas	5		Valeriu Popovici	5	
Ioan Abrudan	5		Corneliu Andru	5	
Nicoruța G.	15		Preoți Albi	20	
George Morărescu	12		Cuțian oblt.	5	
Ioan Nath (?)	5		Corneliu Sabo	12	3
Garai Iosif	2		Ioan Vesa (?)	12	3
Aurel M. Popovici	10	3	Corneliu Bács	5	15
Corneliu Abrudan	5	2	Dr. Constantin Popovici	5	15
Drimba Teodor	12		Dr. Cornel Nyes	5	15
Alexandru Muntean	12		Nistor Todor	1	
Iosif Câmpian	24	2	Dr. Costa George	5	
George Cosma	5		Dr. Paul Lăuran, Vad	5	
Iosif Moldovan, Ortiteag	10	15	Petru Tămăian	5	
Teodor Simoc, Brusturi	5	1	Ștefănică, Beiș		10
Aurel Todoran	5		Augustin Maghiar	5	2
Ludovic Bardoși	5	5	Ludovic Vida	5	
Mihail Flonta, Oradea	5		Vaina Ioan	12	8
Stern	5		N.N.	2	
George Oncu	5	2	Dr. Ioan Moldovan	5	
Petru Paul, Berechui	5	1	Ioan Pop	5	2
Andrei Horvath, Oradea	12	10	Romul Barbu	5	
Demetriu Ardelean	12		Silviu Bordan	5	3
Lessi Miklos	5		Dr. Ioan Voștinar	5	
Pintea János	5		Antoczy	5	
George Pirtea	5		Vaina din Jaca	36	24
Hăsi (?) Petru	12		Dr. Demetriu Kiss	12	8
Ioan Cosma	5		Teodor Staicu	5	2
văd. Catina Fășie, Oradea	10		Petru Vlaicu	12	2
Petru Pap, Oradea	12		Jecsenski Zsigmond	3	
Petru Ardelean, Oradea	12		Dr. Varady Zsigmond	5	15
Ignatie Pirte (?), Oradea	12		Gavril Mariș	12	8
Nicolae Vașca, Homorog	12		Vasile Sălăgian	5	
George Popa	5		N.N.	5	1
George Șerb	10		Vasile Bica, Tășad	12	
Zaharie Moga	5		familia Lăpuștean	22	3

S-au vindut	183 bilete a 5 cor.	915
„	„ 55 bilete a 12 cor.	660
Total		2 276 cor.

Suprasolviri prin poștă și pentru m. de casier	967,55
Suprasolviri la casă	504
3 747,55 coroane	

Prin (...) am încasat	279
„ domnul Kiss	62
„ Dr. G. Popa	24
„ Dr. D. Mangra	45

Au intrat ulterior de la:

Dr. N. Zigre (de la Delia Plopu și dr. G. Cosma, Beiuș)	12
Dr. N. Zigre	12
Delia Plopu	5
Adevărul (București)	87
3 863,55	

Demetriu Radu	100
Dr. Coriolan Pop	50
4 013,55	

Puneschievici (?)	20
Teodor Ciumpe	10
Dr. Aurel Lazăr	20
Dr. A. Lazăr (suprasolv.)	50

4 113,55	
Ioan Mangra (econom)	5
4 118,55	

La concert:

(Ibidem, f. 83—89)

87

(LISTA CU ÎNCASĂRILE ȘI CHELTUIELILE EFECTUATE CU PRILEJUL CONCERTULUI DIN 10 MARTIE 1910)

Remunerațiunea votată dirigentului	cor.	160
Tipografia „Poporului“ — invitările		124,50
Tipografia „Poporului“ — programele		13,50
Poșta pentru invitări		14
„ „ „		12
„ „ „ în România		11,80
„ „ „		18,85
„ „ „ în Ungaria		9,86
„ „ bilete (30 a 10 fil.)		3
Dr. Aurel Lazăr pentru trăsură la general		5
S-a plătit la poliție		16,40
Lui Tiberiu Brediceanu din spesele de drum		1 001

Lui N. Firu pentru procurarea creației <i>Pui de lei</i>	20
S-au procurat 2 perechi ciorapi pentru costume	10
Buchetul de primire doamnei Triteanu	3
Trăsura la gară d(omnu)lui dr. Lazăr	4
Trăsura ce a adus de la gară bagajele (3)	9
Juristului P. Jurescu pentru ordinul de dans	5
Lui Baruța pentru vîndutul (...)	3
Lui Sibian — opinci	5
Lui Farkas Jozsef pentru flori	14,40
La frizer	30
La lăutari	100
La muzica militară	168
La Diosig pentru făcutul furcilor de tors	20,75
Lui Szatmay Jozsef	10
Lui Fenyes Antal pentru aranjatul binei(scenei)	70
(Lui) Sonnenfeld pentru tipărituri	61
Jellinek pentru buchete de flori	40
La hotelul „Sas“ („Vulturul“)	291,60
Sala la „Sas“ („Vulturul“)	561
La Bernard pentru mîncări	241,80
La Dancs pentru băuturi (...)	104,66
La Vikus pentru dejun	24,04
La Brediceanu Tiberiu	500
Pentru spartul unor ferestre	20
Cocardele la aranjări	22,50
Pentru tratamentul costumelor împrumutate și bacșiș la scriitor	10
Luminatul în decursul probelor	20
Lui Brediceanu (s-au predat la D.)	10
Porto	10

Spesele totale 3 778,66

Venitul curat: 4 118,55

(Spesele): 3 778,66

Venitul total: 339,89 coroane

Se distribuie astfel:

- la masa studenților: 150
- la fondul „Hilariei“: 150
- și 10%o dirigentului: 39,89

(Total) 339,89

(Ibidem, f. 82)

88

RAPORTUL

casierului asupra socotelilor reuniunii de cînt „Hilaria“ pe anul 1910
Onorată adunare generală,

Pe baza § 17 din statute, am onoarea a raporta că anul financiar 1910 pentru reuniunea „Hilaria“ a fost unul dintre anii cei mai îndeștuliți, dacă luăm în considerare, că intratele de prezent arată o creștere de cor. 328,72 față de venitul a(nului) 1909.

Intratele au constat din taxele membrilor:

Dr. Coriolan Pop — membru fondator	cor.	100
Mihail Pavel — membru fondator		120
Membri ajutători și activi		35
Venitul concertului din nov. 1909		150
Venitul concertului din 10 martie 1910		339,89
Interesele capitalizate		13,90

În total venitul general al casei este coroane 1 052,19

Eșitele au constat din:

— taxa dirigentului N. Firu	cor.	160
și 10% din venitul ambelor concerte		214,09
— s-a dat la masa studenților		190
— s-a dat bisericii gr. or. (din Oradea)		50
— s-a procurat note, un hectograf, anunțuri (..)		80

În total spesele au fost de coroane 617,27

rămâne deci o avere de coroane 434,92, care sumă se află depusă în libelul Nr. 1915/4 la Institutul „Bihoreana” și conform § 31 din statute, se zice „că venitele ce trec peste spesele ordinare se capitalizează ca fond permanent al reuniunii, asupra căruia numai adunarea generală poate da asemnațiune”.

Tot cu aceasta aduc la cunoștință și de data aceasta, că intratele cu ocazia-nei concertului din 10 martie a.c. au fost de 4 118 coroane și 58 fileri, eșitele de 3 778 coroane și 66 fileri, iar profitul curat de 339,89 cor.

1. Vă rog deci să luați la cunoștință raportul acesta.
2. Să cenzurați conturile și să binevoiți a da absolutoriu pe anul 1910.

Dr. Aurel Lazăr
(președinte)

Eugen Sibian,
casier

(*Ibidem*, f. 136)

89

PREȚURILE DE INTRARE ÎNCASATE DE LA CONCERTUL DIN 16 L(UNA) C(URENTĂ) ARANJAT DE REUNIUNEA „HILARIA”

văd. Mariți V. Babi și familia	10	Petru Cipou	5
Mihail Pavel și familia	10	Gheorghe Tulbure și familia	10
Alexandru Văcărescu	5	Clemente Hosszu	1
Andrei Horvath	5	Florian Roxin	5
Dumitru Ursan și familia	10	Gh. Morarescu și familia	10
Gavril Rednic	5	Alex. Munteanu și familia	10
Ioan Cosma	5	Dr. Dionisie Stoica	5
Ioan Boțoc	5	Dr. Aurel Lazăr (3 persoane)	15
Alexandru Popovici și familia	10	Gheorghe Navrea	5
Ioan Cloambeș	5	Iosif Diamandi	5
Dr. Alexandru Lazar	5	Sever Selăgian și familia	10
Catinca P. Fășie și familia	10	Teodor Stanca	5
Suciu Melentie	5	Avram Papp și familia	10
Florian Groza	5	Dr. Gheorghe Miculaș	5
Emil Perenyi	5	Dr. Coriolan Pop și familia	10

Petru Tămăianu	5	Nicolae Vékony	5
Ioan Comaniciu	5	Ioan Gherlan și familia	10
Nicolae Rocsin	5	Mihail Szilágyi	5
Toma Pacală	5	Augustin Bolcaș și familia	10
Dr. Victor Bolchiș și familia	10	Francisc Triumph	5
Dr. Rocsin Gheorghe și familia	10	Iancu Cerbu	5
Gheorghe Rocsin	5	Dr. Savu Marta	5
Dr. Ioan Boroș	5	Petru E. Papp	5
Valeriu Murășianu	10	Iosif Moldovan	5
Iosif Tărău	5	Ștefan Fofiu	5
Zaharie Moga	5	Aurel Serac	5
Dr. Atanasiu Gava	5	Dr. Valeriu Hetco și familia	10
Dr. Dumitru Chiș și familia	10	Dr. Eugeniu Rozvány	5
Dr. Dumitru Mangra	5	Dr. Crainic și familia	10
văd. Aug. Egri și familia	10	Dr. Vasile Maior	5
Ioan Hosszu	5	Ștefan Lele	5
Ioan Szábo și familia	10		
Ioan Papp și familia	10		
		Total coroane	436

Oradea Mare, la 17 februarie 1911

Ioachim Marta,
casier subst(itut) al „Hilariei“

Văzut și aflat în ordine,

Dr. Romul. I. Papp,
președinte

(*Ibidem*, f. 145)

90

SUPRASOLVIRILE DE LA CONCERTUL DIN 16 L(UNA) C(URENȚĂ) ARANJAT DE „HILARIA“

Ioan Meșianu, mitropolit	20	Dr. Ioan Boroș, avocat	5
Mihai Maniu, funcționar	4	Teodor Rocsin, preot	2
Mihai Popa, notar	5	Iosif Tărău, secretar consist.	5
Dr. Andrei Ille, avocat	10	Dr. Atanasie Gava, medic militar	5
Andrei Horvath, preot	10	Dr. Demetriu Mangra, avocat	1
Ioan Albon, funcționar	5	Ioan Hosszu, inginer	5
Ion Clombeș, învățător	1	Ioan Gherlan, notar	10
Dr. Alex. Lazar, cand. de av.	1	Dr. Savu Marta, avocat	5
Văd. Catinca P. Fășie	2	Petru E. Papp, preot	2
Dr. Aurel Lazăr, avocat	10	Iosif Moldovan, preot	5
Iosif Diamandi, prim contabil	5	Dr. Eugeniu Rozvány, avocat	5
Sever Selăgian, proprietar	10	Dr. Vasile Maior, medic	5
Teodor Stanca, preot	2	Dr. Romul I. Papp, avocat	20
Dr. Coriolan Pop, director	20	Petru Papp, preot	6
Ioan Comaniciu, ing. silvic	2	Nicolae Zigre, avocat	10
Nicolae Rocsin, protopop	5	Ioan Papp, director la căi ferate	20
Toma Pacală, protopop	5		

Dr. Nicolae Popovici, medic	10	Dr. Demetriu Radu, episcop	50
Gheorghe Dudulescu, preot	10	Vasile Nicoruța, preot	5
Iosif Nagy, preot	5	(Total)	313
			coroane

Oradea Mare, la 17 februarie 1911

Ioachim Marta,
casier subst(itut) al „Hilariei“

Văzut și aflat în ordine,

Dr. Romul I. Papp,
președinte

(*Ibidem*, f. 145)

91

LA CONCERTUL ARANJAT DE „HILARIA“ ÎN 16 L(UNA) C(URENȚĂ) (1911)

s-au cheltuit următoarele sume:

pentru sală	280
muzică	150
pian	24
programe și ord. de dans	34
invitări și cuverte la „Tribuna“	32,20
2 buchete de flori la Jellinek	40
alte spese bagatele	6,85
multiplicarea notelor (la cor)	3
salariul d(omnu)lui dirigente	20
timbre pe invitații, porto, corespondări, vorbire	
prin telefon cu „Tribuna“ de 2 ori, răscumpărarea	
cuvetelor și invitațiile de la poștă	25,15
anunțarea la poliție	20,40
suma solvită la 2 polițiști și la 1 servitor,	
prin d(omnu)l președinte	9
	<hr/>
Total	644,60

Venitul din bilete	436
Suprasolvirile	313
Spesele concertului	749
Total	644,60
Venitul curat	104,60

Oradea Mare, la 17 februarie 1911

Ioachim Marta,
casier subst(itut) al „Hilariei“

(*Ibidem*, f. 144)

92

PROGRAMA

concertului aranjat de Reuniunea română de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare, cu concursul grațios al domnișoarei Melanie Brendușian și al artistului liric I. Rădulescu, luni, în 27 noiembrie st. n. 1911, în sala mare de la „Kereskedelmi Csarnak“.

Începutul la 8 ore seara.

1. Beethoven: *Sonata As. dur I, III* (d-ra Melanie Brendușian)
2. Schubert: a. *Lauda lacrimilor* }
 b. *Pe mare* } domnul Ionel Rădulescu
3. Kirchner: *Foaie verde de bujor* }
 I. Brăteanu: *Adio* (cuvinte de Eminescu) } dl. I. Rădulescu
4. Schumann: *Etudes symphonice* (dș. Melanie Brendușian)
5. Schubert: *Tu ești odihna* (dl. Ionel Rădulescu)
- Pauză.
6. Tosti: *Idealle* }
7. Verdi: *Rigoletto* } domnul Ionel Rădulescu
- I. Vidu: *Moșul la drum* }
8. Mureșian: *Caprices der concert* }
 Liszt: *Rapsodie nr. 12* } dș. Mel. Brendușian
9. G. Dima: *Mugur-mugurel* (domnul Ionel Rădulescu)
- Dans

(Arh. St. O., fond Parohia ortodoxă centrală Oradea, dos. 16, f. 98)

93

„HILARIA“

Prețurile de intrare la concertul din 27 noiembrie 1911 st. n.

Dr. Iustin Ardelean	— 10	Ioan Hosszu	— 10
Dr. Savu Marta	— 4	Nagy Traian (?)	— 4
Ioan Pap	— 4	Gheorghe Tulbure	— 4
Andrei Horvath	— 10	Vas. Popovici	— 4
Dr. Nicolae Regman	— 4	Gheorghe Papp	— 4
Demetriu Ursan	— 10	Dr. Bolchiș Victor	— 10
Carol Krony	— 4	Familia Fășie	— 10
Mihail Pavel	— 4	Dna Dr. Cor. Steer	— 10
Rinea	— 4	Dr. Ioan Szabo	— 4
Cornel Abrudan	— 4	Dr. Florian Stan	— 4
Petru Tămăian	— 4	Dr. Silviu Maior	— 4
Aug. Maghiar	— 4	Petru Popescu	— 4
Ludovic Vida	— 4	Dr. Cornel Bulcu	— 4
Dr. George Miculaș	— 10	Iosif Diamandi	— 4

Ioan Popa	— 4	Dem. Hașiaș	— 4
Dr. I. Moldovan	— 4	N. N.	— 4
Dr. V. Maior	— 4		
Dr. N. Zigre	— 10		250
Dr. Ioan Boroș	— 4	Biletul lui Marta, Morariu transpus la suprasolviri: 8	
Ioan Pap	— 4		
Văd. Mihai Popescu	— 10		242
Dr. Moise Koos	— 4	Prețurile de intrare	— 242
Dr. Ambrozie Ille	— 4	Suprasolviri	— 324
Dr. George Rocsin	— 4		
Dr. Eugen Rozvány	— 4	Total	566
Familia Egri	— 10	Spesele	724,20
N. Rocsin	— 4	Deficit	158,20

Oradea Mare, la 18 decembrie 1911

Ioachim Marta,
casier

(*Ibidem*, f. 118)

94

„HILARIA“

Suprasolvirile de la concertul din 27 noiembrie 1911 st. n.

Romul Popa	— 4	Dr. N. Zigre	— 10
Dr. Coriolan Pap	— 20	Dr. Ioan Boroș	— 10
P. Cipou	— 4	Ioan Papp	— 20
Ioan Comaniciu	— 10	Dr. Moise Koos	— 1
Dr. Savu Marta	— 10	Dr. Dem. Mangra	— 10
Ioan Pap	— 1	Dr. George Rocsin	— 6
Dr. Demetriu Radu	— 50	Dr. Eugen Rozvány	— 1
Andrei Horvath	— 2	Nicolae Rocsin	— 16
Mihail Pavel	— 6	Dem. Hașiaș	— 6
Rinea (căpitan)	— 1	Nicolae Rocsin	— 5
Petru Tămălan	— 1	Marcel Jurca	— 4
Aug. Maghiar	— 1	George Dudulescu	— 10
Ludovic Vida	— 1	Aloisiu Nistor	— 2
Dr. George Miculaș	— 1	Iuliu Truția	— 4
Traian Nagy	— 1	Șt. Domocoș	— 5
Gheorghe Tulbure	— 6	Mihail Hașiaș	— 5
Dna C. Fășie	— 4	Teodor Borha	— 5
Dr. Ioan Szabo	— 1	Iosif Nagy	— 4
Dr. Romul I. Papp	— 20	Dr. N. Oncu	— 10
Dr. Florian Stan	— 16	Ioan Boțoc	— 2
Petru Popescu	— 1	George Morar	— 4
Dr. Cornel Bulcu	— 6	Dr. Alex. Marta	
Iosif Diamandi	— 6	(av. Lipova)	— 5
Ioan Popa	— 1	Teodor Bodea	— 2
Dr. Ioan Moldovan	— 1		
Dr. V. Maior	— 2	(Total)	324

Ioachim Marta,
casier

(*Ibidem*, f. 102; *Tribuna*, 1911, nr. 260, p. 12)

95

„HILARIA“

Contul spesei de la concertul din 27 noiembrie 1911 st. n.

Pentru mărci la spedarea (expedierea) invitărilor	—	6
„ concesiune la poliție	—	32,40
„ nota secretarului, corespondări, porto etc.	—	4,94
„ arvună la muzicanți	—	10
„ invitări și programe „Tribunei“	—	21,20
„ pian	—	30
„ Rădulescu	—	120
„ 2 polițiști	—	2
„ cina lui Rădulescu	—	4,66
„ buchetul cu flori	—	30
„ muzicanți	—	100
„ trăsură	—	3
„ sala de la „Kereskedelmi Csarnok“	—	250
„ Melanie Brendușian	—	100
„ podiu	—	10
Total		724,30

Dr. Romul I. Pap,
președinte

Ioachim Marta,
casier

(*Ibidem*, f. 117)

96

(CHITANȚĂ)

Recunosc primirea sumei de 30 cor(oane), adică treizeci coroane, din casa reuniunii de cîntări „Hilaria“, pentru reprezentarea acesteia la festivitățile societății academice „Petru Maior“ din Budapesta.

Oradea Mare, în 20 aprilie 1912.

Nicolae Fîru,
înv(ățător),
dirig(entul) reun(iunii)
„Hilaria“

(*Ibidem*, f. 97)

97

**CONCERTUL REUNIUNEI ROMÂNE DE CÎNTĂRI „HILARIA“
(DIN) ORADEA MARE,
LA 3 Iunie 1912 ST. N.**

1. C. Porumbescu: *Ieri o floare* (cor bărbătesc)
2. I. Vidu: *Ș-asăară*
 Vraja (cor bărbătesc)
3. Declamație
4. A. Popovici: *Răsunetul văilor* (cor bărbătesc cu solo de tenor — dl. Cornel Neagu)
5. I. B. Singelée: *Fantasia Pastorale* (solo de violină de dr. Eugen Pescaru, acompaniat la pian de soara Iuliana Vaina)
6. G. Dima: *Hai în horă* (cor bărbătesc)
7. C. Porumbescu: *Noapte de primăvară* (cor mixt cu solo de violină (de) dl. Eugen Pescariu, acompaniat la pian de dș-oara Iuliana Vaina)
8. G. Musicescu: *Marș*
 Dans pînă în zori.

(*Ibidem*, f. 95)

98

**Reuniunea de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare
INVITARE**

On(orații) membri (ai) Reuniunii de cîntări „Hilaria“ din Oradea Mare, precum și toți sprijinitorii și binevoitorii ei, sunt invitați cu toată onoarea, la

Adunarea generală

ce se va ține duminică, în 19 l(una) c(u)r(en)tă st(il) n(ou), la orele 11 a(n)te m(eridian), în localul Școalei gr. or. române din loc.

Obiectele

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal
2. Raportul secretarului
3. Raportul casierului
4. Darea absolutorului întregului comitet
5. Alegerea noului comitet
6. Înscrierea membrilor noi
7. Eventuale propuneri

Oradea Mare, la 17 oct(ombrie) 1913
(Locul ștampilei reuniunii)

vicepreședinte
(semnătura indescifrabilă)

Marcel Mărcuș,
secretar

Dr. Ardelean Iustin
Anca Iustin
Bancu Gheorghe
Dr. Boroș Ioan
Dr. Buna Ioan sen(ior)
Dr. Buna Ionel
Cerbu Iancu
Dancu Nicolae
Dr. Egry Grigorie
Fekete Ioan

Firu Nicolae
Dr. Kiss Demetriu
Kiss Nicolae
Dr. Lazăr Aurel
Dr. Mangra Dem(etriu)
Marta Ioachim
Morariu Gheorghe
Dr. Miculaș G.
Dr. Pop Coriolan
Papp Gheorghe
Papp Ioan, dir(ector)
Pop Ioan

Pavel Mihail
Dr. Popa Teodor
Popovici Vasile
Dr. Prodanovici T.
Serac Aurel
Sfurlea Traian
Szilágyi Mihail
Tulbure Gheorghe
Ursan Ioan
Dr. Zigre Aurel

(*Ibidem*, f. 214)

99

**Domniei sale, d(omnu)lui dr. Teodor Popa, avocat, președinte al „Hilariei“
(din) Oradea Mare**

DRAGĂ PRIETENE!

Referitor la mult prețuita (scrisoare) primită în 21 oct(ombrie) a(nul) c(urent) s(til) n(ou), în care mă avizați despre distincția cu care am fost împărțășit în 19 oct(ombrie) a.c. din partea reuniunii române de cîntări „Hilaria“, cu durere trebuie să-ți aduc la cunoștință că, din multe motive, între acestea și sanitare, sum silit a nu primi acest post onorific și măgulitor pentru persoana mea modestă.

Cînd te rog să binevoiești cît de curînd a face cunoscut adunării generale abzicerea-mi irevocabilă, te salut cu drag,

al tău prieten,

Gelu Egry

Oradea Mare la 21 octombrie 1913

(*Ibidem*, f. 213)

100

CĂTRE DAMELE ROMÂNE!

În cele mai multe orașe locuite de români, damele din societatea românească sunt organizate, respective întrunite în vr-o reuniune, unde cu bună înțelegere și puteri unite conlucră pentru dezvoltarea și înaintarea unei vieți sociale și culturale.

În Oradea Mare — și pînă cînd vom înființa reuniunea noastră — ni se dă prilej binevenit, ca să putem lucra pentru atingerea scopurilor menționate.

Acest prilej este sprijinirea societății de cîntări „Hilaria“, în a cărei cadre se pot promova toate cerințele vieții noastre sociale. Dar însăși cultivarea doinei românești este cea mai sublimă datorință a femeii române.

Suntem convinse, că apelul acesta către damele române va afla răsunetul dorit în inima fieștecăruia și drept aceea, ne luăm voe a vă invita la o consfătuire intimă, duminică în 9 crt., la orele 11 a.m., în sala festivă a preparandiei gr. cat. (Beöthy O).

Oradea Mare, la 2 noiembrie 1913

Cornelia dr. Kiss
Valeria dr. Lazăr
Aurelia dr. Pap
Ina Firu
Elena Horvath
Dna Mateiu Popescu
Dna Szabo
Dna Szilágyi
Lucia dr. Zigre
Dna Pteancu
Dna Murășan

Elena Horvath
Maria dr. Matei
Cornelia Erdelyi
Mici Mathé
Valeria Ciurdariu
Ana Diamandi
Veturia Firu
Aurelia Fritea
Cornelia Erdélyi
Ileana Gozsa
Miți Mateiu

Margareta Vaina
Rozalia Vaina
Florica Ursan
Lucreția Zigre
Marioara Ursan
Ana Diamandi
Dșoara Pățas
Dșoara Maur (?)
Viorica Pap
Cornelia Ciurileanu
Valeria Csordaș
Aurora Popa

(*Ibidem*, f. 179)

101

Raport general

despre activitatea Comitetului reuniunii române de cîntări „Hilaria”
pe anul de gestiune 1912—1913

ONORATĂ ADUNARE GENERALĂ!

Anul de gestiune expirat a fost pentru reuniunea noastră mai puțin rodnic. Deja de la început — cu regret trebuie să vă aducem la cunoștință, că „Hilaria”, din diferite motive, n-a funcționat de loc, deși după o activitate așa de frumoasă desfășurată în anii trecuți se aștepta și de astă dată o muncă cel puțin așa de fertilă.

Cauzele nu provin din vina noastră, ci întîmplarea a adus cu sine restrîngerea activității noastre la cele mai modeste margini.

În primul rînd — ca cel mai ponderos motiv — amintim absența dirigențului nostru de cor. Lipsindu-i reuniunii noastre factorul cel mai important și indispensabil în funcționarea ei și neavînd o altă persoană capace de a conduce corul, e evident că toate eforturile noastre de a satisface chemarea reuniunii au rămas zadarnice.

Nu mai puțin a contribuit la stagnarea activității reuniunii faptul că în mijlocul anului am îndurat o pierdere simțitoare prin îndepărtarea din Oradea a președintelui nostru, dr. Romulus Pap. Cunoscînd cu toții din trecut zelul și dragostea de muncă cu care acest bărbat lucra spre înflorirea și prosperarea „Hilariei” și spre înjghebarea unei vieți sociale mai compacte, credem că avem dreptul a ruga on(orata) adunare generală, ca fost președintelui nostru — drept recunoștință pentru activitatea sa adusă în sinul reuniunii noastre și a vieții sociale locale — să i se voteze mulțumită protocolară.

În general, cam acestea ar fi motivele mai însemnate cari ne-au silit a număra anul de gestiune expirat între anii sterili, neproductivi, ai reuniunii. Sperăm însă, că în viitor vom avea ocaziune a asculta rapoarte mai bogate în ce(e)a ce privește activitatea „Hilariei”.

Deja reîntoarcerea dirigentului Nicolae Firu însemnează un an mănos în anele reuniunii și dacă ne vom grupa cu toții, cu mic cu mare, sprijinindu-l cum se cuvine, garantăm, că în anul viitor îl vom putea pecetlui cu sigilul împlinirii datorișelor noastre morale și culturale.

Reuniunea noastră a avut în anul expirat 6 membri fondatori și 68 membrii ordinari. Ce e drept, numărul acesta nu e nici pe departe satisfăcător, considerind faptul, că în Oradea locuiesc un număr respectabil de români, dar ne bucurăm, că față de anul trecut numărul membrilor a crescut.

Ce privește averea reuniunii, casierul comitetului nostru vă va servi cu amănunte de lipsă.

Terminind raportul nostru, rugăm on(orata) adunare generală să binevoiască a-l lua la cunoștință și totodată a-i vota comitetului absolutoriul prescris în statute.

Marcel L. Jourca,
secretar

(Ibidem, f. 177)

102

„Hilaria“

Reuniunea română de cîntări

ON(ORATĂ) ADUNARE GENERALĂ!

Asupra demersurilor făcute referitor la aranjarea concertului din 26 crt., ne luăm voe a vă raporta următoarele:

Considerind că primul debut al „Hilariei“ în fața unui public numeros și ales va trebui să îmbrace o haină de rară sărbătoare, avind în vedere că *reuniunea noastră mixtă de cîntări în 26crt. va urca pentru prima oară podiul în fața unei manifestațiuni în cadre mai largi*, considerind apoi că aproape de 2 ani n-am avut plăcuta ocaziune de a întinde publicului nostru hrana sufletească — ce o poate mulcomi numai cîntarea și muzica —, comitetul nostru a hotărît, ca ziua de 26 februarie să o eternizeze în sufletele noastre ca o grandioasă manifestare culturală și artistică.

În scopul acesta am aflat de bine a aranja un concert împreună cu dans și totodată a recurge binevoitorul concurs al mai multor dame, binecunoscute și apreciate în viața noastră muzicală.

Programul — pe care îl cunoaștem deja cu toții — constă din:

1. cîntările executate de reuniunea n(oa)s(tră) mixtă
2. debutul doamnelor Lucr(e)ția dr. Pășcuțiu, Lucia dr. Zigre, Nora Hossu și al d(omni)șoarei Delia Plopu
3. piesele executate de orchestra mil(itară) a reg(imentului) 4 de honvezi din loc

În urma indemnizărei primite din partea comitetului, ne-am adresat damelor mai sus numite ca să binevoiască a ne onora cu prețiosul lor concurs. Dinsele ne-au satisfăcut fără nici o ezitare rugarea noastră, convinge fiind că sprijinesc o instituție frumoasă și demnă de ajutorat.

În ceea ce privește repertoarul cîntărilor ce le va executa „Hilaria“ notăm că l-am lăsat la bună chibzuirea dirigentului nostru, care ne-a și dat un program

ales și la nivel. Avem chiar cîntare de forță, balada *Mama lui Ștefan cel Mare*, care singură e dovadă că munca noastră va întrece exigențele de toate zilele ale publicului nostru.

Mulțumită harnicului și agilului nostru dirigent vă facem cunoscut, că piesa din urmă va fi executată cu acompaniamentul orchestrei militare condusă de d(omnu)l Nicolae Firu.

Ca detațiuni amintim că pentru ținerea concertului am aflat de mai potrivită sala cea mare de la Keresk(edelmi) Csarnak — pentru care salariu 160 cor(oane), Muzică militară — constatatoare în 36 persoane — e angajată de la 8¹/₂ pînă la 2 h contra unei remunerații de 160 cor(oane), plus ceva taxe mărunte.

În ceea ce privește fixarea concertului pe ziua de 26 faur, vă aducem la cunoștință că comitetul nostru a aflat ziua amintită de cea mai potrivită, fiindcă tot atunci se va ține ad(unarea) gen(erală) a institutului „Bihoreana” și astfel se prevede o afluență mai mare de oaspeți.

După aceste pregătiri așteptăm cu dor desfășurarea evenimentelor și ne place a crede că munca ce o va dezvolta comitetul nostru și de aici încolo — va asigura pe deplin atît succesul moral cit și cel material al concertului nostru.

(*Ibidem*, f. 175—176)

103

„Hilaria”

Reuniune română de cîntări

ONORAT COMITET!

Îmi împlinesc una dintre cele mai plăcute datorințe de secretar cînd vă raportează că în urma dispozițiilor luate în ședința noastră din 25 oct(ombrie), corul mixt al „Hilariei” s-a înghebat conform tuturor dorințelor noastre și funcționează în cea mai deplină însuflețire și activitate.

În urma conferinței damelor, conchemată pe ziua de de 12 noi(embrie) de către grațioasele doamne Aurelia dr. Kiss, Aurelia dr. Pop și Valeria dr. Lazăr, domnișoarele și cîteva dintre doamnele române au intrat în șirul membrilor activi ai „Hilariei”, numărînd peste 60 m(embri) activi. Așa dară partea leului se cuvine acestor doamne generoase, cari n-au cunoscut nici un fel de jertfă întru realizarea acestui ideal vechiu al nostru. Rog on(oratul) comitet ca sus-numitelor doamne să le exprime cea mai fierbinte mulțumită și totodată expresiunea recunoștinței noastre cele mai sincere.

Îndată după organizarea corului mixt, reuniunea noastră a avut plăcuta ocaziune de a se produce înaintea publicului nostru și înaintea trupei teatrale Victor Antonescu. În ziua de 26 noi(em)brie/9 crt. seara, după reprezentația teatrală, „Hilaria” a aranjat o petrecere cu dans, la care a participat un public numeros și ales. În pauză reuniunea noastră a cîntat trei piese și anume: *Am o inimă...*, *Mîndruliță cu ochii verzi* și *Pui de lei*, stîrnind o adevărată ploaie de aplauze. Acesta a fost primul debut al nostru, care ne-a deschis poarta viitorului plin de nădejde.

După această primă manifestație a noastră, tot în urma hotărîrilor luate de către comitetul „Hilariei” s-au început șezătorile muzicale și literare. Lipsa acestora am simțit-o — dumeavoastră deopotrivă — dovadă sala tixită de public dornic de tot ce se cheamă „frumos”.

Prima șezătoare s-a ținut în 14 dec(embrie) a.c., cu următorul program:

1. Cuvînt de deschidere, de prez(identul) dr. T. Popa

2. *Numai una* } cor bărb(ătesc)
Hora Severinului

3. Conferință, de dl. Gh. Tulbure

4. Declamație, de dl. C. Pușcașu (?)

5. *Am o inimă* } cor mixt
Heruvicul

6. Solo la violină (...)

Intrarea a fost liberă. A participat aproape întreaga societate românească din loc, precum și studențimea noastră. Nu voi să mă opresc la fiecare punct, ci numai să constat că succesul a fost desăvîrșit. Publicului rom(ănesc) din loc i-am oferit cîteva clipe de delectare sufletească, iar noi ne-am ales cu un îndemn și mai mare în viitor.

Tot așa de succasă (a) fost (și) a II-a șezătoare, ținută în 21 decem(brie), cu următorul program:

1. *Dansul călărășilor* (?) } cor bărb(ătesc)
S-aseară

2. Conferință, de dl. Vasile Kirvai

3. Declamație, de dl. B. Radu

4. *Joc cu făclii*, (piesă) executată la pian de d-nele Lucr(e)ția dr. Pășcuțiu și Nora Hossu

5. *Mîndruța cu ochii verzi* } cor mixt
Sfînt, sfînt prietene (?)

De astă dată — avînd în vedere spesele împreunate cu aranjarea acestor șezători — am fost nevoiți a pune o taxă de intrare de 50 de bani de persoană. Am nădejdea în publicul nostru, că și de aici încolo ne va sprijini, așa după cum se cuvine, iar noi vom căuta să-i dăm tot mai mult și mai frumos.

Iată pe scurt prologul activității reun(iunei) noastre. Cu drept pot afirma că „Hilaria“ a scormonit și a trezit la viață energiile a(le) căror inimi abia mai palpitau, „Hilaria“ a fost și e aceia care a strîns rîndurile vieții noastre sociale, aduînd într-un mînunchi frumos pe toți membrii societății noastre.

De aici înainte Oradea va putea da piept curajos cu orișicare oraș românesc — nu va mai fi vorbită și hulită —, ci toți frații noștri vor primi cu bucurie vestea dezlănțuirii unui soare luminos pe pămîntul Bihariei.

(Concept)

(*Ibidem*, f. 215—218)

104

Brașov, 18 martie 1914

ONOR(AT) COMITET AL „HILARIEI“, REUNIUNE ROMÂNĂ DE CÎNTĂRI (DIN) ORADEA MARE

Am primit stim(ata) D(umnea)v(oastră) (scrisoare) din 12 c(u)r(en)t și vă rog să împărtășiți membrilor societății D(umnea)v(oastră) călduroasa mea mulțumită pentru neașteptata distingere cu care m-ați învrednicit alegîndu-mă „membru onorar“ al „Hilariei“.

Cu deosebită stimă,
 Dr. T. Brediceanu

(*Ibidem*, f. 172)

105

MULT STIMATE DOMNULE PREȘEDINTE!

Vă rog primiți și să împărtășiți și on(oratei) reuniuni române de cîntări „Hilaria” sincera mea mulțămîtă pentru cîntarea ce mi-a făcut alegîndu-mă de membru onorar al său.

Rugîndu-vă să primiți asigurarea deosebitei mele stime și considerațiuni, rămîn al D(umnea)voastră devotat.

Brașov, 12/25 martie 1914

G. Dima

D(omniei) sale, d(omnu)lui președinte al Reuniunii rom(âne) de cîntări „Hilaria” în Oradea Mare

(*Ibidem*, f. 173)

106

**„LIRA” — REUNIUNE DE CÎNTĂRI ȘI MUZICĂ BEIUȘ
D(OMNIEI) SALE, D(OMNU)LUI DR. TEODOR POPA,
PREȘEDINTELE „HILARIEI”, ORADEA MARE**

Prin aceasta ne luăm voie a vă aduce la cunoștință, că comitetul reuniunii noastre a adus hotărîrea de a invita reuniunea de cîntări „Hilaria”, a căreia președinte sunteți Dv., la un concert aranjat de reuniunea Dv., la care vă și primește cu tot dragul.

Cunoscînd însă împrejurările actuale atît în Beiuș cît și în jur nu avem nici o nădejde să putem ajunge rezultatul dorit dacă concertul se va ținea la Rusalii; drept aceia gîndim că în interesul succesului bun să amînați aranjarea pînă la toamnă pe cînd ni se înbie ocazie cu mult mai favorabilă.

*Teochar St.,
secretar*

Cu stimă,
A. Gera,
președinte

(*Ibidem*, f. 199)

107

PROCES VERBAL

**luat în ședința comitetului Reuniunii române de cîntări „Hilaria”,
ținută în 17 mai 1914 în localul Școalei gr. or. române din loc**

**Prezenți:
Dr. Teodor Popa**

**Marcel L. Jourca,
secretar**

Membrii: dr. Aurel Lazăr, dr. Vasile Kirvai, Romul Capra, Ioan Urdea.

Președintele deschide ședința și numește de verificatori ai acestui proces verbal pe Romul Capra și Ioan Urdea.

Președintele pune pe tapet aranjarea concertului „Hilariei“.

După o lungă discuțiune în merit, se decide — conform raportului secretarului către adunarea generală extraordinară — ce se va ținea în 20 crt.

Președintele anunță că excursiunea „Hilariei“ la Beiuș, din împrejurări neafirmătoare, deci nu se poate face deocamdată, nefiind timpul potrivit pentru astfel de întreprindere.

Se ia spre știre.

(*Ibidem*, f. 174)

108

(Concept)

ONORATĂ ADUNARE GENERALĂ!

Apropiindu-ne spre sfârșitul anului nostru de gestiune, pe care cu drept îl putem număra între anii cei mai mănoși ai „Hilariei“, am aflat de bine ca succesele ce le-am repurtat în cursul anului acestuia să le încoronăm cu un ultim debut(...) (în fața) publ(icului) bihorean, care ne-a sprijinit din răspuțeri în(...)

Comitetul în ședința sa ținută în 17 crt. a decis următoarele:

Considerînd că a doua zi de Rusalii va avea loc în Oradea reorganizarea des(părțămintului) „Astrei“, mai departe fixîndu-se tot atunci *adunarea gen(erală) de constituire a Reun(iunii) fem(eilor) române bihorene*, comitetul „Hilariei“ — pre-văzînd o mare afluență de public — a hotărît ca, în legătură cu aceste serbări, să aranjeze un concert urmat de dans în sala restaurantului de la băile P. F. (actualmente Băile „Felix“-n.n.). Programul concertului încă nu e staverit (stabilit) definitiv, dirigentul n(o)s(tru) însă e garanță destulă că acela va fi la nivel. Notăm atîta că între punctele programului s-a luat și preafrumoasa baladă a lui I(acob) Mureșianu *Brumărelul*, cu soli(ști) și acomp(aniament) de pian. Începutul s-a fixat pe orele 8 seara, prețul de intrare de pers. 2, de fam(ilie) 5 cor(oane).

Pentru comoditatea oaspeților, comitetul se va îngriji ca pe la 2 ore dim(i-neapă) să stee la dispoziție un tren special care va porni astfel ca la Velența să se întâlnească cu acela care merge spre Beiuș și cu acela ce duce la Cluj. Cu detaliurile aranjării acestui concert rugăm on(orata) ad(unare) gen(erală) să conceedă (?) și de astă dată comitetului.

(*Ibidem*, f. 174)

109

PROCES VERBAL

al ședinței extraordinare a Comitetului reuniunei române de cîntări „Hilaria“
din Oradea Mare, ținută la 17 februarie 1915.

Prezenți sunt domnii membri: dr. Coriolan Pap, preș(edinte) de on(oare), dr. Aurel Lazăr, preș(edinte) de on(oare), Gheorghe Tulbure, Vasile Popovici, dr. Vasile Kirvai, vicepreș(edinte), Ioan Pap, casier și Nicolau Fîru, dirigentul corului.

Domnul vicepreședinte, dr. Vasile Kirvai, salutînd călduros pe domnii prezenți, deschide ședința și fixează obiectul ședinței de azi și anume, că e vorba ca reuniunea n(oastră) de cîntări e invitată a participa la un festival, care va fi aranjat în 14 l.c.d.a. de Crucea Roșie pentru soldații răniți, în care cauză roagă pe dl. dr. Coriolan Pap să refereze despre demersurile Crucei-Roșie față de reuniunea română de cîntări „Hilaria“.

Domnul dr. Coriolan Pap în raport cu aceasta comunică, că președinta Crucei Roșie, dna Pallay, a solicitat conlucrarea reuniunii femeilor române din Oradea cu Crucea Roșă, la care dna dr. C. Pap, ca președinta Reuniunii femeilor române, i-a răspuns că reuniunea există, dar nu de fapt, încă nu e recunoscută, prin urmare nu se poate amesteca într-o acțiune publică, ci este Reuniunea română de cîntări „Hilaria“ care ar putea participa la festivalele aranjate de Crucea Roșie, dacă membrii rămași acasă ar putea forma un cor prezentabil, deoarece partea cea mai mare dintre membrii reuniunii e pe cîmpul de luptă. Între acestea dl. medic dr. Frater se adresează către dl. dr. Coriolan Pap cu rugarea pozitivă, ca să-și folosească toată influența pentru a îndupleca conducătorii „Hilariei“ să participe la festivalele amintite. Dl. dr. Coriolan Pap promite aceasta, dar numai condiționat, deoarece asupra chestiei are să decida comitetul reuniunii „Hilaria“.

După aceste deslușiri date de dl. dr. Coriolan Pap, comitetul ia în discuție chestia și convine în principiu asupra participării „Hilariei“, dar o face pendentă de aprobarea adunării generale.

În urma acesteia se decide convocarea adunării generale extraordinare pe 2 februarie) 1915.

Neavînd alte obiecte, ședința se încheie.

D.c.m.s.

(*Ibidem*, f. 210)

110

CONVOCARE

prin care avem onoare a invita toate damele și domnii, cari au fost ori doresc să fie în viitor membri ai Reuniunii de cîntări „Hilaria“ să se prezinte luni d.m., la orele 6, în edificiul Școalei gr. or. rom., pentru constituire.

Oradea Mare, la 14 decembrie 1918.

Dr. Teodor Popa,
președinte

(Urmează 37 semnături, majoritatea indescifrabile)

(*Ibidem*, f. 200 și 212)